

გიორგი (ბიჭიკო) დანელიას
დაბადებიდან 100 წლისთავისადმი
მიძღვნილი კრებული

კვალი ნათელი

თბილისი
2023

ნიგნის შემდგენელი
ბელა გრიგოლაშვილი

რედაქტორი
რამაზ ხეცურიანი

კომპიუტერული უზრუნველყოფა
ირაკლი ხუციშვილისა

გარეკანი: თეიმურაზ ყუბანიშვილის ნახატი

ტექსტში ჩართულია გიორგი დანელიას ნახატები, ესკიზები ...

ISBN

წინამდებარე კრებულში წარმოდგენილია აკად. ვლ. ჟღენტის მიერ ჩამოყალიბებული სკოლის ერთ-ერთი თვალსაჩინო წარმომადგენლის, გიორგი დანელიას განვლილი ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ღირსშესანიშნავი ეტაპები, რომელმაც სამართლიანად დაიმკვიდრა პერინატალური პათოლოგიის ფუძემდებლის საპატიო სახელი არა მარტო საქართველოში, არამედ მის ფარგლებს გარეთაც.

მთელი შეგნებული ცხოვრება იგი ერთგულად და გულანთებულად ემსახურებოდა თავის სანუკვარ სამშობლოს, რაც უყურადღებოდ არ დაუტოვებია საქართველოს ხელისუფლებას: ბ-ნი გიორგი დაჯილდოებულია ღირსების ორდენით, იგი არის სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, საქართველოს მედიკურ-ბიოლოგიური აკადემიის ნამდვილი წევრი.

საამაყო, რომ ფართო ერუდიციის მქონე, ხელოვნების, მუსიკის, ფილოსოფიის, მოყვარულმა გიორგი დანელიამ 64 წლიანი უწყვეტი მუშაობისას აღზარდა ახალგაზრდა, და არა მარტო ახალგაზრდა პათოლოგანატომთა, ჰისტოლოგთა, გენეტიკოსთა, ციტოლოგთა თაობები, რომლებიც შემდგომში კვალიფიციურ ექიმებად ჩამოყალიბდნენ. მადლიერების გამომხატველ მოგონებებს შეგიძლიათ გაეცნოთ წინამდებარე კრებულში წარმოდგენილ სტატიებში.

ნიგნის რედაქტორი: **რამაზ ხეცურიანი**
თსსუ ნორმალური ანატომიის
დეპარტამენტის ხელმძღვანელი,
აკადემიკოსი, მედ. მეცნ. დოქტორი

მე, ბელა გრიგოლაშვილმა, როგორც გიორგი დანელიას მეუღლემ და მისი ცხოვრების ერთგულმა თანამგზავრმა, ვიტყვი, რომ საოჯახო არქივში მოძიებული მდიდარი საინტერესო მასალა გამეერთიანებინა ერთ კრებულად და საიუბილეო თარიღის აღსანიშნად მიმეწოდებინა საზოგადოების სხვადასხვა ფენის წარმომადგენლებისთვის. მათთვის, ვისაც აინტერესებს ჭეშმარიტი პროფესიონალის რთული, დაბრკოლებებით აღსავსე და მიზანსწრაფული ნიაღვრები, ზოგჯერ კი კულტურისა და ხელოვნების სხვადასხვა სფეროში შემოქმედი ადამიანის ძირითად პროფესიასთან საინტერესო და ჰარმონიული შერწყმა და აღმადგენა.

ნიგნში თავმოყრილია სტატიები, წერილები, ამონარიდები უკვე გამოქვეყნებული ტექსტებიდანაც, რომლებიც ეკუთვნის გიორგი დანელიას მეგობრებს, კოლეგებს, მონაწევებს და ა.შ. მათი მიზანია, გამოძიონ პორტრეტი სრულიად არაორდინარული პიროვნებისა, გიორგი დანელიასი, რომელიც მოცული იყო თავისი სპეციალობით, იყო სულ ახლის ძიებაში და ამასთანავე თვითგამოხატვისთვის ხშირად მიაშურებდა ხოლმე მუსიკას, პოეზიას, მხატვრობას, სპორტს, ბუნებას და ა.შ. უყვარდა მოყვასი, მზად იყო ყოველთვის დახმარების ხელი გაეწოდებინა მათთვის, ეთქვა თბილი სიტყვა იმაზე მეტი, ვიდრე შეეძლო, ის ხომ მხოლოდ სიკეთისთვის იყო დაბადებული.

გიორგი დანელიას მოღვაწეობით გავლებული კვალი ნათელი დღესაც მიუძღვება მაღალი იდეალების მსახურით.

ნიგნის შემდგენელი
ბელა გრიგოლაშვილი (ბ.გ.)
ტექნ. მეცნ დოქტორი

*„ცხოვრება გაბმული ადლუმის კი არ არის,
არამედ წვრილმანი, საჯახირო შეუპოვარი
შრომა“.*

სერგი დანელია

*„შრომა - ეს ერთადერთი ტიტულია
კეთილშობილებისა“.*

რომენ როლანი

1. გიორგი დანელიას სამოღვაწეო გზა

მეცნიერის ღვაწლი

გიორგი დანელიამ ხანგრძლივი და მეტად საინტერესო ცხოვრება განვლო, არა მარტივი, წინააღმდეგობებით აღსავსე, მაგრამ მუდამ შემოქმედებითი მუხტით შთაგონებული. ყოველგვარი წინააღმდეგობების უხმაუროდ გადატანა მხოლოდ ისეთ მიზანდასახულ ადამიანებს ძალუძთ, ვისაც წინასწარვე აქვთ გაცნობიერებული მათ მიერ განეული შრომის დადებითი შედეგები: რა პრაქტიკულ სარგებლობას მოუტანს საზოგადოდ ქვეყანას, კერძოდ კი ადამიანებს, როგორ დაეხმარება მათ ამა თუ იმ დაავადების დაძლევაში. სწორედ ეს არის უტყუარი სტიმული დაივიწყო მიზნის მისაღწევად გათვალისწინებული თუ გაუთვალისწინებელი სირთულეები, დაივიწყო და ჯეროვნად შეაფასო მიღწეული წარმატებები.

გიორგი დანელია 1941 წელს შევიდა და 1946 წელს დაამთავრა ქ.თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის სამკურნალო ფაკულტეტი. 1949 წელს დაამთავრა ქ.თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის ასპირანტურა პათოლოგიური ანატომიის განხრით. (ბ.გ.).

ტექსტს ვაგრძელებთ **აკად. თამარ დეკანოსიძის** მიერ გიორგი დანელიას მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის ნოდებაზე წარსადგენი წერილით – „**მეცნიერის ღვაწლი**“, სადაც მოკლედ არის გადმოცემული მისი სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მნიშვნელოვანი ასპექტები (დაბეჭდილია გაზეთ „კომუნისტში“, 25.01.1990წ.).

პროფესორი გიორგი სერგის ძე დანელია ჯერ კიდევ სტუდენტობისას დაინტერესდა პათოლოგიური ანატომიით. აკადემიკოსმა ვლადიმერ ჟღენტმა გ. დანელია, როგორც კათედრის სამეცნიერო წრის აქტიური წევრი, მიიწვია კათედრაზე და ურჩია, რომ დაუფლებოდა ბავშვთა და პერინატალური პათოლოგიის თეორიულ საფუძვლებს.

ინსტიტუტის დამთავრებისთანავე გიორგი დანელია ვლადიმერ ჟღენტისვე რეკომენდაციით ჩაირიცხა ასპირანტურაში პათოლოგიური ანატომიის სპეციალობით. საკვალიფიკაციო თემად შეირჩა ბავშვთა და პერინატალური პათოლოგიის აქტუალური პრობლემა, რომელიც შეეხებოდა იმ დროს მეტად გავრცელებულ დაავადებას – ჭიპისმიერ სეფსისს.

აღნიშნული საკითხის საკვლევად გ. დანელია მიავლინეს ქ. მოსკოვში, საბჭოთა კავშირში ბავშვთა პათოლოგიური ანატომიის ფუძემდებელ აკადემიკოს მ. სკვორცოვთან.

მ. სკვორცოვმა, ისევე როგორც ვლ. ჟღენტმა და მისმა თანამშრომლებმა (აკად. ი. ტატიშვილმა, პროფ. ა. ჯორბენაძემ), გ. დანელია აღიარა როგორც ნიჭიერი, მრავალმხრივ განათლებული, ევროპული ენების კარგი მცოდნე, ინიციატივიანი და პერსპექტიული მკვლევარი.

მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხის მოპოვების შემდეგ (1958წ.), გ. დანელია კვლავ მიავლინეს მოსკოვში საკავშირო სამედიცინო აკადემიის ნორმალური და პათოლოგიური ფიზიოლოგიის ინსტიტუტის ონტოგენეზის ლაბორატორიაში (ხელმძღვანელი პროფ. ი. არშავსკი) და საკავშირო სამედიცინო აკადემიის მორფოლოგიის ინსტიტუტის ბავშვთა პათოლოგიის ლაბორატორიაში (ხელმძღვ. პროფ. ე. ტერ-გრიგოროვა) სადოქტორო დისერტაციაზე სამუშაოდ.

გ. დანელიამ 1972 წ. ქ. მოსკოვში, სსრ კავშირის სამედიცინო აკადემიაში წარმატებით დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია თემაზე: „ახალშობილთა ფილტვების არაანთებადი დაზიანებების მორფოლოგიის, პათოგენეზის და თანატოლოგიური მნიშვნელობის საკითხისათვის“ (კლინიკურ-ანატომიური და ექსპერიმენტული მონაცემების ანალიზი).

1946 წლიდან გ. დანელია მუშაობს მეანობა-გინეკოლოგიის (1969 წლიდან იწოდება პერინატალური მედიცინისა და მეანობა-გინეკოლოგიის) სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში, სადაც 1952 წლიდან ხელმძღვანელობს პათომორფოლოგიურ ლაბორატორიას.

1968 წელს საქართველოში პათოლოგიურ ანატომიური სამსახურის რეორგანიზაციის შემდეგ ჩამოყალიბდა საპროფილო გაერ-

თიანებები. გ. დანელია დაინიშნა ბავშვთა და პერინატალური პათოლოგიის და გინეკოლოგიის, ორსულთა და გინეკოლოგიურ ავადმყოფობათა პათოლოგანატომიური გაერთიანების ხელმძღვანელად. ამ დარგში მან ჩამოაყალიბა ლაბორატორია, სადაც ათეული წლების მანძილზე ტარდება მრავალმხრივი კვლევა-ძიებანი თანამედროვე მსოფლიო სტანდარტების დონეზე.

გ. დანელიამ აღზარდა პათოლოგანატომთა, ჰისტოლოგთა, ციტოლოგთა კადრები, ჩამოაყალიბა პრაქტიკული მუშაობის და კვლევის კლინიკურ-ანატომიური მიმართულება. მისი უშუალო ხელმძღვანელობით აღიზარდა 9 კანდიდატი, ამჟერად კი სრულდება 8 საკანდიდატო და 5 სადოქტორო დისერტაცია.

ფაქტიურად გიორგი დანელია არის ზემოხსენებული პათოლოგანატომიური სამსახურის პრაქტიკისა და თეორიის დანერგვის პიონერი საქართველოში. მის სახელთან არის დაკავშირებული აღნიშნული დარგების ჩასახვაც და განვითარებაც ჩვენს რესპუბლიკაში.

დღემდე გიორგი დანელია შეუცვლელად ხელმძღვანელობს ზემოხსენებულ პათოლოგ-ანატომიურ გაერთიანებას, ხოლო 1969 წლიდან არის საქართველოს მთავარი პათოლოგანატომი ბავშვთა და პერინატალოგიის დარგში.

1970 წლიდან იგი ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს ქალთა სიკვდილობის კომისიის წევრია.

გ. დანელია არის აგრეთვე საქართველოს პათოლოგანატომთა საზოგადოების გამგეობის პრეზიდიუმის და პათოლოგ-ანატომიური სამსახურის საკონსილიუმო საბჭოს წევრი. იგი სამედიცინო ინსტიტუტის სამეცნიერო ხარისხის მიმნიჭებელი ორი საბჭოს წევრია, სადაც აქტიურად მონაწილეობს როგორც დისერტაციების განხილვაში, ისე მათ რეცენზირებასა და ოპონირებაში.

გ. დანელიას მიერ თბილისში და რესპუბლიკის სხვა ქალაქების სამშობიარო სახლებში სხვადასხვა დროს ჩატარებულია 100-ზე მეტი კლინიკურ-ანატომიური კონფერენცია. იგი პასუხისმგებელია ბავშვთა, პერინატალურ და ქალთა პათოლოგიის საკითხების განხილვაში. მის კომპეტენციაში შედის აგრეთვე შესაბამისი ბიოფიზიკური, ოპერაციული მასალის და გამონაფხეკების ჰისტოლოგიური

დიაგნოსტიკა.

გ. დანელია არის დღეს საქართველოში პათოლოგანატომიური სამსახურის წამყვანი სპეციალისტი. იგი აღიარებულია როგორც მაღალი კვალიფიკაციის, ღრმა განათლების და აზროვნების ფართო დიაპაზონის მქონე პრაქტიკოსი და თეორეტიკოსი. მას ეკუთვნის 241 ნაშრომი, რომლებშიც წამოჭრილია და გადაწყვეტილი მრავალი საინტერესო და საკვანძო საკითხი.

გ. დანელია დიდი ავტორიტეტით სარგებლობს სსრ კავშირის პათოლოგანატომთა შორის, მისი შრომები ცნობილია აგრეთვე საზღვარგარეთაც. იგი აქტიურად არის ჩაბმული საქართველოს პათოლოგანატომიურ სამსახურში და საერთოდ ჩვენი რესპუბლიკის სამკურნალო ქსელის მუშაობაში.

გ. დანელიას პათოლოგანატომიური სამსახურის გარდაქმნასთან დაკავშირებით საინტერესო და მრავალფეროვანი გეგმები აქვს. მას შემუშავებული აქვს კონსტრუქციული წინადადებები, რომელთა განხორციელებასაც უკვე შეუდგა და რომელთა რეალიზაცია დღეს განსაკუთრებით საჭიროა არა მარტო მედიცინის თეორიისა და პრაქტიკის განვითარებისთვის, არამედ ჩვენი ერის ერთ-ერთი ყველაზე მტკივნეული, დემოგრაფიული პრობლემის გადასაწყვეტადაც. თავისთავად ცხადია, ბავშვთა პათოლოგიის საკითხებზე მუშაობა მეცნიერისგან მოითხოვს არა მხოლოდ მაღალ კვალიფიკაციას და ერუდიციას, არამედ ღრმა და ფართო ჰუმანიზმსაც, რასაც გიორგი დანელია ბავშვობიდანვე აზიარა მისმა მამამ, დიდმა მამულიშვილმა სერგი დანელიამ.

გიორგი დანელია თავისი ხანგრძლივი, ნაყოფიერი მეცნიერული საქმიანობით დიდი ხანია იმსახურებს მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის წოდებას.

თამარ დეკანოსიძე

საქ. სსრ ჯანმრთელობის დაცვის

მთავარი პათოლოგ-ანატომი,

საქ. სსრ მა წევრ-კორ., მეცნ. დამსახ. მოღვაწე

თამარ!

(თ. დეკანოსიძეს)

აღტაცებას იწვევს მხოლოდ
ოდითგანვე ეს სახელი,
მაგრამ მინდა ორი სიტყვა
შენზე მეც ვთქვა საქებარი.
მთელი შენი ცხოვრების გზა
იოლად არ გაგივლია,
ის ნიადაგ მიკროსკოპთან
და წიგნებთან ჭიდილია.
არ გაკლია კარგო, დიდო,
ჩვენი ენის სიყვარული,
ხვეწავ აზრებს და გამოთქმებს,
რუსთაველის ენას უფლი
და უბადლო ინტელექტით
მუდამ სიღრმეებში დახვალ,
შენეული მიგნებებით
გაუხსნელსა ამოკვანძავ.
არ მშურს, მხოლოდ მიკვირს, რა ხარ?
რომ არავის არა ჰგავხარ,
შენ სხვა რაშზე ზიხარ, თამარ,
და რაინდიც სხვაგვარი ხარ!
ყველგან ხალხი გახვევია,
არ გაკლია ყურადღება,
ბევრთა შმაგი ინტერესი,
ხან კი – კრიტიკული მზერა.
თვალში შემოგციცინებენ,
ერთი შენი მიკარება,
მათთვის არის თვით სიბრძნესთან,
ღვთის კალთასთან ზიარება.
ასეთი ხარ შენ ჩვენ შორის
ერთი ქალი მშვენიერი,
დინჯი, მუდამ ფიქრიანი,
ღრმა მკვლევარი, მეცნიერი.

გიორგი დანელია

საქართველოს სსრ
უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი

ს ი გ ე ლ ი
ГРАМОТА

Президиум Верховного Совета
Грузинской ССР

აბს. დ ა ნ ე ლ ი ა ს
გიორგი სერგოს ძეს

ხანგრძლივი ნაყოფიერი სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობისა და მეცნიერთა კადრების აღზრდისათვის საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმმა 1990 წლის 31 აგვისტოს ბრძანებულებით მოგანიჭათ თქვენ სპეციალურ სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის საპატიო წოდება.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს
პრეზიდიუმის თანჯლომარე
საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს
პრეზიდიუმის მდივანი 3-53 არაქელიძე

Handwritten signature

თბილისი

Ըրժր ՁրճԵՄԻՐՈՒՆ, ՄԻՐՈՐԸՆ ՅՈՐՈՒՆԴԵՆՏ, ՅՐՈՒՐԸՆՈՒՆՎՐՈՒՆ,
ՆՐԻՆԿՈՆԵՎՐՈՂ ՏՐԱՅՈՒՆՆԸ.

ՆՏՐՈՆ ՇՈՒՐՈՇՈՆ

ՁՈՆԸ ՄԻՆԵՐՈՆԸ ՁՂՇՈՆՐՈՂԵՆ ԸՐՈՐԸ ԵՐՄԵՐՈՒՄՈՒՄ ԸՏ
ՅՏՐՈՂՆԵՂՁՈՒՄ

ՇՈՐՈՒՆՏՐՈՒ,

ՇՈՐՈՒՆՏՐՈՒ,

ՇՈՐՈՒՆՏՐՈՒ

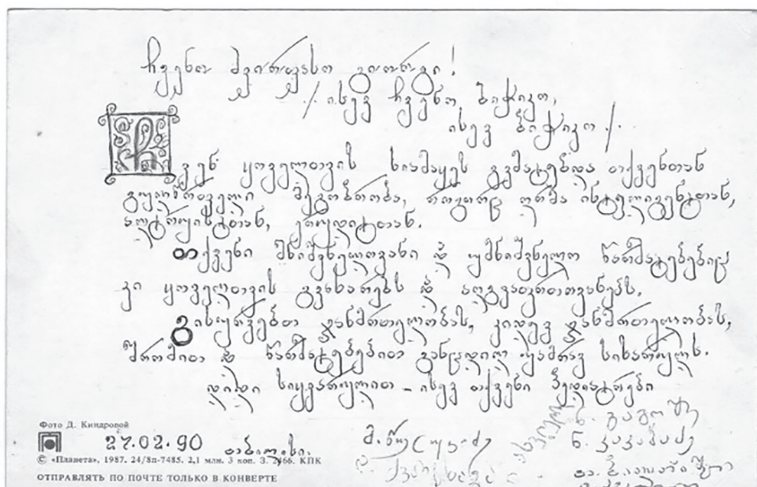
ՇՐՈՒՄՆՈՆՆԸ,

ՇՐՈՒՄՆՈՆՆԸ,

ՇՐՈՒՄՆՈՆՆԸ,

ԸՐՈՐԸՆՆԸ ՈՒՄՐՈՒՄ ԿԵՂԵՄՏԵՆ ԴՐՈՒՄՎՐՈՒ

ՇՐՈՒՆՈՒՄ: ԸՐՈՐԸ ԵՐՄԵՐ, ՆԵՐՈՒ ՇՂՐԱՅՐՈՒՄ, ՁՐՄԵՐՈՒ ՆՏՐՈՒՄԸ,
ՈՐՄԵՐՈՒ ՁՐՄՏՈՒՐՈՒՄՈՒՄ, ՁՐՈՒՆՏ ՈՐՆԵՐՈՒՆԸ, ՆՄԿՐԻՒ ԸՏ ՆԵՐՈՒ,
ՔՆԴՂՐԱՅՐՈՒՄԸ, ՆԵՐՔՆԵՆ ՆԵՄՏԸ, ՆՏԵՆ ՇՐՈՒՄԸ, ՇՐԱ ՇՆՐՈՒՄԸ, ՆՄԿՐՏԸ
ԸՏՐՈՒՆԵՐՈՒՄԸ

II. აკადემიკოს ვლადიმერ ჟლენტიისა და მისი სკოლის ნაამაგარი

გიორგი დანელიას კარგად ჰქონდა გააზრებული თავისი მეცნიერული მოღვაწეობის მთელი არსი. იცოდა, საიდან მოდიოდა, როგორ ყალიბდებოდა, საით მიისწრაფოდა... ვინ იყვნენ ის ადამიანები, რომელთაც განსაზღვრეს მისი სამოღვაწეო გეზი. ამ ფიქრითაა დატვირთული მისი მასწავლებლებისა და კოლეგებისადმი უსაზღვრო სიყვარულითა და პატივისცემით განმსჭვალული წერილი „აკადემიკოს ვლადიმერ ჟლენტიისა და მისი სკოლის ნაამაგარი“, რომელიც ავსებს, ამდიდრებს გიორგი დანელიას პორტრეტს.

ამიტომ ვუთმობთ ადგილს აღნიშნულ წერილს, დაბეჭდილს მოგონებათა წიგნში“ თსსუ პათოლოგიური ანატომიის კათედრის 80 წლისთავთან დაკავშირებით (თბილისი, 2002) (ბ. გ.).

ბრძენი და ძირძველი ევროპელები, ინგლისელები, სიტყვა ლომს (Lion) აიგივებენ ყოველივე საუკეთესოსთან და ძლიერთან. ცნობილი ზოოლოგის ა. ბრემის დახასიათებით, ამ მეფურ არსებებაში შერწყმულია ძლიერება, პირდაპირობა, გულადობა, მაგრამ განუყრელია მისდამი შიში და მორიდება. ეს ასოციაცია ჩემს წარმოდგენაში გამოიწვია უნიკალურმა ადამიანმა, მაღალი გონების და უძლიერესი შინაგანი ძალის მქონე პიროვნებამ აკადემიკოსმა ვლადიმერ ჟლენტმა.

რასაც მე ვწერ, შეიძლება ზედმეტად სუბიექტური, რიტორიკული ან ცოტა ანაქრონულიც კი მოგეჩვენოთ, მაგრამ ნაფიქრი, გაანალიზებული ჩემს მიერ წლების მანძილზე, მომნიჭდა. იგი გულწრფელია, შთაბეჭდილებები მართლაც დიდია, მაგრამ მე ვცდილობ ზომიერების დაცვას, ვერიდები გადაჭარბებას.

პათოლოგიური ანატომია მედიცინის ის შემკრები ფუნდამენტური საგანია, რომელიც შეისწავლის დაავადებას (იკვლევს უკანასკნელის სტრუქტურას, აღმოცენების მიზეზებს და განვითარების მექანიზმებს) და სარკესავით აირეკლავს კლინიკაში დაშვებულ შეცდომებს. ყოველ გაკვეთაზე პათოლოგი აღმოაჩენს, გარდა საძიებო ობიექტისა, კიდევ რაიმე საინტერესოს, ახალს (ამბობს ამ დარგის ერთ-ერთი უდიდესი წარმომადგენელი, ცელულური პათოლოგიის

ავტორი, გერმანელი მეცნიერი რუდოლფ ვირხოვი).

სამწუხაროდ, მეცნიერების ამ დარგის ისტორიით საქართველოში თვით პათოლოგანატომები იშვიათად იპყრობენ მკითხველის ყურადღებას. ამავე დროს, დასაწერი და საინტერესო, განვლილი წლების გადმოსახედიდან უდავოდ ბევრია. ეს პერიოდი ხომ ჩვენს რესპუბლიკაში პათოლოგიური ანატომიის საფუძვლების ჩაყრასა და ამ დარგის შემდგომ განვითარებას მოიცავს.

ასეც რომ არ იყოს, მე სავსებით სწორად მიმანია მარქსის მითითება იმის თაობაზე, რომ მეცნიერების ისტორია თვით წარმოადგენს მეცნიერებას.

ბუნებრივია, რომ ეს დარგი მთელი თავისი სირთულით და სიღრმით, ანდამატივით იზიდავს საინტერესო, განსაკუთრებული ნიჭით, შრომისმოყვარეობით და მეცნიერებისათვის კიდევ სხვა მრავალი საჭირო ღირსებით და თვისებით დაჯილდოვებულ ხალხს.

ვიდრე გადავიდოდე აკადემიკოს ვლადიმერ ჟლენტის პიროვნების და საქმიანობის დახასიათებაზე, მინდა გავიხსენო აინშტეინის სიტყვები მ. განდიხე: „ჩვენი თაობისათვის ძნელია იმის წარმოდგენა, რომ დედამიწაზე დადიოდა და სუნთქავდა ასეთი ადამიანი“.

დაახლოებით ასეთი ძნელია დღეს (დღევანდელ პირობებში) წარმოვიდგინოთ ვლადიმერ ჟლენტის მსგავსი პიროვნება.

ჩვენს ეპოქაში აღარ არის მოდაში ზედმეტი პატივისცემა, მოკრძალება, შიში, ჰიპერტროფირებული თავმოყვარეობა და ამბიციაცია. ბევრი რამ შეიცვალა, კერძოდ, პედაგოგიკაშიც, როგორც დრომოჭმული, უარყოფილია აღზრდის სიმკაცრე და დამრთგუნველად არის მონათლული პიროვნების ნებისმიერი შეზღუდვა. მაგრამ, ჩემი აზრით, სამწუხაროდ, არ არსებობს უკეთესი მასწავლებელი, ვიდრე მკაცრი, მაგრამ თვით საკუთარი ინდივიდის ამაღლებულობით, დიდი მორალურ-ინტელექტუალური შესაძლებლობებით და ცხოვრების გამჭვირვალე და მართალი წესით გამორჩეული ადამიანი, როგორც ინგლისელები ამბობენ: **Self example is a best sermon.**

მაღალი, კარგი აგებულებისა და გარეგნობის, შთამბეჭდავი, სოლიდური მამაკაცური სახის ნაკვთებით, ყოველთვის სუფთად და კარგად ჩაცმული ბატონი ვლადიმერი ევროპელი ინტელიგენტის თავისებური განსახიერება გახლდათ. ქუჩაში შეიძლება ვერ შეგემჩნიათ მასში რაიმე განსაკუთრებული, რაც უმაღლ მულავნდებოდა მასთან გასაუბრებისას; ნებისმიერი ადამიანი შეიგრძნობდა ვლადიმერ ჟლენტში არსებულ მაღალ ინტელექტს და რაღაც სხვა, განსხვავებულ შინაგან ძალას, რომელიც მის ირგვლივ თითქოს მაგ-

ნიტურ აურას ქმნიდა.

ბატონი ვლადიმერ ჟღენტის იშვიათად ღრმა და სხარტი აზროვნება, მისი ფართო ერუდიცია, სამეცნიერო ინტერესების დიაპაზონი, მის მიერ ნიადაგ აქტუალური და სამომავლო საკითხების ამონევა და მათი შემდგომი განვითარება და, რაც მთავარია, ის გრანდიოზული საქმე, რომელსაც იგი შეეჭიდა და წარმატებით განახორციელა, კერძოდ მყარი საფუძველი ჩაუყარა პათოლოგიურ ანატომიას საქართველოში. აი ყოველივე ის, რაც მას აყენებს ქართული მედიცინის კლასიკოსთა რიგში.

ამ მრავალმხრივ დაჯილდოებულმა მეცნიერმა და საუცხოო ორგანიზატორმა მიიღო ფართო პროფესიული ცოდნა რუსეთსა და გერმანიაში. შემდგომ, უკვე თბილისში, აკადემიკოსმა ვლადიმერ ჟღენტმა მის მიერ დაარსებულ პათოლოგიური ანატომიის კათედრაზე თავის ცოდნასა და გამოცდილებასთან ერთად შემოიტანა მეცნიერული ძიებით აღსავსე სულისკვეთება.

მისი ინიციატივით შეიქმნა კათედრის სამეცნიერო ბიბლიოთეკა, რომელიც თვითონვე შეავსო, თავი მოუყარა მის მიერ დამუშავებულ საკმარისად ბევრ მონიწივე თანადროულ, მათ შორის კაპიტალურ შრომებს პათოლოგიაში.

ეს შრომისმოყვარე, დაუღლეი და მოუსვენარი მეცნიერი, რომელიც შესანიშნავად ფლობდა რუსულ და ევროპულ (განსაკუთრებით გერმანულ) ენებს, ნიადაგ იყო სამეცნიერო სამედიცინო და კერძოდ, პათოლოგიური ანატომიის სიახლეების კურსში, ამ დარგის მოვლენათა ეპიცენტრში. მისი მაღალი დონის აკადემიურობა იკითხებოდა მის ნებისმიერ ნამუშევარში, იქნებოდა ეს გვამის გაკვეთა, მორფოლოგიური სუბსტრატის წარმოჩენა, თუ მაკროპრეპარატის ან სხვა სასექციო მასალის გაშიფვრა.

აკადემიკოს ჟღენტისადმი მოკრძალების და განსაკუთრებული რიდის ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი, მის „ცენზორულ, მაკონტროლებელ“ პროფესიასთან ერთად, გახლდათ კოლოსალური შინაგანი ძალა და განსაცვიფრებელი ერუდიცია, რომლებიც მის ირგვლივ ნებისმიერი მეცნიერული თუ ცხოვრებისეული ურთიერთობებისას უხილავ დისტანციას ქმნიდა. სამეცნიერო საბჭოში ვლადიმერ ჟღენტს ჰქონდა შერჩეული თავისი ადგილი, რომელსაც სხვა არავინ იკავებდა ამ პიროვნების გამორჩეული პატივისცემის, მისდამი ნამდვილი პიეტეტის გამო (სხვა დრო იყო და სხვა, თავისებური, ერთობ საინტერესო განუმეორებელი ხალხი).

აკად. ვლადიმერ ჟღენტი იყო შედარებით სიტყვაძუნნი, ლაკონიური, მაგრამ მისკენ იყო მიმართული მეცნიერთა საყოველთაო ყურ-

ადლება და სწორედ თავისი გამჭრიახი გონებით, მეცნიერული სიმკაცრით და სიზუსტით იგი გახლდათ სამეცნიერო თავყრილობებზე გარკვეული დაძაბულობისა და სიფრთხილის მიზეზი, ხოლო მისი დასწრება საგრძნობლად ამაღლებდა დისკუსიის საერთო დონეს. მის ყოველ ნამოქმედარს ახალი ინფორმაციით დატვირთული გონების ხიბლი ამშვენებდა. სწორედ ბატონ ვლადიმერზე აღნიშნავდა ჩვენს თაობაში განსაკუთრებული განათლებით გამორჩეული ანატომოსი, პროფესორი ლ. აბაშიძე: „მიყვარს ბატონი ვლადიმერის მოსმენა, მისგან ხშირად გაიგებ საინტერესოს, პათოლოგიურ-ანატომიურ და ზოგად ბიოლოგიურ განზოგადოებებს, გონებისთვის სასიამოვნოს“.

აკადემიკოსი ჟღენტის ლექციებით მოჯადოებული სტუდენტები აღსავსე იყვნენ მისდამი რიდით, და უდავოდ გარკვეული შიშითაც, ვინაიდან იგი ვერ იტანდა უდისციპლინობას, სტუდენტურ მოუწესრიგებლობას. კანტის პუნქტუალობის, სიზუსტის ქომაგი და ადეპტი, იგი ყველაფერს ამჩნევდა და ამასთან იჩენდა გარკვეულ სიმკაცრეს. ბატონი ვლადიმერი დიდ ყურადღებას უთმობდა მედიცინაში სისხლხორცეულად გამჯდარ ლათინურ ტერმინოლოგიას, რომელიც ნაწილობრივ შიფრავს დაავადებას, მის არსს და ამავე დროს შინაარსობრივადაც თავისებურად ავსებს პათოლოგიას. ერთ-ერთმა მისმა სტუდენტმა (ჰომეოპათმა ვ. ცინცაძემ) მოკლედ ასეთნაირად გალექსა გამოცდაზე ვ. ჟღენტის გამოჩენა, რომელსაც დაურთო ბატონი ვლადიმერის მიერ განსაკუთრებული პატივით მოსილი ლათინური ენის ტერმინები:

Ectopia cordis ჟღენტი მძიმედ მოდის
და **fissure sterni** მოუთმენლად ძგერის,
რიგორიზული გამოცდა
ყოველ ჩვენგანს ელის.

ასე მოუთმენლად ელოდნენ საგნის სირთულისა და თვით გამოცდელის სიმკაცრით დაშინებული სტუდენტები აკად. ჟღენტის მოსვლას და რაოდენ აღტაცებული იყვნენ ისინი გამოცდის შემდეგ, როცა სულ სხვა კუთხით დაინახავდნენ ხოლმე ბუმბერაზ ინტელექტუალს, რომელსაც სტუდენტების აზრის გულდასმით მოსმენის, დახმარების და მათი ცოდნის შეფასების დიდი კულტურა ჰქონდა!

კათედრის მუშაობა უკვე პირველი წლებიდან აღინიშნა ინტენსიური მეცნიერული კვლევა-ძიებით, რომელშიც ჩაება სტუდენტთა და

ექიმთა ფართო წრე. ეს შესანიშნავი ინიციატივა იქცა საქართველოში მეცნიერული ხარისხის მქონე კადრების აღზრდის ნამდვილ სამჭედლოდ. სწორედ პათოლოგანატომიური მასალის გამოყენებით და არც თუ იშვიათად ამ მასალაზე დაყრდნობით, წარმატებით იცავდა საკანდიდატო და სადოქტორო ხარისხს საქართველოში მედიკოს მეცნიერთა დიდი უმრავლესობა. პათოლოგ-ანატომების მიერ ამ პერიოდში (1930-60) განეული, ამ სიტყვის სრული მნიშვნელობით, კოლოსალური შრომა აისახა დიდ და საინტერესო მონოგრაფიაში - **Патологическая Анатомия в советской Грузии, 1958**, სადაც თვალნათლივ ჩანს ჩატარებულ ძიებათა თანადროულობა, მათი მასშტაბები და მრავალმხრივობა. ნითელ ხაზად გასდევს მთელ სქელტანიან ნაშრომს დიდი რუდუნება; მასში აშკარად იკითხება წინ წამოწეული სამხარეო პათოლოგიის ასპექტები და მთლიანობაში განეული პათოლოგ-ანატომიური შრომის მაღალი დონე.

ბატონი ვლადიმერ ჟღენტის ხელმძღვანელობით სისტემატურად ფართოვდებოდა საქართველოში პათოლოგიური ანატომიის ქსელი და მზადდებოდა კვალიფიციური კადრები ამ სამსახურის უზრუნველყოფისათვის. კლინიკურ-ანატომიურ კონფერენციებზე, რომლებიც ხშირად თვით ბატონ ვლადიმერს მიჰყავდა ან რომლებსაც იგი ესწრებოდა, იგრძნობოდა სულ სხვა ტონუსი, რაც განისაზღვრებოდა ყველა ასეთ შემთხვევაში პათოლოგიურ-ანატომიური საკითხების მაქსიმალურად ამომწურავი შესწავლით. აკადემიკოსს უყვარდა სიმართლე, გულახდილობა, მისი საუბარი აგებული იყო ჭეშმარიტებაზე და მის აღიარებაზე *Amicus plato, sed magis amica veritas...* (მისი საყვარელი ლათინური აფორიზმი გახლდათ). ასეთ პირობებში ზოგიერთი კლინიციისტი ამაოდ ცდილობდა დაემალა მკურნალობაში დაშვებული ხარვეზები. ჟღენტის თვალი ყოვლისმხედველი იყო. მართლაც, ბ-ნი ვლადიმერის ერუდიცია და მისი უზუსტესი ანალიზი, შემთხვევის მთლიანობაში აღქმის უნარი და მისი შეფასება განსაცვიფრებელი გახლდათ.

კონფერენციები და დისკუსიები, სადაც ხორცს ისხამდა კლინიკურ-ანატომიური და მეცნიერული აზროვნების განსაკუთრებით საინტერესო ასპექტები, წარმართებოდა მედიცინის თეორიების თანამედროვე მიღწევათა და წამყვან სამედიცინო ორიენტირების და ვექტორების ჭრილში. კლინიკურ-ანატომიური კონფერენციები სისტემატურად (როგორც მინიმუმ ყოველი თვის ბოლოს) ეწყობოდა ქალაქის ყველა დიდ სამკურნალო დაწესებულებაში.

განსაკუთრებით საინტერესო იყო ის კონფერენციები, რომლებიც ტარდებოდა თბილისის პათოლოგიური ანატომიის კათედრის ბაზაზე (ე.წ. „მიხეილის“ საავადმყოფოში). წარმოდგინეთ მაშინდელი მედიცინის მეცნიერთა ბრწყინვალე ელიტა, აკადემიკოსები: ნ. ყიფშიძე, მ. წინამძღვრიშვილი, კ. ერისთავი, ლ. ანჯაფარიძე, კ. ვირსალაძე, კ. ჩაჩავა, ა. მინდაძე და მათ შორის აკად. ვ. ჟღენტი. დღეს ის ინვევს ყველა იმ ბუმბერაზს პაექრობაზე; დღეს ისინი უნდა წარდგნენ უმკაცრეს და იმავდროულად სამართლიანი ცენზორის წინაშე; ყოველი მათგანი უბრალოდ არ თმობს პოზიციებს. მაგრამ პათოლოგიურ-ანატომიური არგუმენტები იმდენად დამაჯერებლად არის მოყვანილი (ვ. ჟღენტი, ი. ტატიშვილი, ა. ჯორბენაძე, თ. დეკანოსიძე), რომ ისინი ცდილობენ მხოლოდ შეარბილონ განაჩენი, ვერც ერთი მათგანი ვერ ბედავს შეეკამათოს უკვე დაწერილ ძირითად მოსაზრებას, რომელიც კლინიკურ-ანატომიური ანალიზის საბოლოო შედეგს გამოხატავს.

მაგრამ უკანდახევა მხოლოდ ბრძოლით, ცხარე კამათით, პოზიციების შეჯერებით არის შესაძლებელი. აქ ხომ სასწორზე იდება სამკურნალო დაწესებულების პრესტიჟი და წამყვან, ავტორიტეტულ კლინიცისტთა რენომე, აი, მეცნიერული ბატალიის საუკეთესო არენა, დაინტერესებულთათვის კი საუკეთესო სანახაობა!

დარბაზში ისადგურებს სამარისებური სიჩუმე, დაძაბულობა თავისებურ, შილერისეულ კულმინაციას აღწევს (იგულისხმება შილერის „ხელთათმანი“)!

მასალა ასეთ კონფერენციებზე საგანგებოდ არის შერჩეული; დაავადებისა და მისი დიაგნოსტიკის ზოგად სურათში მოიხსენიება სუმარული მონაცემები, ხოლო განსჯის საგანი ხდება მათ შორის გამორჩეული, განსაკუთრებული კლინიკური ინტერესის მქონე, ან კლინიკაში ნანახი ექსკვიზიტური შემთხვევები.

პროფ. ი. ტატიშვილი კონფერენციის მასალას ამომწურავად, შესაბამისი ილუსტრაციებითა და ფაქტების ზუსტი კონსტატაციით წარმოადგენს. შესავალში ზოგადად მიმოიხილავს სიკვდილობის სურათს, აღნიშნავს დაავადების დინამიკას, მის პათომორფოზს და ყოველ ცალკეულ შემთხვევას აგვირგვინებს კლინიკაში დაშვებული უზუსტობების და შეცდომების ანალიზით, თან დაურთავს ლაკონიურად შედგენილ ეპიკრიზს და, საბოლოო დასკვნის სახით, სიკვდილობის მიზეზს კლინიკური შეცდომის კვალიფიკაციით!

ძნელია ამ მოხსენების მთელი დატვირთვის, ღრმა ანალიზის,

ლოგიკური წიაღსვლების და კლინიკის დაფარვით ნიუანსებში ნვდომის საერთო ეფექტის გადაფასება. მართლაც, რა უკიდევანოა და ღრმა კლინიკურ-ანატომიური მასალა! ამ წუთებში მთელი კონფერენციის მსვლელობაში ბორგავს სალი კრიტიკა, კამათი და სამედ-იცინო აზროვნების თავისებური ეგზალტაციის პირობებში ინტოზა გამოცდილება, იბადება მომავლის პერსპექტივები და ახალი ძალით იმუხტება კონფერენციაზე დამსწრე ექიმი, მათ შორის რასაკვირველია, ახალგაზრდებიც, რომლებიც ისმენენ და ეზიარებიან გამოცდილი ექიმების სიღრმისეულ, კლინიკური და მორფოლოგიური წიაღიდან მიღებულ, საინტერესო მიგნებებს. აქ ზოგჯერ კლინიკური შეცდომა მკურნალი ექიმის ცოდნის დიდი დიაპაზონის და ზედმეტი თავდაზღვევის ტოლია. ყოველი შემთხვევა გვევლინება გარკვეული ინსტრუქციული მასალის სახით, რომელშიც ნათლად არის წარმოჩენილი პათოლოგიის და კლინიკის უძირო, ამოუწურავი ასპექტები. დისკუსია მიმდინარეობს სავსებით თანამედროვე ზოგად-სამედიცინო თეორიათა ჭრილში (ჰანს სელიე, ი. პავლოვი, ი. ბერიტაშვილი)!

საკითხები მდიდრდება მოსაზრებებით, მეცნიერული ინტერპრეტაციით, ივსება თვით პათოლოგიის სურათი, უფრო ნათლად იკვეთება კონკრეტულად განსახილველი შემთხვევის კლინიკური და მორფოლოგიური თავისებურებები. ყურადღების ეპიცენტრში პერმანენტულად არის მოქცეული დაშვებული კლინიკური შეცდომა, მისი სიმძიმის ხარისხი (გამოსავლის გათვალისწინებით), არასწორი დიაგნოზის გავლენა კლინიკურ ეფექტზე; დაავადება განხილულია დინამიკაში კლინიკური დახმარების ადეკვატურობისა და ჩატარებული პროფილაქტიკური ზომების შეფასებით.

ჩვეული ღირსებით იცავს თავის პოზიციას აკადემიკოსი მ. წინამძღვრიშვილი და აფრქვევს ერუდიციას, მოჰყავს საინტერესო ფაქტები არსებული ლიტერატურიდან, ჰიპოთეზები, მაგალითები. მსჯელობაში უხვად იყენებს, გარდა კლინიკის მასალისა, ბიოქიმიას, ლაბორატორიულ ტესტებს. მჭევრმეტყველებით გამოირჩევა ლ. ანჯაფარიძის ექსპლიკაციები, რომელსაც მოჰყავს საინტერესო დიაგნოსტიკური, მათ შორის ერთროციტების მორფო-ფუნქციური მდგომარეობის მაჩვენებლები და რეოენციფალოგრაფიული დეტალები. დინჯად და აუღელვებლად პაექრობს აკადემიკოსი ნ. ყიფშიძე. იგი ზოგადად განიხილავს შემთხვევას და მკაცრი ლოგიკით ასაბუთებს დაშვებული დიაგნოსტიკური უზუსტობის მიზეზებს. საუბარში იგი ასახავს ახალი სამკურნალო-დიაგნოსტიკური

მეთოდების დანერგვის პერსპექტივებს. პროფესორი მინდაძე იძლევა მიძიმე ქალაშიდა დაზიანების (ტვინის აპოპლექსია) სინდრომატიკას და მისი კლინიკური მანიფესტაციის თავისებურებათა საინტერესო ანალიზს.

ორატორები ერთმანეთს ცვლიან, პაექრობაში ერთვებიან სხვა ექიმები, რომლებსაც მოაქვთ საინტერესო ინფორმაცია ლიტერატურიდან, გამოთქვამენ მოსაზრებებს კლინიკური პრაქტიკიდან!

საუბარში მონაწილეობას ღებულობენ აგრეთვე ლაბორატორიული სექტორის წარმომადგენლები, ბიოქიმიკოსები, და მიგნებებში, მეცნიერულ ჰიპოთეზებში და საინტერესო პრეზუმციებში საკამათო საკითხი დიდხანს იკვლევს გზას კლინიკურ ანატომიურ ეპიკრიზამდე და შემთხვევის დიაგნოზური უზუსტობის ხასიათისა და სიმძიმის კვალიფიკაციამდე, რომელიც ჟღერს თავისებური გარდუვალი განაჩენის სახით! მაგრამ აღნიშნული კვალიფიკაციის სიმძიმისაგან დამოუკიდებლად, ცენზურის (ანუ პათოლოგიურ-ანატომიური მხარის) ავტორიტეტის გამო, არ იბადება ზედმეტი ან არაზუსტი არაკონსტრუქციული კითხვები. ექიმები ღრმად აანალიზებენ ხარვეზებს, კვლავ უბრუნდებიან ადრეთქმულსა და ნაფიქრალს, მიკროსკოპს, მაკროპრეპარატებს, სადაც პათოლოგანატომებთან ერთად აჯამებენ და აზუსტებენ მოსაზრებებს!

ბატონ ვლადიმერს, ამ დიდი მეცნიერული შთაგონების, უძლიერესი ნების და გავლენის მქონე პიროვნებას, განგება ამავ დროს დაანათლა მისი დანიშნულებისათვის და მოღვაწეობისათვის, როგორც დარგის საფუძვლის ჩამყრელისათვის, ესოდენ საჭირო ორგანიზატორული ნიჭი. ამ იშვიათი ბუნებრივი ჯილდოს მონათესავე თვისებას უთუოდ წარმოადგენდა ვლადიმერ ჟღენტის უტყუარი ალლო პიროვნებათა განჭვრეტისა, რაც ჩვეულებრივ დადასტურდებოდა ხოლმე შემდგომი ნლების მანძილზე. მისთვის საკმარისი იყო ძალიან მოკლე დრო ადამიანის ბუნების ამოსაცნობად. ასეთი უტყუარი ნათელხედვა ბრწყინვალედ გამოიკვეთა მის მიერ ერთგული, ნიჭიერი და შრომისმოყვარე მოწაფეებისა და თანამშრომლების შერჩევამ, რომლებმაც ბატონი ვლადიმერის ხელმძღვანელობითა და მითითებით ჩაუყარეს საფუძველი ქართულ პათოლოგიურ ანატომიას და განავითარეს იგი.

უნიკალური, თითქმის „მუშკეტერული“ იყო ამ მეცნიერების სამი ნამდვილი რაინდის მეგობრობა; სამი გამოკვეთილი საინტერესო პიროვნების (ი. ტატიშვილი, ა. ჯორბენაძე, თ. დეკანოზიძე) სრუ-

ლი უნიფიკაცია ხელმძღვანელის ეგიდის ქვეშ; მე არ მახსოვს ამ მართლაც ფოლადისეულ ერთობაში არცერთი მცირე ბზარი, და ჩემი აზრით, პრინციპში ქართული პათოლოგიის სათავეებში ყოველივე მნიშვნელოვანი და დადებითი განაპირობა ამ სამი მეცნიერის იდეურმა შედეგებამ, ურღვევმა უნისონმა. ეს მაგალითი ღალადებს იმ ჭეშმარიტებას, რომ ნამდვილ გამირებს ქმნის დრო, მოთხონილება, ეპოქა.

ერთ-ერთი მათგანი, აკად. **ირაკლი ტატიშვილი**, მეცნიერული სიბრძნის და გამოცდილების ენციკლოპედიაა. ამ ურყეობისა და ერთგულების გამორჩეულმა ნამდვილმა ბერძენმა მთელი თავისი ნიჭი და ცოდნა, ამ სიტყვის სრული მნიშვნელობით, შესწირა კათედრას, რომელმაც, შეიძლება ითქვას, მთლიანად შეიპყრო მისი მაძიებელი ბობოქარი სული. მან ლამის საკუთარ ბინად გაიხადა კათედრა, რომელსაც არასდროს ტოვებდა. იგი ფეხმოუცვლელად უვლიდა და აღვივებდა კათედრაზე დანთებულ ცეცხლს (გემის კაპიტანივით, მუდმივად, „დარის მიუხედავად“ მასთან განუყრელი იყო); თითქმის ნებისმიერ დროს, დილით თუ საღამოთი, მას თქვენ ნახავდით პათოლოგიური ანატომიის კათედრაზე, თავის კაბინეტში, განუყრელ მიკროსკოპთან, სტუდენტებთან, ექიმებთან, მეცნიერებთან. ამ იშვიათი ერუდიციით და ლოგიკური, შემკრები აზროვნებით დაჯილდოვებული მეცნიერის უნიკალურმა სადოქტორო დისერტაციამ, რომელიც მიეძღვნა თირკმელზედა ჯირკვლის პათოლოგიას, ანონსის სახით გაიელვა გაზეთ „Правда“-ს ფურცლებზე. მიუხედავად ბ-ნი ირაკლის აღნიშნული დაძაბული თავაუღებელი კვლევისა პათოლოგიაში, მისი ინტერესები გადასწვდა, და საკმაოდ ნაყოფიერად, მედიცინის, კერძოდ, ქართული მედიცინის საკითხებს. საინტერესო იყო აგრეთვე მისი იუმორისტული და ფსიქოლოგიური ჩანახატები.

აკადემიკოსი **არკადი ჯორბენაძე**, — უძირო საგანში ჩაღრმავებული, გამორჩეული ერუდიციის მქონე და ორიგინალურად მოაზროვნე, ფართო დიაპაზონის პათოლოგი (მან ჯერ კიდევ ახალგაზრდობაში ისახელა თავი მთელი „ვეფხისტყაოსანი“-ს ზეპირად ცოდნით, პოეზიის შედევრები ყოველთვის ალამაზებდა მის ყოფას, დაუცხრომელ ცხოვრებას და აზროვნებას).

იგი, გაკვეთის ნამდვილი დიდოსტატი, იმთავითვე აჯადოებდა მნახველს სექციის ვირტუოზული ტექნიკით და აცოცხლებდა ავიცენას სიტყვებს, რომელმაც ამ პროცესს სასექციო ანატომიური თეატრი უწოდა. მდიდარი გამოცდილების მქონეს, საკუთარი, ნანახი

და ლიტერატურიდან შენაძენი, თითქოს მთელი სისრულით ჰქონდა გადატანილი უკიდევანო მეხსიერებაში მოთავსებულ “კარტოთეკების ფურცლებზე” და მსჯელობისას ნიადაგ სარგებლობდა ამ უნიკალური არქივით. ამ მხრივ, მისი ყოველი გამოსვლა გამდიდრებული გახლდათ ღრმა და საინტერესო რემინესცენციებით, სადაც უხვად იყო მოცემული პათოლოგიურ-ანატომიური მაგალითები და ციფრობრივი თუ სტატისტიკური ექსკურსები.

მათი ღირსეული მოწაფე და თანამოაზრეა აკად. **თამარ დეკანოსიძე**, რომელშიც ტიტანური შრომისმოყვარეობა შერწყმულია მეცნიერებისათვის საჭირო შესანიშნავ თვისებათა მთელ კომპლექსთან. ქალბატონი თამარი კარგად არის ცნობილი საზოგადოებისათვის მისი ნამდვილი გმირობით, რომელიც მან გამოიჩინა აპრილის დღეებში თბილისში დაღუპულთა გვამების შესწავლით და თავისი შედეგების წარდგენით მოსკოვში. მან აქტიური მონაწილეობა მიიღო საქართველოში პათოლოგიური ანატომიის საფუძვლების ჩაყრაში და შემდგომში თავის მხრებზე იტვირთა მის მასწავლებლებთან ერთად გაკეთებულის შემდგომი განვითარება: მან თეორიულად გამდიდრა წლების მანძილზე კათედრის მიერ მოპოვებული სამეცნიერო მიღწევები და კვლევის ახალი მიმართულებანი დასახა თავისი დიდი გამოცდილებიდან გამომდინარე, მან ჩამოაყალიბა კათედრაზე ლაბორატორიები სპეციალური მორფოლოგიური კვლევისათვის. განვითარების ამ მიმართულების, ჩანაფიქრის მასშტაბურობას განაპირობებს ის გარემოება, რომ დღეისათვის საქართველოში შექმნილია და გარანტირებულია თითქმის ნებისმიერი თანამედროვე მორფოლოგიური ფართო მასშტაბის კვლევების წარმოება; უდავოდ კათედრის, და პირველ რიგში, თვით თ. დეკანოსიძის და მისი მოწაფეების (მედ. მეც. დოქტ. მ. ჩხობაძე) დიდი გამარჯვებაა მსხვილი, თანამედროვე ევროპული სტანდარტების დონეზე აღჭურვილი პათოლოგანატომიური ცენტრის დაარსება ქ. ქუთაისში და პათოლოგანატომიური ცენტრების შექმნა საქართველოს სხვადასხვა ქალაქში.

ჩვენი სამსახურის ამ ღვანლმოსილი ლიდერების გვერდით შესანიშნავად ჟღერს იმ გამოჩენილ მეცნიერთა და მათი მოწაფეების სახელებიც, რომლებიც აღიზარდნენ კათედრაზე და მეტად ნაყოფიერად მოღვაწეობენ და განაგრძობენ აქტიურ მუშაობას ამ სარბიელზე. ესენი არიან: ა. ჩუბინიძე, ლ. შარაშიძე, ა. მიქელაძე, უ. გაბუნია, რ. კაპანაძე, თ. გორდელაძე, ზ. ცაგარელი, გ. გერსამია, თ. ჯორბენაძე, გ. ვადაჭკორია, ო. ტრაპაიძე, ო. ხარძეიშვილი, ბ. კილასონია, ზ. თო-

ფურია, ი. თავზარაშვილი და ახალი თაობის პროფესორები — დ. კასრაძე, რ. ჩიხლაძე, გ. ბურკაძე, რ. ბერიაშვილი და სხვ.

და დღეს, როდესაც პროფესიონალის თვალით ვუყურებ პათოლოგიური ანატომიის კათედრაზე საათივით აწყობილი ურთულესი მექანიზმის ზუსტ, დამაჯერებელ სვლას და ღრმა მეცნიერული ძიებით წინ გადადგმულ ნაბიჯებს, სამაგალითო პედაგოგიურ და კვლევით მუშაობას, ნიჭიერი ახალგაზრდა პროფესორის, სამედიცინო-ბიოლოგიურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსის, ო. ხარძეიშვილის თაოსნობით, დიდად კმაყოფილი რჩები იმ სავსებით კანონზომიერი შედეგებით, რომელიც მოაქვს წინა თაობის კარგ მაგალითს, ერთგულებას საქმისადმი, მასწავლებლისადმი და საერთოდ მეცნიერებისადმი სიყვარულს, რწმენას და თავდადებას. ვოლტერის ხატოვან შედარებას თუ მოვიშველიებთ, პათოლოგიური ანატომიის ბალი, წლების მანძილზე, უხვად არის მორწყული და ჯეროვნად არის ნაპატივები.

კვლავ ფუსფუსებენ ახლა უკვე განახლებულ, უკეთეს პირობებში, ახლებურად აღჭურვილ და უზუსტესი მეთოდიკებით გამდიდრებულ ლაბორატორიებში სტუდენტები და ექიმები, იკვლევენ სადღეისო და სამომავლო აქტუალურ პრობლემებს, რაშიც კათედრა ხელს უწვდის და რეალურად ეხმარება მეცნიერული ჩანაფიქრის განხორციელებაში.

მართლაც, საინტერესო და გამორჩეული ადამიანების მიერაა შექმნილი პათოლოგიური ანატომიის ისტორია საქართველოში. ზემოთ საკმარისად ვრცლად მოგახსენეთ აკადემიკოს ვლ. ჟღენტზე და აკადემიკოს ი. ტატიშვილზე, რომლებიც იმთავითვე განეკუთვნებოდნენ პათოლოგიური ანატომიის მაღალი დონით გამორჩეულ საბჭოთა პათოლოგ-ანატომთა ელიტას.

მირიან რიგში (მაკსენიდან მარჯვნივ) დომენტი: დინარა ნაქაშვი, ქეთევან მარ-
 ვაშვილი; პროფესორები: თეიმურაზ გორგოლაძე, გრიგოლ მათიანიანი, სპარსი ჯორ-
 ბანაძე; აკადემიკოსები: ვლადიმერ ქვინიძე, ირაკლი ტატიშვილი; პროფესორი ვახტანგ
 შანიძე, დომენტი მინია ანკაბიანი; მთავარი ინჟინერი, დომენტი ლილი სოფიაძე;

მთავარი რიგში პროფესორები: ანატოლ გვამაყვილი, ლეონიდა შანთია, დომენტი
 მთავარი ქვინიძე; პროფესორები: უსტინოვი, ალექსანდრე ნიკოლოზი, აკადემიკოსი თამარ
 დვინსკია, პროფესორი დავით მამათელიანი, დომენტი მარიაშვილი; პრო-
 ფესორები: კარაიშვილი, ნოდარ ქადაგიანი.

მესამე რიგში: მთავარი დომენტი მამათელიანი, დომენტი მთავარი მამათელიანი, მთავარი ალექსან-
 დრე მარიაშვილი, გელა გვამაყვილი, დომენტი მინია ანკაბიანი, პროფესორი მთავარი
 მთავარი მთავარი, დომენტი კარაიშვილი, მთავარი კარაიშვილი; პროფესორები: გარაი
 ვლადიმერ, ნოდარ მამათელიანი, დომენტი ნოდარ მამათელიანი.

მეოთხე რიგში: მთავარი კარაიშვილი; დომენტი: ლეონიდა მინია ანკაბიანი, კარაიშვილი
 სოფია, მთავარი: ირაკლი მამათელიანი, მთავარი მამათელიანი, პროფესორი მინია
 მინია ანკაბიანი, დომენტი ვახტანგ სოფიაძე, პროფესორი გრიგოლ გორგოლაძე, დომენტი ლილი
 სოფია, მთავარი ალექსანდრე ნიკოლოზი, დომენტი მამათელიანი, პროფესორი გორგ-
 ლაძე.

მესამე რიგში: მთავარი ალექსანდრე მამათელიანი; დომენტი: ზინედა გორგოლაძე, გარაი
 კარაიშვილი, მთავარი მამათელიანი, იოსებ დვინსკია, მთავარი მამათელიანი, პროფესორი მინია
 მინია ანკაბიანი; დომენტი: ლილი მამათელიანი, მთავარი მამათელიანი, მთავარი მამათელიანი, მთავარი
 მთავარი მამათელიანი.

მეექვსე რიგში: პროფესორი გელა გვამაყვილი; დომენტი: მთავარი მამათელიანი, გარაი
 კარაიშვილი, მთავარი მამათელიანი, დომენტი ირაკლი.

ჩვენ გვეამაყება, რომ მსოფლიოში მე-20 საუკუნის სახელმძღვანელო პათოლოგიური ანატომიის ისეთი ბუმბერაზი, როგორცაა აკადემიკოსი ი.ვ. დავიდოვსკი, შემდეგი სიტყვებით მიმართავს ქართველ პედიატრს, აკადემიკოს ი. ფალავას: „თქვენ უთუოდ მეგობრობთ **პროფ. ა. ჯორბენაძესთან**, ჩემი ღრმა რწმენით, ვინც ამ მეცნიერს გაიცნობს, მას აუცილებლად მაღალი წარმოდგენა შეექმნება საქართველოზე და მის კულტურაზე“.

შემთხვევით არ მოხდა აგრეთვე ისიც, რომ მოსკოვში პათოლოგანატომთა ერთ-ერთ სიმპოზიუმზე, **თ. დეკანოზიძის** ბრწყინვალე სიტყვით გამოსვლის შემდეგ, აკად. ბოროვსკიმ მას უწოდა - **„ფილოსოფოსი კაბაში“**.

რარვინგ სასიამოვნოა მსგავსი მოგონებები... საამაყო ქართველ მეცნიერთა ასეთი დახვეწილი პროფესიონალიზმი და მაღალი აზრის ნვდომა, რაც ერთნაირად კარგად ჟღერს ისტორიის ფურცლებზეც და სამომავლოდაც.

კათედრის მიერ განეულ კოლოსალურ შრომას მართლაც სრულიად განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს ქართულ მედიცინასა და მის ისტორიაში; შემოქმედებით იდეათა წარმტაც და დაძაბულ ფერხულში დღესაც ინტობიან პიროვნებები და არ ქრება ხელიდან ხელში გადასული ესტაფეტის უკვდავი ცეცხლი.

გიორგი დანელია

პათოლოგ-ანატომი, მედ. მეცნ. დოქტ.

პროფესორი, მეცნ. დამსახ. მოღვაწე,

სამედიცინო-ბიოლოგიურ მეცნიერებათა

კადემიის აკადემიკოსი,

კ. ჩაჩავას სახ. პერინატალური მედიცინისა და

მეანობა-გინეკოლოგიის სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტის

პათომორფოლოგიის განყოფილების გამგე

„ბავშვობიდან დამამახსოვრდა და მთელი სიცოცხლის მანძილზე ჩამრჩა გოეთეს სიტყვები: „მხოლოდ ის არის სიცოცხლისა და თავისუფლების ღირსი, ვინც ყოველდღე მიდის ბრძოლაში მის მოსაპოვებლად“. ამ სიტყვების შემმართებელი ძალა ყოველთვის თან მდევდა და მეხმარებოდა ცხოვრებაშიც და შემოქმედებაშიც; არანაირი სიძნელეების დროს ფარხმალს არ ვყრიდი, ვიბრძოდი გამარჯვებამდე!“.

გიორგი დანელია

„ყველაზე დიდი ბედნიერებაა – იყო შეყვარებული შენს პროფესიაში (ეს ხომ ხალხის სიყვარულზე გადის). ეს ნიშნავს გამოხატო შენი დამოკიდებულება -სიმპატია, სიყვარული არა მხოლოდ ერთი ადამიანის მიმართ, არამედ მთელი საზოგადოებისადმი“.

გიორგი დანელია

III. საიუბილეო თარიღების კვალდაკვალ...

70, 80, 85 90 , 95...

ბატონი გიორგი მუდამ გრძნობდა დიდ პატივისცემასა და სიყვარულს კოლეგებისგან, მეგობრებისგან, მისი აღზრდილი მონაფეებისგან, სხვადასხვა დარგის სპეციალისტებისგან, რასაც ადასტურებს ის მისალოცი ადრესები, წერილები, გამოგზავნილი მისი საიუბილეო თარიღების აღსანიშნად. ვფიქრობთ, ამ მასალის გამოქვეყნებით პატივს მივაგებთ მისალოცი ტექსტების ავტორებსაც, რომელთა შორის, სამწუხაროდ, ბევრი უკვე გარდაცვლილია, თუმცა მათი მოგონებები დაწერილი წრფელი გულითა და აღსავსე კეთილი სურვილებით, სამუდამოდ შემორჩება მეხსიერებას... (ბ.გ.)

70 წლის იუბილე

70 წლის იუბილე ბატონ გიორგის საკუთარ ინსტიტუტში აღუნიშნეს. გთავაზობთ მისალოც ადრესებს და მის მიერ იუბილეზე წარმოთქმულ სიტყვას.

ბ ა ზ ო ნ ო ბ ი ო რ ბ ი!

კ. ჩაჩავას სახელობის პერინატალური მედიცინისა და მენობა-გინეკოლოგიის სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტის კოლექტივი დიდი სიყვარულით და პატივისცემით გილოცავთ საიუბილეო თარიღს-დაბადებიდან 70 წელს!

თქვენ ჯერ კიდევ ახალგაზრდა ექიმი დაუყოფლეთ მედიცინის ურთულეს დარგს—პათომორფოლოგიას, გახდით ამ დარგის ერთ-ერთი წამყვანი სპეციალისტი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე.

მრავალი წლის მანძილზე თქვენ, ხელმძღვანელობთ ინსტიტუტის პათომორფოლოგიურ ლაბორატორიას—საქართველოში ერთ-ერთ წამყვან სამეცნიერო-სადიაგნოზო ცენტრს.

თქვენი უშუალო ხელმძღვანელობით შესრულებულია მრავალი საინტერესო და მნიშვნელოვანი შრომა, რაც საფუძვლად დაედო ახალ მიმართულებას პერინატალურ პათომორფოლოგიაში.

თქვენ სწორუპოვარი პედაგოგი ბრძანდებით. თქვენი ხელმძღვანელობით შესრულდა არა ერთი საკანდიდატო და სადოქტორო დისერტაცია.

მრავალი წლის მანძილზე თქვენ ბრძანდებით საქართველოს პათომორფოლოგთა საზოგადოების წევრი, პათომორფოლოგთა და მენ-გინეკოლოგთა სამეცნიერო საბჭოს წევრი.

ყოველი თქვენი გამოხველა თავისებურ ელფერს აძლევს ამა თუ იმ საკითხის გაშუქებას.

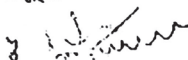
თქვენ არაორდინალური ადამიანი ბრძანდებით, ხართ არა მარტო გამოჩენილი მედიკოსი, არამედ შესანიშნავი ხელოვანი. არ შეიძლება თქვენ არ უყვარდეთ ადამიანს—პიროვნება, რომელსაც ასე ღრმად ესმის ლიტერატურა და ხელოვნება, ასე უყვარს ქართული სიმღერა და მუსიკა.

დაე, დიდხანს გეცოცხლოთ ბატონო გიორგი, თქვენი ახალგაზრდული შემართებით, დაუშრეტელი ენერგიით, ამოუწურავი მეცნიერული იდეებით და ნათელი აზროვნებით!

გისურვებთ ხანგრძლივ სიცოცხლეს, ჯანმრთელობას, ბედნიერებას და შემდგომ ნაყოფიერ მოღვაწეობას ქართული მეცნიერების განვითარებისათვის,

ინსტიტუტის კოლექტივის სახელით

ინსტიტუტის დირექტორი
მედიკოს-დოქტორი
პროფესორი

ა. პინტრაია

დიდად ააგვიყვანო ბაგონო ვითრე!

თქვენ ეუფნით ქართველ მათლოგანაგონთა იმ თაობას,
რომელმაც შეისისხრობოდა იმ კლასიკური მათლოგური ანაგონი, ინ-
ტენსიურად შეუღდა მის განვითარებას და შესწავლისა და კვლევის თბი-
კვდა აიოჩია განსაკუთრებულად საძაგონ სისგება — დედა-შვილი.
ამოგომ თქვენ გამოიჩინოთ და გითაგონთი ხართ ქართველ მათლოგანაგმ-
თა შორის, რომელიც საქართველოში ანვითარებთ უაოჩესი მნიშვნელობის
მეტე დაგებინს — მეანობის, ენეკლოთების, პრინაგლოური და საეოთეო
ბავშვთა მათლოგების თეორიასა და პრაქტიკულ მათლოგურ ანაგომიას.
თქვენ შექმნით ნაყოფისა და მომყოლის მომლოგური კვლევის ახა-
ლი მიმართულება — კვლევის პოლიმეტული სისგება და აონიშნულის სა-
ფუბელოე გამოაგონით ფაქტები და კანონ მომეოებანნი, რომელთა გან-
ზოგადობამაც შესამოებელი ვანდა კრიტიკოებებს დაგვან პრინაგ-
ლოური მათლოგების დიფერენციალოური დიანონსფიკსათვის. თქვენი ესა და
სხვა გამოკვლევები, რომელთაც ყოველთვის კლინიკურ-ანაგომიური პო-

ნიყია აქეთ, ნინ უხარტებს თანამედროვე მეყნიერებს, რაც სასახლოა
 ქართველი მედიცინისათვის და მის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიღწევას
 წარმოადგენს. ასეთი სულთხვედრებით ზრდით თქვენ სპეციალისტებს
 და უმზადებთ საქართველოს კადრებს ქაინობის, გინეკოლოგიისა და
 ბუშვთა მათეოლოგიის უმეტესობი განვითარებისათვის. თქვენ ბრძანებ-
 ბით პიროვნება, რომელიც ძალადი განათლებით და ნიჭით, დიდი
 მამულიშვილობით პიროვნელობითა და სისხვედრით, ყოველთვის და
 ყველგან საქარო ხართ საქართველოს წარმომადგენლისა და შინ და გარეთ.
 ძვირფასო ბაკონო ვითრები! ქართველი მათეოლოგანდომებრი
 უღრმესი და უკარტესი სიყვარულითა და მადვისხვედრით ვილოყავენ
 დაბადებდან 70 წლისა და საეტიმო, პედაგოგიური და საზო-
 გადობრივი მოღვაწეობის 45 წლისთავს, გისურვებენ დიდ +
 ხანს სიყოყხილეს და გამოთქაძებენ თნებას, რომ თქვენი ძალილი
 ნიჭიერება, მედიცინისა და ბიოლოგიის ლრძა ყოინა, უკლიესად ფასული
 გამოყიდობა ყდევ ბევრს უყმინს საქართველოს სასახლოლოდ და სასახელიდ.

რ. წყნარევი *მ. თარაქანიძე* ყ. ყუბურია *მ. გ. უკლიანი*
 რ. ხორტოველი *მ. თარაქანიძე*
 მ. ქვიციანი

დიდად პატივცემულო ბატონო გიორგი!

თქვენი მშობლიური პათოლოგიური ანატომიის კათედრა, მისი ყველა თანამშრომელი გილოცავთ სახელოვან იუბილეს. ძვირფასო ბატონო გიორგი, თქვენ ბრძანდებით საქართველოში პათოლოგ-ანატომიური სამსახურის ფუძემდებლების უშუალო მოწაფე. ამასთან ერთად თქვენ რუსეთშიც გყავდათ მასწავლებლები ბავშვთა, პერინატალური, ორსულობის, მშობიარობის, ლოგინობის ხანის პათოლოგიისა და გინეკოლოგიურ ავადმყოფობათა უბადლო მცოდნენი, მეცნიერების კორიფეები. ყველას გაუმართლეთ და ჩამოყალიბდით ქალის პათოლოგიის საფუძვლიანი მცოდნე, უმაღლესი კატეგორიის ექიმი-პათოლოგ-ანატომი და გამოჩენილი მეცნიერი მკვლევარი, რომელიც ნახევარი საუკუნის განმავლობაში ხელმძღვანელობდით და ხელმძღვანელობთ ამჟამად საქართველოში პერინატალური და ბავშვთა პათოლოგიის თეორიისა და პრაქტიკის განვითარებას. თქვენმა ღრმა ცოდნამ და გამოცდილებამ, ღვთის მიერ ბოძებულმა მაღალმა ნიჭიერებამ, ღრმად მოფიქრალს, ინტუიციისა და ფანტაზიის დიდი დიაპაზონის მქონეს, მოგცათ შესაძლებლობა პირველს დაგედგინათ ბავშვთა, მეანობისა და გინეკოლოგიის პათოლოგიის ისეთი ფაქტები და კანონზომიერებანი, რომელიც სახელმძღვანელოდ არის მიჩნეული პათოლოგ-ანატომიურ დიაგნოსტიკასა, პათოლოგიის განვითარების მექანიზმების პათოგენეზის რთული საკითხების გადაწყვეტისა და კლინიკურ-პათოლოგიური ეპიკრიზების შედგენის საქმეში. ამასთან ერთად, ცნობილია თქვენი ფართე განათლებულობა, ერუდიცია, კულტურა, რითაც ყოველი შეხვედრისას ხიბლავთ ადამიანებს საუბრით, ფერწერით, პოეზიის, პროზის, მუსიკის შედევრების შესანიშნავი შესრულებით. გილოცავთ ამ ბედნიერ დღეს, გისურვებთ დიდი ხნის ჯანმრთელ სიცოცხლეს და თქვენთვის ჩვეულ ახალ-ახალ წარმატებებს.

პათოლოგიური ანატომიის კათედრის თანამშრომელთა სახელით:

კათედრის გამგე: *ილია აბაშიანი*

თანამშრომლები:

ბ. ს. ქიქოძე
ბ. შერაზი

ნიმე ჭრიჭიანი
მ. ჭიჭიანი
მ. ნი თაბაძე
მ. ჯვარიანი

დ. კანდილაძე
მ. სიბუჯღი
მ. ხიჭიანი
მ. მკვირძინაძე
მ. სტარა

სიტყვა, წარმოქმული ჩემი 70 წლის იუბილეზე.

ჩემთვის ამ მნიშვნელოვან დღეს, მინდა უპირველესად უდიდესი პატივისცემითა და მადლიერების გრძნობით გავისხენო ჩემი მასწავლებლები, აკადემიკოსები და პროფესორები: ვლ. ფლენტი, ირ. ტატიშვილი, არკ. ჯორებენაძე კ. ჩაჩავა, ი. არშავსკი, ე.ტერ-გრიგ-ოროვა, მ.სკვორცოვი.

მინდა მივესალმო და გულითადი მადლობა ვუთხრა საქართველოს ჯანმრთელობის სამინისტროს, რომელსაც მთელი სიცოცხლის მანძილზე უმნიშვნელოდ ვემსახურები და რომელსაც ახლა ბევრი მნიშვნელოვანი პრობლემა აქვს გადასაჭრელი რეორგანიზაციასთან დაკავშირებით.

მადლობას ვუხდის ჩემს მეგობრებს, კოლეგებს – კათედრიდან და ინსტიტუტიდან – ერთგულებისა და თანადგომისთვის.

1946 წლიდან დღემდე ვმუშაობ აკად. კ. ჩაჩავას სახელობის პერი-ნატალოგიისა და მენობა-გინეკოლოგიის ინსტიტუტში. ამ დიდი სამეცნიერო ცენტრისა და ავტორიტეტის მქონე დაწესებულების “გრავიტაციამ” იმდენად მიიზიდა ჩემი, სამეცნიერო ასპარეზზე ახლადფეხშედგმული ახალგაზრდის არსება, რომ საბოლოოდ სრულიად მშთანთქა კიდევ მან. ბუნებრივია, ძალიან ველავ, მიჭირს გრძნობების გამოხატვა და შეიძლება ჯეროვნად ვერც კი გამოვთქვა ის დიდი სიყვარული, დიდი სიმპათია, რომელსაც თქვენ, გულკეთილი, საქმისთვის მონოდებული კოლექტივი იმსახურებთ და თქვენგანაც დიდ სიყვარულსა და პატივისცემას ვგრძნობ ყოველწამიერად, ყოველდღიურად ჩემი ხანგრძლივი, ნახევარსაუკუნოვანი მუშაობის პერიოდში. თამამად შემიძლია ვთქვა, რომ ჩემთვის ინსტიტუტი ის ადგილია, **“Где я страдал, где я любил, где сердце я похоронил”**.

მოგეხსენებათ, რომ ცხოვრება ია-ვარდებით მოფენილი გზის გავლა არ გახლავთ. **“Жизнь- Это хождение по мукам”**. მეც მქონდა ცხოვრებაში 3 მძიმე, საბედისწერო მომენტი, როცა ჩემი ცხოვრების “იალქანს” მეტისმეტად ძლიერმა ტალღამ შემოარტყა: უბინაოდ დარჩენილს - ინსტიტუტმა ბინა მომცა და საბედნიეროდ, ბრემენის მუსიკოსების მდგომარეობაში არ აღმოვჩნდი; სადოქტორო დისერტაციის დაცვის დროს, დისერტაციის შემდგომი ყველა საჭირო რიტუალის განსახორციელებლად ჩემმა კოლეგებმა ფულადი დახმარება გამიწიეს, ბატონმა კოტე ჩაჩავამ კი მოსკოვში, ჩემი სადოქტორო დისერტაციის დაცვისას, თავისი გამოსვლით დაამშვე-

ნა და მაღალ დონეზე შეაფასა ჩემს მიერ განეული მრავალწლიანი სკურპულოზური შრომა; და ბოლოს, ბატონი პალიკო კინტრაიას დირექტორობის დროს, სამსახურიდან “დასასვენებლად” კი არ გამიშვეს როგორც პენსიონერი, არამედ ჩემი დაგროვილი ცოდნისა და შემორჩენილი ენთუზიაზმის რეალიზების საშუალება მომცეს, რასაც ახალგაზრდა თუ უკვე ჩამოყალიბებული მეცნიერების დახმარებასა და კონსულტაციებში ვახორციელებ; თვითონაც განახლებული შემართებით ვაგრძელებ სრულიად ახალი, საინტერესო სამეცნიერო პრობლემების შესწავლას. მინდა კიდევ ერთხელ განსაკუთრებული მადლობა ვუთხრა ჩემს ინსტიტუტს, მეანობა-გინეკოლოგიის ინსტიტუტს, რომელმაც სამივეჯერ, გასაჭირის დროს, მეგობრული ხელი გამომიწოდა.

ახლა კი უფრო მთავარზე. მეანობა-გინეკოლოგია, მოგეხსენებათ, გამორჩეულად რთული, რამდენიმე განზომილების მქონე სპეციფიკური დარგია: დედა - ნაყოფი, პლაცენტა. ამასთან დაკავშირებით, **მინდა ხაზი გავუსვა იმ გარემოებას, რომ ჩვენმა ინსტიტუტმა უდავოდ დიდი წვლილი შეიტანა მსოფლიოში მეანობა-გინეკოლოგიის აქტუალური საკითხების განვითარებაში, ზოგჯერ კი ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხების ახლებურად გააზრებაში ან თუნდაც პირველად წარმოჩენაში, როგორიცაა ანტენატალური კარდიოგრაფია, ვაკუუმ ექსტრაქცია, ჰიპოქსია და ტრამვის პათოგენეზის საკითხები, კრანოცერებრული ჰიპოთერმია და სხვ.**

მნიშვნელოვან თეორიულ მიღწევებთან ერთად, ინსტიტუტმა საგრძნობლად გააუმჯობესა, დახვეწა მუშაობის ხარისხი, რის შედეგადაც მკვეთრად დაეცა სამეანო ტრამეების სიხშირე, ამოიძირკვა ტრამვით გამოწვეული დედის სიკვდილიანობა. ეს მონაცემები თითქმის გაუთანაბრდა მსოფლიოში არსებულ მაღალ სტანდარტებს.

კლინიკური და თეორიულ მიღწევების პარალელურად, თვალში საცემია შრომის ზუსტი, რაციონალური ორგანიზაცია, ინსტიტუტის პერსონალის შრომითი გააქტიურება, ყველა საჭირო და აუცილებელი რგოლის შეთანხმებული ფუნქციონირება. ყოველივე ზემოთჩამოთვლილ პრობლემებთან გამკლავება კი უდავოდ კინტრაია-გოცირიძის ტანდემის დაუღალავი შრომის შედეგია.

ცალკე აღნიშვნას მოითხოვს ინსტიტუტში მაღალ სამეცნიერო დონეზე ჩატარებული დილის კონფერენციები. არაორდინალური, განსაკუთრებული სპეციფიკის შემცველი, რთული შემთხვევების

განხილვისას დისკუსია მწვავე ხასიათს იღებს, რადგან გამომსვლელთა შორის არიან გამოცდილი, დიდი პრაქტიკის მქონე კლინიცისტები, განყოფილების გამგეები, პროფესორები. მათ შორის არგუმენტირებული პაექრობა კი უდავოდ ყოველთვის საინტერესოა.

აღნიშნული შემთხვევების განხილვისას ყურადღებას იპყრობს მათი საკუთარი მიგნებები, ლოგიკური წიაღსვლები და, რაც მთავარია, მდიდარი უახლესი სამეცნიერო ლიტერატურიდან მოტანილი ინფორმაცია საკუთარი პოზიციის დასამტკიცებლად ან უარსაყოფად. ამ დისკუსიებს, როგორც წესი, ყოველთვის აგვირგვინებს ამ დარგის დიდი მეცნიერის, **ბატონი პალიკო კინტრაიას**, ლოგიკურად შეკრული, ნატიფი, ამომწურავი და ლაკონიური ანალიზი.

ბედნიერი ვარ იმით, რომ მცირეოდენი წვლილი მეც მაქვს შეტანილი ინსტიტუტის მიერ ზემოთ აღნიშნულ წარმატებებში (**Счатлив, «что в этих сотах капля моего меда есть»**).

გიორგი დანელია
(1993 წ.)

80 წლის იუბილე

დიდად პატივცემულო ბატონო გიორგი!

ნება მიბოძეთ, გულითადად მოგესალმოდეთ და მოგილოცოთ თქვენი ცხოვრებისა და საექიმო, სამეცნიერო, პედაგოგიური, საზოგადოებრივი მოღვაწეობის საიუბილეო თარიღები.

თქვენ, ქართული პათოლოგო-ანატომიური სკოლის თვალსაჩინო წარმომადგენელს, წილად გხვდათ ბედნიერება გაგეგრძელებინათ ის სახელოვანი ტრადიციები, რომე-ლიც საქართველოში ამ სკოლის ფუძემდებლის, აკადემიკოს ვლადიმერ ჟღენტის თაოსნობით ჩამოყალიბდა. **თქვენ ბრძანდებით ჩვენს ქვეყანაში ამ აღიარებული დარგის ერთერთი ღირსეული მემკვიდრე, რომელმაც**

სამართლიანად დაიმკვიდრეთ პერინატალური პათოლოგიის ფუძემდებლის საპატიო სახელი არა მარტო საქართველოში, არამედ მის ფარგლებს გარეთაც.

წინ შემოქმედებითი ცხოვრებით აღსავსე გზა გელით. გისურვებთ მხნეობას და დიდ წარმატებებს ქვეყნისა და ჩვენი ხალხის საკეთილდღეოდ.

ღრმა პატივისცემით

ამირან გამყრელიძე

პერინატალური პათოლოგიის ფუძემდებელი

თვალსაჩინო მეცნიერს, მკვლევარს, მედიცინის მეცნიერების დამსახურებულ მოღვაწეს, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატს, მედიკურ-ბიოლოგიური აკადემიის აკადემიკოსს, აკად. ჩაჩავას სახელობის პერინატალური მედიცინისა და მეანობა-გინეკოლოგიის

სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის პათომორფოლოგიური განყოფილების ხელმძღვანელს, პროფესორ გიორგი დანელიას დაბადების 80 წელი შეუსრულდა.

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ, აკადემიკოს ვლადიმერ ჟღენტის ხელმძღვანელობით, ბატონი გიორგი დახელოვნდა ზოგად პათოლოგიაში, ხოლო პედიატრიულ პათომორფოლოგიაში მისი მასწავლებელი იყო აკადემიკოსი მ. სკვორცოვი.

1957 წელს მან დაიცვა საკანდიდატო, ხოლო 1973 წელს სადოქტორო დისერტაცია. იგი არის პერინატალური პათოლოგიის ფუძემდებელი არა მარტო საქართველოში, არამედ ყოფილ საბჭოთა კავშირში.

გიორგი დანელიას კვლევები, ძირითადად ეხება პერინატალური პათოლოგიის საკითხებს. მნიშვნელოვანია მისი ექსპერიმენტულ და სექციურ მასალებზე ჩატარებული შრომები, რომლებიც ეძღვნება ფილტვის პათოლოგიის საკითხებს. მან პირველმა ჩაატარა ახალშობილის ფილტვის მორფომეტრიული კვლევა და ჩამოაყალიბა ორიგინალური თეორია მისი გაშლის მექანიზმებზე.

არანაკლებ მნიშვნელოვანია გიორგი დანელიას მიერ ჩატარებული კვლევები ნაყოფისა და ახალშობილის ქალასშიდა დარღვევების შესახებ. მის მიერ დადგენილია, რომ ნათხემის კარავის დაზიანება არ აიხსნება მხოლოდ მექანიკური ფაქტორის გავლენით, არამედ იგი ხშირად ვითარდება ნაყოფის მწვავე და პროლონგირებული ჰიპოანოქსიის შერწყმული ზემოქმედებით. მან დაასაბუთა ნაყოფისა და ახალშობილის თავის ტვინის პათოლოგიაში ვენური არქიტექტონიკის მნიშვნელობა.

გიორგი დანელიამ პირველმა მიაქცია ყურადღება ნაყოფის თავის ქალას გაძვალებისა და მათ თავისებურებებსა და მათ მნიშვნელობას მშობიარობის პროცესში, დაადგინა ქალასარქველის განვითარების დევიაციების როლი ნაყოფის თავის ქალასშიგა სისხლჩაქცევების განვითარებაში.

მრავალი წლის მანძილზე მის მიერ ჩატარებული შრომათა სერია, დაკავშირებული პლაცენტის პათოლოგიასთან, საფუძვლად დაედო პლაცენტის კომპენსატორული შესაძლებლობების როლის განსაზღვრას სამშობიარო სტრესის დროს ნაყოფის ადაპტაციაში.

აღსანიშნავია პროფესორ გ. დანელიას შრომები მიძღვნილი პლაცენტისა და ნაყოფის თირკმელზედა ჯირკვლის ქერქოვანი შრის

ურთიერთკავშირისა და მისი კომპენსატორული შესაძლებლობების შესახებ მწვავე და ქრონიკული ჰიპოქსიის პირობებში.

ცნობილია პროფესორ გ. დანელიას ღვანლი ახალგაზრდა მეცნიერთა კადრების აღზრდაში. ის არის მრავალი სადოქტორო და საკანდიდატო დისერტაციის ხელმძღვანელი. მის კალამს ეკუთვნის 300-ზე მეტი სამეცნიერო შრომა. ბატონი გიორგი ერთგულად და უმნიკვლოდ ემსახურება მედიცინის ურთულეს დარგს, პათოლოგიური ანატომიის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვან სფეროს – პერინატალურ მორფოლოგიას.

გიორგი დანელიას შრომა არ დარჩა უყურადღებოდ საქართველოს ხელისუფლებას. ბატონი გიორგი დაჯილდოებულია მთავრობის მრავალი ჯილდოთი, მათ შორის ღირსების ორდენით.

ეს დიპლომი მიეცა
3007600 სერვისი კე ლაქვიანი

569

საქართველოს სსრ შინისტრთა საბჭოსთან არსებული შეცნობებისა და ტექნიკის დარგში საქართველოს სსრ სახელმწიფო პრემიების კომიტეტის თავმჯდომარე, საქართველოს სსრ შეცნობებში აქადემიის აქადემიოსი, სსრ კავშირის შეცნობებში აქადემიის წევრ-კორესპონდენტი

ა. თაყაილია

კომიტეტის წევრული მდივანი, სსრ კავშირის შეცნობებში აქადემიის

ბ. ჯანაშია

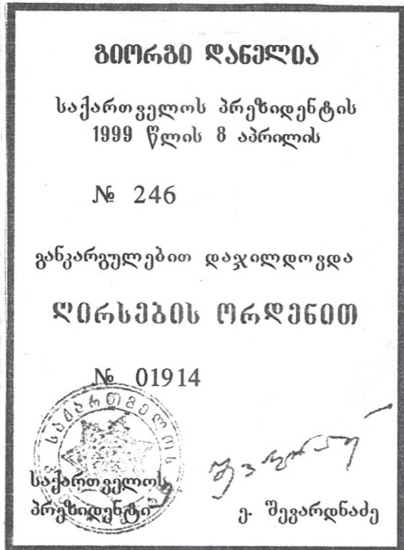
1990 წ.

*თაყაილია
 ხაჭავაძე*

საქართველოს კე ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ შინისტრთა საბჭოს 1990 წლის 27 მარტის № 174 დადგენილებით 1990 წლის საქართველოს სსრ სახელმწიფო პრემია შეცნობებისა და ტექნიკის დარგში შეენიჭა:

მარია ხიშინიძე ახლ მანაშელის, ზელიციონის შეცნობებშია ლოკატორს, პროფესორს, ნ. სკოლასოვისის სახელობის საწარფო დახმარების აქადემიით ინსტიტუტის კონსულტანტს (ხელმძღვანელს); **ოთარ აბოლიონის ძე ბერჩანაძის** (სოცლიოს შემდეგი; გიორგი ხერგის ძე დანელიას, ზელიციონის შეცნობებშია ლოკატორს, პროფესორს, საქართველოს სსრ განზრთელობის დაცვის სამინისტროს აქადემიოსი კ. ნახავას სახელობის პერინტალური ზელიციონისა და შეანობა-გინეკოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის პათომორფოლოგიური ლაბორატორიის ხელმძღვანელს; **ნაზი მახვილის ახლ მახვილაძის**, ზელიციონის შეცნობებშია კანდიდატი, სსრ კავშირის განზრთელობის დაცვის სამინისტროს თბილისის ექიმთა დახელოვნების სახელმწიფო ინსტიტუტის ინტექტორ დაეაღებთა კათედრის ძალტენტი, **ირაკლი შლევას ძე ნადირაძის**, ზელიციონის შეცნობებშია კანდიდატი, საქართველოს სსრ განზრთელობის დაცვის სამინისტროს რესპუბლიკური ინკოლოგიური სამეცნიერო ცენტრის კირურგიის განყოფილების უფროს შეცნობე თანამშრომელს; **ოიხე ვლადიშერის ძე ხაშაბაძის**, საქართველოს სსრ განზრთელობის დაცვის სამინისტროს თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის ბავშვთა კირურგიის კათედრის ასპირანტს; **ზურაბ ალექსანდრის ძე ჭილაძის**, ზელიციონის შეცნობებშია ლოკატორს, პროფესორს, სსრ კავშირის განზრთელობის დაცვის სამინისტროს თბილისის ექიმთა დახელოვნების სახელმწიფო ინსტიტუტის შეანობისა და გინეკოლოგიის კათედრის ვაშვას;

— 1962—1988 წლებში ვაშოქვეყნებულ ნაშრომთა ცყლისათვის — **თორმეტიკომარაველი სინდრომის თეორიის შექმნა**, მისი პროფილაქტიკის, დიაგნოსტიკისა და შეურნალობის მეთოდებს შემეშეება და დარეგვა ელინიერ პრაქტიკაში.

პროფესორი გ. დანელია არის სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, საქართველოს მედიკურ-ბიოლოგიური აკადემიის ნამდვილი წევრი, პათო-მორფოლოგთა სამეცნიერო საზოგადოების საბჭოს წევრი.

მხოლოდ მეცნიერული და პრაქტიკული მუშაობით არ შემოიფარგლება პროფესორ გ. დანელიას ცხოვრება. ბატონი გიორგი არის არაორდინარული, ფართო ერუდიციის მქონე ადამიანი. იგი თავისუფლად ფლობს რუსულ, გერმანულ, ფრანგულ და ინგლისურ ენებს.

საქართველო იცნობს და პატივს სცემს გიორგი დანელიას არა მარტო როგორც გამოჩენილ მედიკოსს, არამედ უყვართ იგი როგორც ხელოვანი, პოეტი, მუსიკოსი, ფილოსოფოსი და უბრალოდ ქართული ფენომენი – გიორგი დანელია.

გიორგი დანელია თბილისის კოლორიტია, თბილისში დაბადებული და გაზრდილი – საქართველოს სამედიცინო საზოგადოების საამაყო წარმომადგენელი.

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, საქართველოს სამედიცინო საზოგადოება, საქართველოს პათომორფოლოგთა საზოგადოება, აკად. ჩაჩავას სახელობის პერინატალური მედიცინისა და მეანობა-გინეკოლოგიის სამეცნიერ-

რო-კვლევითი ინსტიტუტი, გაზეთ „მედიცინის“ რედაქცია ულო-
ცავს ბატონ გიორგის სახელოვან იუბილეს და უსურვებს მომავალში
მისთვის ჩვეული შემართებით, კეთილსინდისიერებითა და მაღალი
პროფესიონალიზმით ემსახუროს ქართულ მედიცინას.

პალიკო კინტრია

პროფესორი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე
(გაზეთი „მედიცინა“ 15.05.2003წ)

№ 1127-367

22 " 01 " 2009 წ.

ს.ს. "აკადემიკოს კ.ჩაჩავას სახელობის პერინატალური მედიცინისა და მეანობა-გინეკოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის" პათომორფოლოგიური განყოფილების ხელმძღვანელს ბატონ გ.დანელიას

ბატონო ვიორჯი,

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსა და პირადად ჩემი სახელით მიწადა გულწრფელად მოგესალმეთ და მოგილოცოთ დაბადებიდან 80 წლის იუბილზე.

საქართველოს სამედიცინო საზოგადოება, თქვენი კოლეგები დიდად აფასებენ იმ დიდ ღვაწლს, რომელიც მიგიძღვით საქართველოს მედიცინის განვითარების საქმეში. მეტად მნიშვნელოვანია ის დიდი წვლილი, რომელიც თქვენ შეიტანეთ პერინატალური პათოლოგიების დიაგნოსტიკის თანამედროვე მეთოდების დანერგვაში, ასევე საქეიმო სამედიცინო კადრების მომზადებასა და დახელოვნებაში.

დიდ მადლობას მოგახსენებთ თქვენს მიერ გაწეული ამ დიდი შრომისა და მოღვაწეობისათვის.

გისურვებთ ჯანმრთელობას, დღეგრძელობას, მხნეობას და დიდ შემართებას თქვენს კეთილშობილურ საქმიანობაში ჩვენი ქვეყნის საკეთილდღეოდ.

პატივისცემით,
ა.გამყრელიძე

ლჩხარე პაპივსკიანი ბაგონო გიორგი

აკადემიკოს კ. ჩაჩავას სახელობის პერინატალური მედიცინისა და მენობა-გინეკოლოგიის სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტის კოლექტივი დიდი სიყვარულით და პატივისცემით გილოცავთ სახელოვან იუბილეს — დაბადებიდან 80 წელს.

სამოც წელზე მეტია რაც თქვენ ხელმძღვანელობთ ინსტიტუტის ერთ-ერთ ურთულეს განყოფილებას. სამაგალითოა თქვენს მიერ განვლილი ცხოვრების გზა — ახალგაზრდა ექიმიდან აკადემიკოსამდე. თქვენ ბრძანდებით პერინატალური პათომორფოლოგიის ფუძემდებელი არამარტო საქართველოში, არამედ ყოფილ საბჭოთა კავშირშიც.

თქვენ ბრძანდებით ერთადერთი იმ რჩეულ მეცნიერთა შორის, ვინც აღზარდა პერინატოლოგ-მორფოლოგთა მთელი პლეადა. თქვენი ხელმძღვანელობით შესრულდა მრავალი საკანდიდატო და სადოქტორო დისერტაცია. თქვენ ღირსეული წარმომადგენელი ბრძანდებით სახელოვანი ქართული პათოლოგ-ანატომიური სკოლისა, რომლის დიდების შარავანდედს ამშვენებენ ისეთი კორიფეების სახელები, როგორიცაა აკადემიკოსები — ვლადიმერ ჟღენტი, ირაკლი ტატიშვილი, თამარ დეკანოსიძე და მრავალი სხვა.

თქვენ პირველმა აღწერეთ ახალშობილთა პნევმოპათიების პათოგენეზი, ნაყოფისა და ახალშობილის ქალასშიდა ჰიპო-ანოქსიური დაზიანების მექანიზმები, თავის ქალის ძვლების დევიაციების მნიშვნელობა მშობიარობის პროცესში, დაადგინეთ პლაცენტისა და ნაყოფის თირკმლისზედა ჯირკვლის ქერქოვანი შრის ურთიერთკავშირი და მრავალი სხვა. თქვენს მიერ შემუშავებული უნიკალური მოდელი ნაყოფის და ახალშობილის გვამის შესწავლისა სახელმძღვანელო დოკუმენტია ყველა პათომორფოლოგისათვის.

ბატონო გიორგი თქვენი შრომა არ დარჩა უყურადღებოდ საქართველოს მთავრობას და დამსახურებულად მოგენიჭათ ღირსების ორდენი. თქვენ ბრძანდებით სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, საქართველოს მედიკო-ბიოლოგიური აკადემიის ნამდვილი წევრი.

ჩვენ ვამაყობთ იმით, რომ თქვენს გვერდით ვმუშაობთ, გვაქვს შესაძლებლობა ვისწავლოთ თქვენგან.

ბატონო გიორგი თქვენ არაორდინალური, ფართო ერუდიციის მქონე ადამიანი ბრძანდებით. საქართველო იცნობს და პატივს ცემს გიორგი დანელიას არამარტო რიგორც გამოჩენილ მედიკოსს, არამედ უყვარს იგი როგორც ხელოვანი, პოეტი, მუსიკოსი, ფილოსოფოსი და როგორც უბრალოდ ქართული ფენომენი — გიორგი დანელია.

დაე, დიდხანს ამშვენებდეს ჩვენს ინსტიტუტს თქვენი კოლორიტული ფიგურა! ვუსურვებთ ბედნიერებას თქვენს ოჯახს და პირადად თქვენ ჯანმრთელობას, დიდხანს სიცოცხლეს და დიდ წარმატებებს.

ს.ს. „კ.ე. ჩაჩავას სახ. პერინატალური მედიცინისა და მენობა-გინეკოლოგიის ს/კ ინსტიტუტის“
კოლექტივის სახელით
სამედიკალური სამუშაოთა დაყოფის მდიანი,

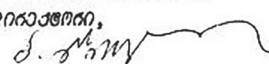
გ. ს. ს. ს. ს.

ලිපිලිපිටි පිටපතක, සාහිත්‍යමයව පාලනය සාමාන්‍යව, මෙහෙයවීමට ලා
ආධාරයක් ලබාදීමට.

සාහිත්‍ය මධ්‍යස්ථානය සාමාන්‍යව පාලනය කළද, ජනතාව මධ්‍යස්ථානයට ලා
ආධාරයක් ලබාදීමට, ජනතාව මධ්‍යස්ථානයට, මධ්‍යස්ථානය ආධාරයක් ලබාදීමට
මධ්‍යස්ථානය මධ්‍යස්ථානයට.

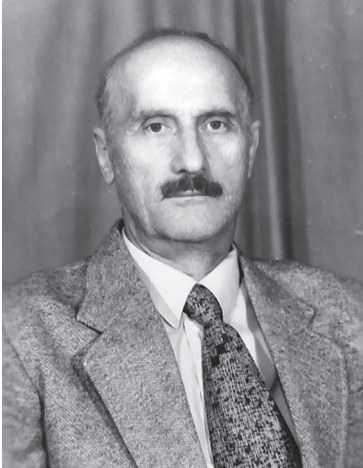
සාහිත්‍ය මධ්‍යස්ථානය සාමාන්‍යව පාලනය කළද, ජනතාව මධ්‍යස්ථානයට ලා
ආධාරයක් ලබාදීමට, ජනතාව මධ්‍යස්ථානයට, මධ්‍යස්ථානය ආධාරයක් ලබාදීමට
මධ්‍යස්ථානය මධ්‍යස්ථානයට.

ජනතාව මධ්‍යස්ථානයට ලා ආධාරයක් ලබාදීමට, ජනතාව මධ්‍යස්ථානයට ලා
ආධාරයක් ලබාදීමට, ජනතාව මධ්‍යස්ථානයට ලා ආධාරයක් ලබාදීමට, ජනතාව
මධ්‍යස්ථානයට ලා ආධාරයක් ලබාදීමට.

ජනතාව මධ්‍යස්ථානයට ලා ආධාරයක් ලබාදීමට, ජනතාව මධ්‍යස්ථානයට ලා
ආධාරයක් ලබාදීමට, ජනතාව මධ්‍යස්ථානයට ලා ආධාරයක් ලබාදීමට, ජනතාව
මධ්‍යස්ථානයට ලා ආධාරයක් ලබාදීමට.

85 წლის იუზილა

სუპერპროფესიონალი

გამოჩენილ ქართველ მედიკოსს, მედიკო-ბიოლოგიური აკადემიის ნამდვილ წევრს, მეცნიერების დასახურებულ მოღვაწეს, საქართველოს სახელმწიფო პრემიის ლაურეატს, ღირსების ორდენის კავალერს, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორს, პროფესორ გიორგი დანელიას 85 წელი შეუსრულდა.

აკადემიკოსი გიორგი დანელია არის პერინატალური პათომორფო-ლოგიის ფუძემდებელი არა მარტო საქართველოში, არამედ ყოფილ საბჭოთა კავშირშიც.

გიორგი დანელიას როგორც საკანდიდატო, ასევე სადოქტორო სადისერტაციო შრომებმა ახალი ეტაპი შექმნეს პერინატალურ მორფოლოგიაში (საკანდიდატო დისერტაცია – „ჭიპლარის სისხლის მიღების ასაკობრივი ცვლილებები ჭიპლარული სეფსისის პათოგენეზის და მისი თავისებურებების ჭრილში“, სადოქტორო – „ახალშობილთა პნევმოპათიების მორფოლოგია, პათოგენეზი და თანატოგენეზური მნიშვნელობა (კლინიკური-ანატომიური და ექსპერიმენტული მონაცემების ანალიზი)“.

იგი ღირსეული წარმომადგენელია ქართული პათოლოგ-ანატომიური სკოლისა, რომელსაც საფუძველი ჩაუყარა აკადემიკოსმა ვლადიმერ ჟღენტმა.

გიორგი დანელია 60 წელიწადია ხელმძღვანელობს აკად. კ. ჩავას სახელობის პერინატალური მედიცინისა და მენობა-გინეკოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის პათომორ-ფოლოგიურ განყოფილებას.

გიორგი დანელია არის პათოლოგიურ-ანატომიური სამსახურის პრაქტიკისა და თეორიის დანერგვის პიონერი საქართველოში.

საკმარისია აღინიშნოს, რომ გიორგი დანელიამ პირველად ყოფილ საბჭოთა კავშირში, შეიმუშავა და დანერგა ნაყოფის და ახალშობილის პათოლოგ-ანატომიური გამოკვლევის პროტოკოლი. მისი ხელმძღვანელობით ჩატარებული კლინიკურ-ანატომიური კონფერენციები იყო ქართველი კლინიკისტიებისთვის პროფესიული დაოსტატების სკოლა.

იგი დღეს საქართველოში პათოლოგანატომიური სამსახურის ერთერთი წამყვანი სპეციალისტია, რომელიც აღიარებულია, როგორც მაღალი კვალიფიკაციის, ევროპული ენების მცოდნე, ღრმა განათლების და აზროვნების, ფართო დიაპაზონის მქონე პრაქტიკოსი და თეორეტიკოსი.

გიორგი დანელია არის აგრეთვე საქართველოს პათოლოგ-ანატომთა საზოგადოების პრეზიდენტის და პათოლოგანატომიური სამსახურის საკონსულტაციო საბჭოს წევრი, სამედიცინო უნივერსიტეტის სამეცნიერო ხარისხის მიმნიჭებელი სამეცნიერო საბჭოს წევრი.

აკადემიკოს გიორგი დანელიას მეცნიერული ინტერესების სფერო მოიცავს პრაქტიკულად მთელ პათოლოგიურ ანატომიას. არის 300-ზე მეტი სამეცნიერო შრომის ავტორი, რომლებსაც იცნობენ როგორც საქართველოში, ისე უცხოეთში. მათ შორის განსაკუთრებულ აღნიშვნას იმსახურებს კვლევები, მიძღვნილი ახალშობილთა ფილტვების არაანთებადი პათოლოგიისადმი, რომელთა საფუძველზე მიღებული შედეგები შევიდა მის სადოქტორო დისერტაციაში. კვლევები შესრულებულია დიდ სასექციო მასალაზე, მდიდარია მრავალმხრივი ექსპერიმენტებით (800-მდე სხვადასხვა ცხოველი), რაც თავის მხრივ მიღებული სამეცნიერო დასკვნების სარწმუნოებაზე მიუთითებს. მან პირველმა ჩაატარა ახალშობილთა ფილტვების სასუნთქი გზების მორფომეტრიული კვლევა ტოტალურ ანათლებზე, დაადგინა ფილტვების გაშლის ხასიათი, მექანიზმები და დაამტკიცა პიალინური მემბრანებით დაავადებული ბავშვების გადარჩენის შესაძლებლობა.

საინტერესო აღმოჩნდა მისი ნოვატორული კვლევები ნაყოფისა და ახალშობილის ქალასშიდა სისხლის მიმოქცევის მოშლის შესახებ. კერძოდ მან დაადგინა, რომ ნათხემის კარავის დაზიანების წარმოშობაში მექანიკურ ფაქტორთან ერთად დიდ როლს თამაშობს ჰიპოანოქსია.

ნაყოფის თავის ტვინში ვენური სისხლის მიმოქცევის შესწავლისას გიორგი დანელიამ პირველმა წარმოაჩინა თავის ტვინ-

ის ვენური არქიტექტონიკის თავისებურებათა როლი სისხლის სტაგნაციაში და სხვა ვასკულარულ გართულებებში. ამასთან მან მიუთითა გალენის ვენის კალაპოტის გადატვირთვაზე მშობიარობის პროცესში, რაც ამ სისხლის მილის შედარებით სივინროვით არის გამოწვეული.

გიორგი დანელიამ პირველმა მიაქცია ყურადღება ნაყოფის ძვლოვანი სისტემის ჩამოყალიბების ინდივიდუალურ თავისებურებებს და მასთან დაკავშირებულ თავის ქალას სტრუქტურულ დევიაციებს (ოკლუზიურ და დიასტაზურ ანომალიებს) და ხაზი გაუსვა მათ მნიშვნელობას ქალა-სარქველის კონფიგურაციული და პროტექციული ფუნქციის მოშლას, რის შედეგადაც ხშირდება ნაყოფის ქალასშიდა სამშობიარო ტრამვა. მან შეისწავლა აგრეთვე ზურგის ტვინის სამშობიარო ტრამვეული დაზიანებანი და დაადგინა ამ პათოლოგიის კავშირი ახალშობილის სუნთქვის მოშლის პროცესთან.

მრავალი წლის მანძილზე გიორგი დანელია იკვლევს პლაცენტის მორფოფუნქციურ ცვლილებებს. პლაცენტის მაკრო და მიკროსკოპული პარალელების საშუალებით მან პირველმა წარმოგვიდგინა პლაცენტის კომპენსაციის და დეკომპენსაციის მორფოლოგიური ექვივალენტები.

მრავალგვარი პერინატალური პათოლოგიის შესწავლის საფუძველზე გიორგი დანელიას მიერ შედგენილია მათი შესაბამისი პათოგენეზური სქემები, რომლებიც დიდ სამსახურს უწევს დაინტერესებულ ექიმებს დაავადებათა წარმოშობისა და განვითარების ღრმად შესწავლაში.

გიორგი დანელიას ძირითადი შრომებისა და მეცნიერული მიგნებების მოკლე მიმოხილვის კონტექსტში, შეუძლებელია არ ვახსენოთ, რომ მისი მორფოლოგიური კვლევების მონაცემები საფუძვლად დაედო ქალთა პათოლოგიის – თრომბოპემორაგული სინდრომის თეორიის დასაბუთებას, ამ დაავადების დიაგნოსტიკის და მკურნალობის მეთოდების შემუშავებას და დაწერვას პრაქტიკაში, რისთვისაც მას, მეცნიერთა ჯგუფთან ერთად, 1990 წელს სახელმწიფო პრემია მიენიჭა.

დიდია გიორგი დანელიას ღვანლი პათოლოგ-ანატომთა, ჰისტოლოგთა კადრების მომზადებაში. მისი ხელმძღვანელობით აღიზარდა 34 მეცნიერებათა კანდიდატი და 8 დოქტორი.

ბატონი გიორგი არის არაორდინალური პიროვნება, ფართო ერუდიციის მქონე ადამიანი. მისი ინტერესები მხოლოდ მედიცინით არ შემოიფარგლება. საქართველო იცნობს და პატივს ცემს გიორგი

დანელიას არამარტო როგორც გამოჩენილ მედიკოსს, არამედ როგორც ხელოვანს, პოეტს, მუსიკოსს, კეთილშობილებით გამორჩეულ ადამიანს.

საქართველოს მეანობა-გინეკოლოგთა და პერინატალოგთა ასოციაცია,

სს აკად. კ. ჩაჩავას სახელობის პერინატალური მედიცინისა და მეანობა-გინეკოლოგიის ინსტიტუტი, თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის მეანობა-გინეკოლოგიის დეპარტამენტი.

**85-тилетие академика ГЕОРГИЯ СЕРГЕЕВИЧА ДАНЕЛИЯ
не осталось вне внимания медицинского общества Грузии.
(«Сакартвелос республика», №76, 24.04.2008).**

СУПЕРПРОФЕССИОНАЛ

Юбилей

Известному грузинскому медику, действительному члену медико-биологической академии, заслуженному деятелю наук, лауреату Государственной премии, кавалеру ордена почета, доктору медицинских наук, профессору Георгию Сергеевичу Данелия исполнилось 85 лет.

Академик Георгий Сергеевич Данелия является основоположником перинатальной патоморфологии не только в Грузии, но и в бывшем Советском Союзе. Как кандидатская, так и докторская диссертационные труды Г.С. Данелия создали новый этап в перинатальной морфологии (кандидатская диссертация – «Возрастные изменения пупочных сосудов, в связи с современными представлениями о патогенезе и некоторых морфологических особенностях пупочного сепсиса», докторская – «Морфология, патогенез и танатогенетическое значение пневмонозов у новорожденных детей» (Анализ клинико-анатомических и экспериментальных данных).

Он достойный представитель грузинской патолого-анатомической школы, основанной академиком Вл.Жгенти.

Георгий Сергеевич Данелия 60 лет руководит патоморфологическим отделением Научно-исследовательского института перинатальной медицины и акушерства и гинекологии им.акад. К.Чачава

Георгий Сергеевич Данелия пионер внедрения практики и теории патолого-анатомической службы в Грузии. Он первым, в бывшем Советском Союзе, разработал и внедрил протокол патологоанатомического исследования плода и новорожденного. Проводимые под его руководством клинико-анатомические конференции были школой профессионального роста клиницистов Грузии.

В настоящее время он является одним из ведущих специалистов патологоанатомической службы Грузии. Его признают как специалиста высокой квалификации, знатока европейских языков, хорошо образованного и глубоко мыслящего ученого, практика и теоретика широкого диапазона.

Г.С. Данелия член Президиума патологоанатомического общества и

консультативного совета патологоанатомической службы Грузии, член Ученого совета Тбилисского государственного медицинского университета.

Сфера научных интересов академика Г.С. Данелия охватывает практически всю область патологической анатомии. Он автор более 300 научных трудов, известных как в Грузии, так и за ее пределами. Из них стоит особенно отметить исследования посвященные невосполительной патологии легких у новорожденных, на основании которых полученные результаты вошли в его докторскую диссертацию. Исследования выполнены на большом секционном материале, работа богата многочисленными многосторонними экспериментами (около 800 разных животных), что в свою очередь доказывает достоверность полученных научных заключений.

Георгий Сергеевич Данелия первым провел морфометрические исследования дыхательных путей легких у новорожденных на тотальных срезах, установил характер раскрытия легких, его механизмы и доказал возможность спасения новорожденных с гиалиновыми мембранами.

Интересными оказались его новаторские исследования по нарушению внутричерепного кровообращения плода и новорожденного. В частности, он установил, что наряду с механическим фактором, в возникновении поражения намета мозжечка, большую роль играет гипоксия.

При изучении кровообращения венозной крови в мозге плода, Георгий Сергеевич Данелия первым выделил роль особенностей архитектоники венозной сети головного мозга плода в стагнации крови и разных васкулярных осложнениях. Вместе с этим, Г.С.Данелия указал на перегрузку вены галена при родах, что обусловлено сравнительной узостью этого сосуда.

Георгий Сергеевич Данелия первым обратил внимание на индивидуальные особенности формирования костной системы плода и связанных с этим структурных девиаций черепа (окклюзивные и диастазные аномалии) и подчеркнул их важность в нарушении конфигураций и защитной функции черепа, что учащает внутричерепные родовые травмы. Он также изучил родовые травмы спинного мозга и установил связь этой патологии с процессом нарушения дыхания новорожденного.

В течении многих лет Г.С. Данелия изучает морфофункциональные изменения плаценты. С помощью макро- и микроскопических парал-

лелей плаценты ученый первым представил морфологические эквиваленты компенсации и декомпенсации плаценты.

Изучив множество различных перинатальных патологий Г.С. Данелия составлены соответствующие им патогенезные схемы, которые оказывают большую помощь заинтересованным врачам, глубоко изучить возникновение и развитие болезней.

В контексте краткого обзора основных трудов и научных открытий, нельзя не отметить, что данные его морфологических исследований легли в основу обоснования теории женской патологии – тромбо-геморрагического синдрома, диагностики, разработки методов лечения этой болезни и внедрения в практику, за что Георгий Сергеевич Данелия, вместе с группой ученых, в 1990 году получил Государственную премию.

Г.С. Данелия внес большой вклад в воспитании кадров патологоанатомов, гистологов, цитологов Грузии. Под его руководством воспитаны 34 кандидата и 8 докторов науки.

Георгий Сергеевич Данелия является неординарной личностью, ученым широкой эрудиции. Его интересы не ограничиваются только медициной. В Грузии его знают и уважают не только как выдающегося медика, а как представителя искусства, поэта, музыканта, человека, одаренного благородными качествами.

Ассоциация акушер-гинекологов и перинатологов Грузии,
НИИ перинатальной медицины и акушерства и гинекологии
имени акад. К.Чачава,
Департамент акушерства-гинекологии Тбилисского
Государственного медицинского института

Georgian medical society did not leave the 85 years anniversary of George Danelia without attention ("Republic of Georgia", N76, 2008).

His colleagues were preparing for celebrating his 90 years jubilee. Unfortunately, he lacked only three months before completing this anniversary.

Therefore, the congratulating speech published before turned to be farewell letter and we attach it to the presented collection, which is dedicated to the memory of George Danelia.

SUPER PROFESSIONAL

(Jubilee)

Famous Georgian doctor, the member of Medico-Biological Academy, the honored worker of science, the laureate of the State premium, doctor of medicine, Professor George Danelia is 85 years old.

Academician George Danelia is the founder of the perinatal pathomorphology not only in Georgia but also in the former Soviet Union.

The both dissertations of George Danelia created the new era in the perinatal morphology. The candidate dissertation was dedicated to "Changes of the blood tubes in the umbilical in the section of pathogenesis of the umbilical sepsis" and the doctoral dissertation - "The morphology, pathogenesis and the thanatogenesis meaning of the newborns pneumopathy".

George Danelia is the decent representative of the Georgian Pathologic-Anatomical School founded by academician Vladimer Jgenti.

George Danelia is the head of the Pathomorphological department of the Chachava Scientific- Research Institute of Perinatal Medicine and Obstetrical- Gynecology for more than 60 years. He was the first, who introduced the practice and theory of pathologic-anatomical researches in Georgia. It should be mentioned, that George Danelia developed and implemented the protocol of the fetus and newborn's pathology-anatomical research in the former Soviet Union. Clinical-anatomical conferences held under his leadership had been the perfect school for the Georgian clinicians for developing their professional skills.

Today he is one of the leading specialists of the pathomorphological science in Georgia. He is recognized as the high level practitioner and theorist, deeply educated with wide scientific range and knowledge of the European languages.

George Danelia is also the member of the board of the Georgian Patho-

log-anatomical society and the member of the Advisory Council of Anatomical Service. At the same time he is the member of degree awarding Scientific Council of the Medical University.

In fact, the field of academician George Danelia's scientific interests includes the whole pathological anatomy. He is the author of more than 300 publications, which are popular in Georgia as well as abroad. Among them the researches dedicated to the pathology of the newborns have to be mentioned. The results of these researches are reflected in his M.D. These researches are based on the huge sectional materials and are rich by the variety of experiments (species of the animals up to 800), which indicates the reliability of the scientific conclusions. George Danelia was the first who conducted the morphometric research of the inhalation of lungs on the newborns with the total (), fixed the mechanisms and disposition of the spread of lungs and affirmed the possibility of saving the children with pial membrane disease.

His innovative researches concerning the disorder of the blood circulation of fetus and newborn in the cranial cavity have been worth of interest. Particularly he found out that together with mechanical factors hypoxia plays an important role in injuring the cerebellar tentorium.

While researching venous blood circulation in the cerebrum George Danelia was the first scientist who testified the role of venous architectonic peculiarities in the blood stasis and other vascular complications. He also indicated the overload of the vein of Galen during the process of childbirth, which is the result of relative narrowness of this drain.

George Danelia was also the first one who drew an attention to the individual peculiarities of bone system formation and the structural deviations connected to it (occlusive and diastasis anomalies) and marked their importance in the disorder of configurative and protective function of calvarium, as a result of which the frequency of cranial cavity disorder during the childbirth is increased. He also examined the disorders of the spinal cord during the childbirth and found out the connection between this pathology and expiration of breathing (exhalation) of the newborn.

George Danelia has examined morphofunctional changes during the several years. By means of macro and microscopic parallels of the placenta he was the first to represent the morphologic equivalents of placenta compensation and decompensation.

Based on the examination of various perinatal pathologies George Dan-

elia has compiled appropriate pathogenesis schemes, which are highly applicable for the doctors in order to deepen their knowledge in the arise and development of the diseases.

While making brief overview of the basic works and scientific achievements made by George Danelia we have to mention that the data of his morphologic researches became basis for the substantiation of the theory of thrombohemorrhagic syndrome (female pathology), elaboration of the diagnostic and treatment methods of this disease and realizing them in practice, for which State premium was awarded to him in 1990 together with the group of scientists.

George Danelia has made tremendous achievements in training the specialists of pathology-anatomy and histology. 34 Candidates of Sciences and 8 Doctors have been educated under his guidance.

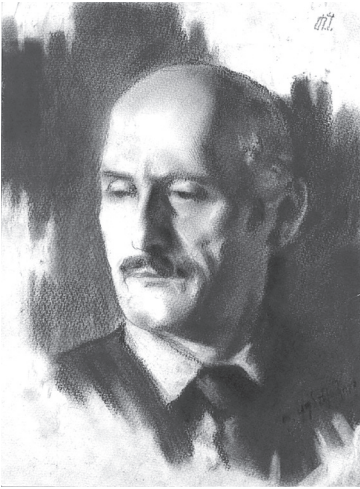
Mr. Danelia is non-ordinary personality having broad erudition. His interests are not restricted only with medicine. George Danelia is famous and admired in Georgia as not only a medical scientist, but also as an artist, poet, musician and the person distinguished by his nobility.

Georgian Obstetrical and Gynecological Society
Chachava Scientific- Research Institute of
Perinatal Medicine and Obstetrical-Gynecology
Tbilisi State Medical University, Department of
Obstetrics and Gynecology

2013 წლის 25 აპრილს ბატონ გიორგის 90 წელი შეუსრულდებოდა. ინსტიტუტის დირექტორი, აკადემიკოსი პალიკო კინტრია, იმჟამად შეუძლოდ მყოფ გიორგის ამხნევებდა: „90 წლისთავთან დაკავშირებით იუბილე უნდა გადაგიხადოთ, შენს გამოჯანმრთელებას ველოდებით“. დასანანია, რომ ეს ჩანაფიქრი ვერ განხორციელდა... 3 თვით ადრე ბატონი გიორგი გარდაიცვალა.

2018 წელს, გიორგი დანელიას საიუბილეო – 95 წელთან დაკავშირებით, ჟურნალ **“Русский клуб”**-ის თებერვლის №2 ში (გვ. 26-29), მასზე დაიბეჭდა სტატია **“Знать и помнить”**, რომლის ქართულ თარგმანს ვთავაზობთ მკითხველს. ზემოხსენებული ჟურნალი, რომლის მთავარი რედაქტორია ალ. სვატიკოვი, საზოგადოებრივ-მხატვრული გამოცემაა, იბეჭდება თბილისში, მაგრამ სავაჭრო ქსელში არ შედის ხოლმე, რის გამოც ბევრისთვის ეს მრავალმხრივ საინტერესო სტატია მიუწვდომელი დარჩა.

იცნობდით და გახსოვდით

„მეცნიერების ისტორია მხოლოდ იდეათა განვითარებით არ უნდა შემოიფარგლებოდეს – იგი თანაბარწილად უნდა ეხებოდეს ცოცხალ ადამიანებს მათი თავისებურებების, ნიჭიერების, მათი ქვეყნისა და ეპოქის სოციალურ პირობებზე დამოკიდებულებების გათვალისწინებით...“

ამიტომ ნათელია, რომ მოწინავე ადამიანების ცხოვრება და შემოქმედება – ძალიან მნიშვნელოვანი ფაქტორია მეცნიერების განვითარებაში, ხოლო მათი ცხოვრებისა და შემოქმედების აღწერა მეცნიერების ისტორიის აუცილებელი ნაწილია.“

ეს სიტყვები გამოჩენილი მეცნიერ-გენეტიკოსის ნიკოლოზ ვავილოვის უმცროს ძმას, შესანიშნავ ფიზიკოსს, საბჭოთა კავშირში ფიზიკური ოპტიკის სამეცნიერო სკოლის დამაარსებელს, სერგეი ვავილოვს ეკუთვნის. ისინი არა მხოლოდ თანამედროვეებისადმი არის მიმართული, არამედ შთამომავლებისადმიც, მათდამი, ვინც დღეს ცოცხალია, და მათდამი, ვისაც მოუწევს შორეულ მომავალში შეაბიჯოს.. მეცნიერების, მეცნიერებაში მოღვაწეთა, პიონერების, ახალი აღმოჩენებისკენ გზის გამკაფავთა დავინწყება არ შეიძლება. მათი სახელები, შემოქმედება, ცხოვრების წესი, საქციელი, აზრები – ყველა შემდგომი თაობისთვის თავისებური ენციკლოპედიაა.

გიორგი დანელია იმ მეცნიერთა წარმომადგენელია, ვინც არა მარტო საქართველოში, არამედ მის ფარგლებს გარეთაც მედიცინის მეცნიერებასა და პრაქტიკაში წარუშლელი კვალი დატოვა. ამ არაორდინალურ, მრავალი ნიჭით დაჯილდოებულ ადამიანზე მოგონებები მის ადამიანურ თვისებებზე, მის ცხოვრებისადმი, ადამიანებისადმი, ხელოვნებისადმი, წიგნებისადმი, მუსიკისადმი დამოკიდებულებით გვინდა დავიწყოთ – იმაზე, რაც მის მეტისმეტად სავეს და ნათელ, კაშკაშა ბიოგრაფიას შეადგენს.

როგორღაც თომას ედისონს სთხოვეს ეპასუხა კითხვაზე: „რით ინტერესდებით?“ მან მოკლედ უპასუხა: ყველაფრით. არის ასეთი კატეგორია ადამიანებისა, რომელთაც აინტერესებთ არა რომელიმე ერთი ან თუნდაც ბევრი, არამედ ყველაფერი. მრავალმხრივი და უწყვეტი ინტერესი ყველაფრისადმი, მე მგონია, განისაზღვრება, უპირველეს ყოვლისა, სიცოცხლისადმი სიყვარულით. მისი მეგობრებისა და ახლობლების მოგონებების მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ, სწორედ ხასიათის ეს თვისება იყო გიორგი დანელიაში მთავარი. იგი ცხოვრობდა და მოღვაწეობდა მეცნიერებაში თავისი “მეს” მოთხოვნილებების, შემეცნების ყოვლისმომცველი და დაუოკებელი წყურვილის კვალდაკვალ.

მან პროფესიის არჩევაც ცხოვრებას მიუძღვნა, ცხოვრების უსაზღვრო სიყვარულს. სიკვდილის მიზეზების გაგება, მათი მრავალნახნაგოვანი და სიღრმისეული კვლევა პათოლოგ-ანატომისთვის სწორედ რომ სიცოცხლისთვის ბრძოლას უერთდება.

ოჯახი

ყოველი ადამიანის ბიოგრაფიის სათავეები – ოჯახშია, ბავშვობის გარემომცველ სამყაროში, იმ ოჯახურ ჩვევებსა და ტრადიციებში, ქცევათა წესებში, რომლებსაც საფუძველი ადრეულ ასაკში ეყრება. გიორგის ოჯახში ბიჭიკოს უძახდნენ, და ეს სახელი მას მრავალი წლის მანძილზე ახლობლებსა და მეგობრებში შემორჩა, იყო გამოჩენილი მეცნიერის, XX საუკუნის ქართული ფილოსოფიის ერთ-ერთი ფუძემდებლის, ფილოსოფიისა და ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის, საქართველოს მწერალთა კავშირის წევრის – სერგი დანელიას შვილი. საქართველოში ფილოსოფიის ისტორიის კვლევის მეთოდოლოგიური პრინციპები პირველად სერგი დანელიამ შეიმუშავა. მისი “ნარკვევები XIX საუკუნის რუსული ლიტერატურის ისტორიიდან” პირველი სისტემატური კურსია ქართულ ენაზე. სერგი დანელიას კვლევები პუშკინის, გრიბოედოვის, ლერმონტოვის, გოგოლის, ტურგენევის, ლ. ტოლსტოის ნაწარმოებთა ფილოსოფიურ ასპექტებს ეძღვნება. სერგი დანელია ბრწყინვალედ ფლობდა გერმანულ, ფრანგულ, ინგლისურ და რუსულ ენებს. იცოდა ლათინური და ბერძნული.

მუშაობა, მიზანსწრაფვა, ყველაფერში წესრიგისადმი სიყვარული, ჯანსაღი აზრი – ფილოსოფოს სერგი დანელიასთვის ეს ცნებები ცხოვრებაში მნიშვნელოვანი იყო. მაგრამ მთავარ ადამიანურ თვისებად წესიერებას მიიჩნევდა.

თავისი ქმედებებით კიდეც ამართლებდა ამ არჩევანს. XX საუკუნის 30-იან წლებში ფილოსოფოს სერგი დანელიას ოჯახის ყოფა მცირედ თუ განსხვავდებოდა სხვა საბჭოთა ოჯახების მძიმე პირობებისგან, თუმცა მეცნიერის სახელი უკვე ცნობილი იყო რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ. ხელისუფლებამ შესთავაზა ოჯახის უფროსს გადასულიყო ახალ, დიდ და კომფორტულ ბინაში. როდესაც მან გაიგო, რომ ბინა ეკუთვნოდა რეპრესირებულს და იმ ადამიანის ოჯახი გამოსახლებული იქნა ბინიდან, შეთავაზებულ წინადადებაზე კატეგორიულად უარი განაცხადა. მისი კოლეგა კი აღმოჩნდა ნაკლებად პრინციპული და იმ დღესვე გადავიდა ახალ ბინაში.

დანელიას ოჯახში – იმ საშინელ წლებშიც კი, როდესაც კარებზე გაუთვალისწინებელი კაკუნი შეიძლება ცხოვრებიდან წასვლის მომასწავებელი ყოფილიყო, ბავშვებთან ყოველივე ამაზე საუბარი არ ეშინოდათ. გარემოსადმი კრიტიკული დამოკიდებულება, აზრების სიფართოვე და აზროვნების სრული თავისუფლება, რაც დამახასიათებელი იყო ძველი წრეთობის ინტელიგენტისთვის,

ძველმოდური-დემოკრატიული შეხედულებებით ზრდიდნენ ბავშვებს, რომელთაც უნდა აღექვათ რეალობა, მაგრამ არ უნდა დაეკარგათ მათში ბუნებრივად ჩადებული საკუთარი ღირსების გრძნობა. ოჯახში მიღებული იყო აგრეთვე განსაკუთრებული დისციპლინა და სიმკაცრე. სიზარმაცისთვის – არავითარი შეღავათი. დილით ადრე, სკოლაში მეცადინეობამდე, უნდა ესწავლათ დედისა და მამის მიერ გუშინ საღამოთი მიცემული დავალება. ეს იყო ენები – ფრანგული, გერმანული და ინგლისური, ლიტერატურული ნაწარმოებები და... კიდეც მრავალი სხვა, რასაც ყველაფერს ვერ ჩამოთვლი.

დედამ, ლუდმილა ცინცაძემ, დაამთავრა ბესტუჟევის უმაღლესი კურსები, სიტყვიერება-ისტორიის ფაკულტეტი. თბილისში იგი იყო რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა შორის ერთ-ერთი საუკეთესო, მცოდნე და ძალიან მომთხოვნი. მის მოსწავლეებს, და რასაკვირველია, ვაჟიშვილებს ზეპირად უნდა სცოდნოდათ რუსული (და არა მარტო რუსული) პოეზიის შედევრები. ლუდმილა ცინცაძე დაჯილდოებული იყო ლენინის ორდენით, იმ წლებში ყველაზე მაღალი და პრესტიჟული ჯილდოთი. მართლაც, ღირს გავიხსენოთ, რომ ბესტუჟეველები, რომლებიც საქართველოში არც თუ ბევრი იყვნენ, გამოირჩეოდნენ ხასიათის განსაკუთრებული წყობით. რა სიძნელები და გაჭირვებები უნდა გადაეტანა გურიიდან ჩამოსულ ახალგაზრდა გოგონას პეტერბურგში უმაღლესი განათლების მისაღებად. რა სიმტ-

კიცეს უნდა ფლობდე, რომ ყველაფერი გადალახო და დაარწმუნო ირგვლივ ყველა, უპირველეს ყოვლისა კი საკუთარი თავი, რომ მხოლოდ შრომასა და დაჟინებულობას მოაქვს სასურველი შედეგი.

უნარი – მყისიერად გამოენხმე საინტერესო იდეებს და იცოდე მიღებული ცოდნის გაზიარება – ასეთი იყო ამ ოჯახის განმასხვავებელი თვისებები. ყვები რა ცხოვრების ყაიდაზე, გესმის, რომ მყარმა ოჯახურმა წესებმა ჩაუყარეს საძირკველიგიორგი დანელიას პიროვნებას და ისინი ძვეს მისი ხასიათის საფუძველში.

უკვე ზრდასრული ადამიანის, ცნობილი მედიკოსის ჩანაწერებში შეგვხვდა ასეთი რამ: “ბავშვობიდან დამამახსოვრდა და მთელი სიცოცხლის მანძილზე ჩამრჩა გოეთეს სიტყვები: “ მხოლოდ ის არის სიცოცხლისა და თავისუფლების ღირსი, ვინც ყოველდღე მიდის ბრძოლაში მათ მოსაპოველად.” და ამ სიტყვების შემმართებელი ძალა ყოველთვის თან მდევდა და მეხმარებოდა ცხოვრებაშიც და შემოქმედებაშიც; არანაირი სიძნელების დროს ფარხმალს არ ვყრიდი, ვიბრძოდი გამარჯვებამდე!”

პროფესია

გ. დანელია კოლეგებთან ერთად

იმ ცოდნის გარდა, რასაც გიორგი თავის ძმასთან ალექსანდრესთან (მომავალში მედიკოსი) ერთად ოჯახსა და სკოლაში იძენდნენ, მას ჰქონდა მრავალმხრივი ნიჭი, რაც ნებისმიერი პროფესიის არჩევანის საშუალებას აძლევდა. უპირველესად, მუსიკალურობა. გიორგი, თავისი შესანიშნავი მუსიკალური სმენით უკრავდა ვიოლინოსა და ფორტეპიანოზე. ნლების შემდეგ მის საყვარელ ინსტრუმენტად გიტარა გახდა. მეორე მხრივ, ხატვა. იგი ბავშვობიდან შესანიშნავად ხატავდა. სკოლის დამთავრების შემდეგ შევიდა სამხატვრო აკადემიაში. თითქოს პროფესია არჩეული იყო. მაგრამ უფროსმა ძმამ აირჩია მედიცინა. შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ მის მიერ მონათხრობმა, მისმა გარემოცვამ თავისი როლი შეასრულა. გიორგიმ გადანყვიტა უფროსი ძმის გზით წასულიყო.

1946 წელს გიორგი დანელიამ თბილისის სამედიცინო ინსტიტუტის სამკურნალო ფაკულტეტი დაამთავრა. სწავლობდა ძალიან კარგად. ისე როგორც ყოველთვის ყველაფერს აკეთებდა. ასპირანტურა კითხვებს არ იწვევდა, ასარჩევი იყო სპეციალიზაცია. აქ კი უდიდესი მეცნიერის ვლადიმერ ჟღენტის ავტორიტეტმა გადამწყვეტი როლი ითამაშა. პათოლოგიური ანატომიის კათედრის გამგე, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, აკადემიკოსი, საქართველოს რესპუბლიკის მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, რომელმაც 1943 წელს დააარსა და სიცოცხლის ბოლომდე იყო საქართველოს პათოლოგ-ანატომთა სამეცნიერო საზოგადოების ხელმძღვანელი. ეს საზოგადოება დღემდე მის სახელს ატარებს. ვლადიმერ ჟღენტი იყო პათოლოგანატომიის რამდენიმე სახელმძღვანელოს ავტორი, მეცნიერ-მედიკოსებზე ბიოგრაფიული ნარკვევების ავტორი, მონაწილეობას იღებდა ქართულ ენაზე სამეცნიერო სამედიცინო ტერმინოლოგიის დამუშავებაში. მისი ყურადღება ნიჭიერი და დისციპლინირებული სტუდენტის მიმართ იყო სრულიად ლოგიკური და გამართლებული.

ის, რომ პათოლოგიური ანატომია ერთ-ერთი ძირითადი სამედიცინო დისციპლინაა, დანელიამ ჯერ კიდევ სტუდენტობის დროს იცოდა, ხოლო ამ განსაკუთრებული დისციპლინის ფილოსოფიური შემადგენელი შეიცნო ჯერ საკანდიდატო, შემდეგ კი სადოქტორო დისერტაციებზე მუშაობისას. გზა ამ ორი სამეცნიერო მწვერვალისკენ გადიოდა ნაყოფიერ და თავგადასვლულ შრომაზე. მისმა დისერტაციებმა, სპეციალისტების აზრით, პერინატალურ მორფოლოგიაში ახალი ეტაპი შექმნა.

აი, ამ პერიოდის მხოლოდ ერთ ეპიზოდზე შევჩერდები. გიორგი დანელია მოსკოვში მონაწილეობას იღებდა მედიკოსების, მათ შორის ანთროპოლოგების სხდომაში. სხდომა მიჰყავდა ცნობილ ფიზიოლოგს, აკადემიკოს ილია არშავსკის. ერთ-ერთი მონაწილის მოხსენების შემდეგ სიტყვა მოითხოვა დანელიამ. მისი გამოსვლა იყო საკმაოდ კრიტიკული, რასაც თან ახლდა დამადასტურებელი ფართო ბაზა. ნამოვიდა კითხვების, შეიძლება ითქვას, კორიანტელი. დანელია ისეთი ოსტატობით იგერიებდა და აბათილებდა მათ, რომ არშავსკი აღფრთოვანებას ვერ მალავდა. სხდომის ბოლოს ახალგაზრდა მეცნიერმა საქართველოდან არშავსკისგან, მისი ლაბორატორიიდან იმ დროისთვის “მეფური” საჩუქარი მიიღო: საცდელი ცხოველები მთელი წლისთვის კვლევითი სამუშაოების ჩასატარებლად.

გიორგი დანელიამ თავისი სადოქტორო დისერტაცია მოსკოვში, მედიცინის მეცნიერებათა აკადემიაში დაიცვა.

დაცვაზე ხალხმრავლობა იყო. დამსწრეთა შორის იყვნენ აკადემიკოსები, პროფესორები, წარმომადგენლები სამედიცინო მეცნიერების სხვადასხვა სფეროდან. როდესაც დისერტანტმა დაამთავრა თავისი გამოსვლა, მისმა სამეცნიერო კონსულტანტმა, პროფესორმა, პათომორფოლოგ-პედიატრმა ელენა ტერ-გრიგოროვამ გამოაცხადა, რომ ოპონენტებს და მედიკოსებს შეუძლიათ კითხვები დაუსვან დისერტანტს არა მხოლოდ რუსულ, არამედ გერმანულ, ინგლისურ და ფრანგულ ენებზე.

აი რას ყვება მისი კოლეგა, პროფესორი თეიმურაზ ჯორბენაძე: “გასული საუკუნის 70-იანი წლების ბოლოს, ქ.ივანოვოში ტარდებოდა საბჭოთა კავშირის პათოლოგოანატომების მორიგი ყრილობა. სხდომის დამთავრების შემდეგ, რესტორანში ვახშმად შეიკრიბნენ არა მხოლოდ მედიკოსები. საუბარი ლიტერატურასაც შეეხო. ბატონმა გიორგიმ თანამოსაუბრენი მოხიბლა არა მარტო სიტყვაკაზმულობით, არამედ ბრწყინვალე, შეიძლება ითქვას მაღალი პროფესიონალიზმით, როგორც რუსული, ასევე ევროპული ლიტერატურული შედეგების ცოდნით. ერთ-ერთი დამსწრე დარწმუნებული იყო, რომ ბატონი გიორგი ლიტერატურისმცოდნე იყო.

გკითხულობდი რა მის მრავალწლიან შრომებზე რეცენზიებს, ვაცნობიერებდი რამდენად რთულია არასპეციალიზირებულ გამოცემაში სრულად მოიყვანო მთელი სამედიცინო ტერმინოლოგია. შევჩერდები მხოლოდ მთავარზე – თითქმის ყველა გამოხმაურებაში არის სიტყვა “პირველი”. გიორგი დანელიამ პირველმა ჩაატარა მორ-

ფოლოგიური კვლევები.., პირველმა მიაქცია ყურადღება ინდივიდუალურ თავისებურებებს.., პირველმა წარმოაჩინა მორფოლოგიური ექვივალენტები.., პირველმა შეადგინა სხვადასხვა პერინატალური პათოლოგიების შესაბამისი პათოლოგენური სქემები... მის მიერ ჩატარებული მორფოლოგიური კვლევების მონაცემები დაედო საფუძვლად ქალთა პათოლოგიის, დიაგნოსტიკის, მკურნალობის მეთოდის დასაბუთებას. ამ სამუშაოთა ციკლისთვის გ. დანელიას (მეცნიერთა ჯგუფთან ერთად) მიენიჭა სახელმწიფო პრემია.

გიორგი დანელია არის პათოლოგ-ანატომიური სამსახურის პრაქტიკისა და თეორიის დანერგვის პიონერი. მან პირველად ყოფილ საბჭოთა კავშირში შეიმუშავა და დანერგა ნაყოფისა და ახალშობილის პათოლოგ-ანატომიური გამოკვლევის პროტოკოლი. გიორგი დანელიას მეცნიერული ინტერესების სფერო მოიცავდა თითქმის მთელ პათოლოგიურ ანატომიას. იგი ავტორია 300-ზე მეტი სამეცნიერო შრომისა, რომლებიც ცნობილია როგორც საქართველოში, ისე

მის ფარგლებს გარეთ. მისი ხელმძღვანელობით ჩატარებული კლინიკო-ანატომიური კონფერენციები იყო საქართველოს კლინიკისტიების პროფესიული სრულყოფისთვის ნამდვილი სკოლა. აკადემიკოსმა გიორგი დანელიამ, მეცნიერების დამსახურებულმა მოღვაწემ, ღირსების ორდენის კავალერმა აღზარდა მედიცინის მეცნიერებათა 8 დოქტორი და 34 კანდიდატი. მის მადლიერ მონაფეებს შორის არიან არა მარტო პათოლოგანატომები, არამედ გისტოლოგები და ციტოლოგები.

2003 წელს, საქართველოს ჯანდაცვის მინისტრმა ამირან გამყრელიძემ, გიორგი დანელიას 80 წლის იუბილესთან დაკავშირებით მილოცვისას, აღნიშნა:

“თქვენ სამართლიანად დაიმკვიდრეთ პერინატალური პათოლოგიის ფუძემდებლის საპატიო სახელი არა მარტო საქართველოში, არამედ მის ფარგლებს გარეთაც”.

90 წლის იუბილემდე 3 თვით ადრე გიორგი დანელია გარდაიცვალა. კოლეგებმა, მონაფეებმა, ახლობლებმა მოამზადეს მისი ხსოვნისადმი მიძღვნილი კრებული. იგი იხსნება მეცნიერის 85 წლის იუბილესადმი მიძღვნილი სტატიით, რომელიც დასათაურებულია მოკლედ და ტევადად: “სუპერპროფესიონალი”.

ჰორიზონტის ხაზი

გ. დანელია საყვარელი გიტარით

არიან ადამიანები, რომლებიც თითქოს მთელი სიცოცხლე მიდიან ჰორიზონტისკენ. ჰორიზონტის ხაზი კი შორდება და ეს მათ

მხოლოდ ალაფრთოვანებს. მრავალმხრივი ნიჭიერებისა და ინტერესების მქონე გიორგი დანელია აქტიურად შემოქმედებითი ადამიანების ამ მოდგმას ეკუთვნოდა. თუ მოუსმენ მასზე მონათხრობს, წაიკითხავ მისი ახლობელი ადამიანების მოგონებებს, ხვდები, რომ იგი დაუღლელად, მაგრამ გასაოცარი და ჭეშმარიტად არტისტული სიმსუბუქით იპყრობდა სიმაღლეს პროფესიაში.

როდესაც უკრავდა გიტარაზე და მღეროდა, უმაღლესი შთაგონების წუთებში – იგი იყო მუსიკოსი; როდესაც კითხულობდა საყვარელ ლექსებს, იცოდა კი ისინი უთვალავი რაოდენობით და თხზავდა თვითონაც – იგი იყო პოეტი; როდესაც ხატავდა, მართლაც პროფესიონალურად – იგი იყო მხატვარი.

“ბატონმა გიორგიმ ჯერ კიდევ პერინატალოგიის გარიჟრაჟზე დარბაისლური ქართულით ჩამოაყალიბა ადამიანის ნაყოფისა და ახალშობილის პათოლოგიური მეთოდოლოგიის ტერმინოლოგია”- ეს სიტყვები ეკუთვნის აკადემიკოს პალიკო კინტრაიას.

“ბიჭიკო გამოირჩეოდა განსაკუთრებული ხალისით, ადამიანური ურთიერთობების დამყარების ოსტატი იყო. ყოველთვის ამაღლებულისა და მშვენიერისკენ მიილტვოდა. ნებისმიერ საზოგადოებაში შეეძლო საზეიმო განწყობის შექმნა. ბიჭიკოს შევადარებდი დაჭიმულ მშვილდს, საკმარისი იყო შეხებოდი ლარს და იგი ელვისებრ სწრაფად აიჭრებოდა მაღლა, მაღლა ცაში – ჩვენდა გასახარად” – თქვა მისმა კოლეგამ, პროფესორმა ივერიელმა.

“ბატონი გიორგი იყო ახალი იდეების გენერატორი. თავისი ნოვა-

ტორული და ორიგინალური მიდგომებით პრობლემის შესწავლისას ყოველთვის ჩანდა მისი აშკარა უპირატესობა მრავალ გამოჩენილ მეცნიერთან შედარებით” – ასე დაახასიათა თავისი ხელმძღვანელი მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორმა მ. ფაილოძემ.

მან ხანგრძლივი ცხოვრება გაიარა. სიცოცხლის ბოლომდე – თითქმის 64 წელი ხელმძღვანელობდა პათომორფოლოგიურ განყოფილებას აკად. კ. ჩაჩავას პერინატალური მედიცინის, მეან-გინეკოლოგიის სამეცნიერო კვლევით ინსტიტუტში.

მრავალი და, როგორც მან თვითონ მითხრა, ბედნიერი წლები მის გვერდით იყო მისი მეუღლე ბელა გრიგოლაშვილი. მათი დაოჯახების ისტორიაც არაორდინალური იყო. ქალბატონი ბელა სადოქტორო დისერტაციაზე მუშაობდა. ეს იყო მოსკოვში, სადაც იგი მის ნათესავთან ცხოვრობდა ბინაზე. ნათესავი შეძლებისდაგვარად ზრუნავდა მასზე, განიცდიდა რომ იგი დღისით და ღამით საწერ მაგიდასთან იჯდა და წიგნებს ჩაკირკიტებდა. ერთხელ საღამოს განუცხადა, რომ მისთვის გუნებაში ჰყავს ერთი ადამიანი, რომელსაც ისევე უყვარს წიგნები, როგორც მას. და თუ შემთხვევით დაეკარგება იგი, მხოლოდ წიგნებში იპოვნის. ბელამ მაშინ გულიანად გაიცინა ამ ფრაზაზე, თუმცა ნათესავმა თავისი სიტყვა შეასრულა. საკმაოდ მალე თავიანთი ბედი ამ ორმა წიგნისმოყვარულმა ერთმანეთს დაუკავშირა.

გ. დანელიას ნახატი „დონ კიხოტი და სანჩო პანსა“

გიორგი დანელიამ დატოვა არა მარტო სამეცნიერო შრომები, მრავალი ნახატი, ლექსები, არამედ ჩანაწერები უამრავ წაკითხულ წიგნზე უაღრესად საინტერესო ნააზრევითურთ, რომელიც კითხვისას უჩნდებოდა.

ასევე მრავალი სხარტი და ბრძნული გამონათქვამები თავისი

პროფესიის შესახებ:

“პათოლოგიური ანატომია, ეს ასთვალისანი არგუსია, რომელიც აფიქსირებს პათოლოგიის ხასიათს და ავლენს ექიმის შეცდომას”.

“პათომორფოლოგია – ეს არის წმინდა ჭეშმარიტებასთან სოლიდარობა კლინიკის ინტერესებში კოლეგიალობის მაღალ პრინციპებზე (წინასწარშექმნილი აზრის, შემრიგებლობისა და კონფრონტაციის გარეშე), იმის შეგნებით, რომ სიმართლეს უნდა შეხედო თვალეებში და ექიმის შეცდომები, თუნდაც ძალიან სანყენი, არ დაიმალოს, არამედ გამოსწორდეს, უკუგდებულ იქნეს ანგარებიანი ინტერესები და პატივმოყვარე ამბიციები”.

“როგორც თვითმფრინავს სჭირდება ასაფრენი მოედანი, ასევე ახალი იდეისთვის საჭიროა მეცნიერების ზოგადი დონე, სხვაგვარად ეს იდეა არ დაიბადება, და მით უმეტეს, მისი გამოჩენის შემთხვევაში იგი ფეხს ვერ მოიკიდებს”.

“თუ ჩემი შრომები უმეტეს შემთხვევაში აღმოჩენები არ არის, ჩემი ღრმა რწმენით, ისინი ასე თუ ისე, რალაცა ხარისხით აფხვიერებენ ნიადაგს და შეალამაზებენ მას შემდგომი ძიებებისთვის”.

“ბოლოსდაბოლოს – ადამიანი ცხოვრობს იმ საქმისთვის, რომელსაც ის ემსახურება და სიკეთისთვის გარემომყოფთათვის”.

გიორგი დანელიამ სწორედ ასე იცხოვრა. ამა წლის აპრილში შესანიშნავ მეცნიერსა და ნიჭიერ ადამიანს 95 წელი შეუსრულდებოდა.

მარინა მამაცაშვილი,
დამსახ. ჟურნალისტი

17.07.2022 წ. სატელევიზიო არხზე - „პულსი ტვ“ მომზადდა გადაცემა რუბრიკით „კვალი ნათელი“, გიორგი (ბიჭიკო) დანელია. (YouTube. <https://www.facebook.com/pulsitv/videos/>)

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ აკადემიკოს თამარ დეკანოსიძის ინიციატივით ჩამოყალიბდა მოძრაობა “კვალი ნათელი”, რომელიც იძიებს ყველა იმ პირის მოღვაწეობას საქართველოში და მის გარეთ, ვინც უშუალო წვლილი შეიტანა საქართველოში მედიცინის განვითარებაში.

„სამეცნიერო ცოდნის უმაღლესი მიზანი სწორედ ფაქტებს შორის არსებული შიგა კავშირების აღმოჩენაშია; რაც უფრო ღრმადაა ჩამალული ეს კავშირი მით ნაკლებად ხვდება იგი დამკვირვებლის თვალს და მით უფრო მნიშვნელოვანია შრომა განეული მის გამოსავლენად“.

სერგი დანელია

„უდიდესი სარგებელი, რომელიც შეიძლება მოიპოვო - ეს არის დახარჯო ცხოვრება საქმეზე, რომელიც შენზე მეტ ხანს იცოცხლებს“.

უილიამს ჯეიმსი,
პალეონტოლოგი

„იცოდე რაც შეიძლება მეტი და გააკეთო სულ მცირეოდენი ახალი - სჯობს, ვიდრე არ იცოდე არაფერი და იმედი მხოლოდ შენს გენიალობაზე დაამყარო“.

პოლ ვალერი

IV. გიორგი დანელია

მოკლე ანოტაციები ჩემ მიერ გამოკვლეულ პრობლემების მთავარ ასპექტებზე

60 წლიანი თეორიული და ექსპერიმენტული კვლევების საფუძველზე გამოქვეყნებულ ჩემს შრომებში განიხილება პათოლოგიის სხვადასხვა ასპექტები.. გამოვყოფ იმ ძირითად პრობლემებს, რომელთა გადასაწყვეტად საჭირო გახდა ამა თუ იმ საკითხის ახლებურად წარმოჩენა, საინტერესო ნოვატორული მიგნებების საფუძველზე კვლევათა წარმართვის სრულიად ახალი ორიგინალური მეთოდების შემუშავება. ყოველივე ზემოთქმულის გათვალისწინებით შესრულებულმა კვლევებმა განაპირობა შრომათა შედეგების როგორც თეორიული, ასევე პრაქტიკული მნიშვნელობა.

1. ფილტვების არაანთებადი პათოლოგია

დიდ სასექციო მასალაზე (300 შემთხვევა) და ერთობ მრავალფეროვან ექსპერიმენტზე დაყრდნობით (600 სხვადასხვა ცხოველზე) საბჭოთა კავშირსა და მის ფარგლებს გარეთ ერთ-ერთმა პირველთაგანმა შევისწავლე ნაყოფებისა და ახალშობილების ფილტვების გაშლის მექანიზმები, მათი მორფომეტრია. კვლევების საფუძველზე დავამტკიცეთ, რომ შესაძლებელია პიალინური მემბრანებით დაავადებული ცხოველების (ბავშვების) გაჯანსაღება, რაც იმ დროისთვის ჯერ კიდევ საკამათო იყო.

ჩვენ მიერ პირველად ჩატარდა ახალშობილთა ფილტვების მიკრომეტრიული (მორფომეტრიული) კვლევა და სათანადო ილუსტრაციებით (მათ შორის ტოტალურ ანათლებზე), შესაძლებელი გახდა აიროვანი გზების ჩვენებით ფილტვების გაშლის ხასიათისა და მექანიზმების დასაბუთება.

ამ შრომამ მაღალი შეფასება დაიმსახურა ცნობილი ამერიკელი პათოლოგის ე.პოტერის მიერ. სახელმძღვანელოებში ეს პათოლოგია distress სინდრომის სახელით შევიდა.

2. ცენტრალური ნერვული სისტემის მხრივ:

ა) ერთერთმა პირველთაგანმა საბჭოთა კავშირსა და მის ფარგლებს გარეთ, მივაქციე ყურადღება და აღვწერე ნაყოფის ძვლოვანი სისტემის ჩამოყალიბების ინდივიდუალური თავისებურებები და

მასთან დაკავშირებულ მკვდრადშობილთა თავის ქალის განვითარების სტრუქტურული დევიაციები (ე.წ. ოკლუზიური და დიასტაზური ანომალიები). მივუთითეთ მათ მნიშვნელობაზე ქალა-სარქველის კონფიგურაციული და პროტექციული ფუნქციის მოშლაში. სასექციო მასალაზე და გაკვეთის მრავალრიცხოვან შემთხვევათა კლინიკო-ანატომიური ანალიზის საფუძველზე დავასაბუთეთ მათი უდიდესი მნიშვნელობა სამშობიარო ტრამვის გენეზში. შემთხვევათა 50%-ში აღწერილი დევიაციები ასოცირდება თავის ქალის ტრამვასთან.

მიუხედავად იმისა, რომ მონინავე ქვეყნებში დღეისთვის სამშობიარო ტრამვების სიხშირე მინიმუმამდეა დაყვანილი, ჩვენი აზრით, მაინც არსებობს მნიშვნელოვანი რეზერვი მათი შემდგომი შემცირებისთვის, რაც ზემოთ აღნიშნული პათოლოგიის-დევიაციის დროულ (მშობიარობის დანებამდე) დიაგნოსტიკაში მდგომარეობს.

ბ) ნაყოფის თავის ტვინის სისხლის მიმოქცევის თავისებურებანი.

ხანგრძლივი პათომორფოლოგიური კვლევების საფუძველზე შევიმოშავე მოსაზრება, რომ ადამიანის ონტოგენეზის დონეზე, თავის ტვინის დიდი ჰემოსფეროების ნახტომისებრი ზრდის პარალელურად, ტვინის ვასკულარიზაციაში იქმნება გარკვეული დისკორელაციური წინამძღვრები. კერძოდ, სწორედ ადამიანის ნაყოფებში არსებობს გარკვეული „locus minoris resistentio“. ტვინის სისხლის გამომტან მადრენირებელ ვენურ სისტემაში, სახელდობრ, ტვინის ვენური სისხლის კოლექტორი – გალენის ვენა ადამიანთა ნაყოფებში შედარებით ვიწროა და ვერ უზრუნველყოფს სისხლის გამომტანას ექსტრემალურ სიტუაციებში, რომლებიც იქმნება მშობიარობის პროცესის გაჭიანურებისას. აღნიშნულ ანატომიურ არასრულფასოვნებას მოჰყვება ინტენსიური ვენური სტაზი დიდი ჰემოსფეროების სუბსტანციის ღრმად მდებარე ნაწილებში, თვით ტვინის სუბსტანციის მძიმე ჰიპოქსიური დაზიანებით.

3. ზურგის ტვინის გარსების და სუბსტანციის მაკრო-მიკრო-მორფოლოგიური კვლევები.

ყოფილ საბჭოთა კავშირში ერთერთმა პირველთაგანმა მივაქციე ყურადღება ხერხემლის ტრავმულ დაზიანებას, რასაც მოჰყვა ათეული წლების მანძილზე, ჩემი უშუალო ინიციატივით, ხერხემლის სავალდებულო გაკვეთა ზურგის ტვინის დაზიანებათა დინამიკის

და მათი ლოკალიზაციის დეტალურად შესასწავლად. გარდა ამისა, ყურადღება მივაქციე ზურგის ტვინის ამ პათოლოგიის კავშირს ახალშობილთა ფილტვების გაშლის პროცესთან. შევისწავლეთ ხერხემლის არტერიების მდგომარეობა ზურგის ტვინის არხში სისხლჩაქცევის დროს.

ამ საკითხებზე კვლევათა შედეგები საბჭოთა ლიტერატურაში გამოქვეყნდა ჩვენი კვლევების შემდეგ 5–10 წლის დაგვიანებით (რატონერი).

4. პლაცენტის პათომორფოლოგიური ცვლილებები

შეიძლება თამამად განვაცხადო, რომ ერთერთმა პირველმა მივაქციე ყურადღება პლაცენტის მაკროსკოპულ (მორფოფუნქციურ) ცვლილებებს და სწორედ მათ დავეუკავშირე ფეტოპლაცენტარული ვასკულარიზაციის მოშლა. ამდენად ჩემს შრომებში ნაყოფის მრავალი პათოლოგია განხილულია სწორედ პლაცენტის ვასკულარიზაციის მოშლის კუთხიდან, რითაც საფუძველი ჩავუყარე პლაცენტის ფუნქციური (მორფოლოგიური) აქტივობის ახლებურ განსაზღვრას. დავადგინე, რომ პლაცენტის ვასკულარიზაციის ქსელში ცენტრალური ადგილი ღერძისეულ ბუსუსებს უჭირავს. ერთი მხრივ, ისინი აკავშირებენ ვასკულარიზაციის სხვადასხვა დონეს, ხოლო მეორე მხრივ, მათში განვითარებული მეორადი ცვლილებები მნიშვნელოვნად ცვლის ღერძისეული ბუსუსების სისხლმომარაგებას, რაც თავისთავად იქცევა პლაცენტის მორფო–ფუნქციური აქტივობის განმსაზღვრელ ფაქტორად. პათოლოგიური პროცესი არ მოქმედებს ამ მხრივ ქორიონის ფირფიტის სისხლმილებზე, რომლებიც გამოირჩევიან დიდი ოდენობით, ხოლო ღერძისეული ბუსუსების მომდევნო წვრილი ბუსუსები ახორციელებენ პლაცენტის კავშირს დეციდუასთან, მთლიანად არიან დამოკიდებული ღერძისეული ბუსუსების ვასკულარიზაციაზე. სწორედ ამ კანონზომიერების გათვალისწინებით გახდა შესაძლებელი ზუსტად დაგვედგინა პლაცენტის, როგორც ნაყოფის მკვებავი მორფო–ფუნქციური აქტივობა და მისი მნიშვნელობა მუცლადმყოფი ნაყოფის განვითარებაში. ჩვენს მიერ პლაცენტაში დადგენილი ვასკულარიზაციის ფენომენი (ე.წ. კავერნოზი და სკლეროზი) შეიტანს თავის ჯეროვან წვლილს, როგორც პლაცენტის პათომორფოლოგიის შემდგომ გამოკვლევებში, ასევე მკვდრადშობადობის და ნაყოფის განვითარებაში ჩამორჩენის მიზეზების დაზუსტებაში.

5. დედის სიკვდილიანობის მიზეზები. თრომბო-ჰემორაგიული სინდრომი.

ათეული წლების მანძილზე დიდ სასექციო (150 შემთხვევა) და ექსპერიმენტულ მასალებზე ვსწავლობდი დედის სიკვდილიანობის მიზეზებს და ორსულობის დროს თრომბო-ჰემორაგიული სინდრომის გამოვლინებებზე.

ამ საკითხებისადმი მიძღვნილ შრომათა სერიისთვის მეცნიერთა ჯგუფთან ერთად მომენიჭა საქართველოს სახელმწიფო პრემია (1990 წ.).

დედათა პათოლოგიის ხანგრძლივმა თანმიმდევრულმა კვლევამ შესაძლებლობა მომცა სავსებით დამაჯერებლად დამესაბუთებინა, რომ სანაყოფო წყლებით ემბოლია, როგორც ასეთი, ძალიან იშვიათად გვევლინება დედის დაღუპვის მიზეზად. აღნიშნულ გამონაკლისებს ეკუთვნის მხოლოდ სანაყოფო წყლებით მასიური ემბოლიის შემთხვევები.

სანაყოფო წყლებით ემბოლია, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ძალიან ხშირად მიიჩნევა დედის დაღუპვის უშუალო მიზეზად. იგივე აზრისაა ანალოგიურ პრობლემაზე გამოქვეყნებული მონოგრაფიის ავტორი, ცნობილი მეცნიერი, მიულერი, რასაც ჩვენ არ ვეთანხმებით.

გლობალური თვალსაზრისით, ჩვენ მიერ შეტანილი კორექტივი მეანობისთვის გახლავთ აუცილებელი, რადგან ჩვენი კვლევებით დადასტურდა, რომ დედის სიკვდილიანობა გამოწვეულია უმეტესად თრომბო-ჰემორაგიული სინდრომის განვითარების შედეგად.

6. ჩემ მიერ შექმნილია მკვდრადშობილთა და ახალშობილთა სხვადასხვა პათოლოგიური პროცესების ამსახველი შესაბამისი **პათოგენეზის 30-ზე მეტი სქემა** (პლაცენტის პათოლოგიაზე, თავის ტვინის სისხლის მიმოქცევაზე, ფილტვების პათოლოგიაზე, ასფიქსიაზე, ტენტორიუმის დაზიანებაზე და სხვ.). ამ სქემებმა პრაქტიკული გამოყენება უკვე ჰპოვა პერინატოლოგიაში.

7. პირველად ყოფილ საბჭოთა კავშირში ჩემ მიერ იქნა შემუშავებული და საქართველოში დანერგილი ახალშობილთა **გაკვეთის ოქმის სრულყოფილი ფორმა**, რომელშიც გათვალისწინებულია პერინატალური პერიოდის მნიშვნელოვანი კრიტერიუმები და თავისებურებები.

ზემოთჩამოთვლილი პრობლემების შესწავლისას და დამუშავებისას, ჩემ გვერდით აქტიურად მუშაობდა ახალგაზრდა, და არა მარტო ახალგაზრდა პათოლოგანატომთა, ჰისტოლოგთა და ციტოლოგთა არაერთი თაობა, რომლებიც შემდგომში კვალიფიციურ კადრებად ჩამოყალიბდნენ.

ჩემი ხელმძღვანელობით, სხვადასხვა წლებში, დაცული იქნა 34-მდე საკანდიდატო და 10 სადოქტორო დისერტაცია.

ვამაყობ, რომ ბევრ მათგანს ჩემი სკოლის მიმდევრებად მოიხსენებენ.

გიორგი დანელია

«Знание прибавляет вес, талант – блеск».

Честерфильд

«Поэтами рождаются, ораторами становятся».

Цицерон

«Самая подлинная книга – эта книга человеческого тела, в которой нет ошибок».

А. Везалий

(Основоположник анатомии, XVI в.)

V. ГЕОРГИЙ ДАНЕЛИЯ

МЫСЛИ О НАУКЕ, МУЗЫКЕ, ИСКУССТВЕ И РАЗНЫХ ВОПРОСАХ БЫТИЯ...

Отличительные особенности и Богом дарованный многосторонний талант Георгий Сергеевич полностью проявил как в науке, так и за наукой: в поэзии, в музыке, в искусстве, в максимах, каламбурах...

Медицина, как наука, родилась в горнилице патологической анатомии.

Я патологанатом и горжусь своей профессией!

Патоморфология, эта солидарность святой истине в интересах клиники на высоких принципах коллегиальности (без предвзятости, примирительств и конфронтации), с пониманием того, что правде надо смотреть в глаза и врачебные ошибки, даже самые досадные, не утаивать, а поправлять отбросив корыстные интересы и честолюбивые амбиции.

Патологическая анатомия, это тысячеглазый аргус, который фиксирует характер патологии и выявляет ошибку врачей.

После каждого случая в душе врача наступает катарзис самоочищения с жестким внутренним анализом.

Патологанатом, как заправский юрист; патология к стенке приставит и с нее маску срывает. Патологанатом легко может стать одиозной личностью, возмущать умы, если осторожно не обходить острые углы.

Когда гистологический диагноз в тупик заходит, срабатывает седьмое чувство, подчас интуиция- и на правильный путь выводит.

Патологанатом, даже в присутствии эрудированного клинициста, не может решать вопроса, если за ним не стоит стойкая научная позиция,

воплощенная в идею, которая должна окрылить патологанатома у секционного стола (особенно в тех случаях, когда зпикриз является поводом активного вторжения мысли в бездонный омут сложного вопроса).

Бурное половодье фактов, с калейдоскопическим разнообразием сочетаний патологических процессов, – эта неповторимость зрительных и логических ассоциаций анатомического театра.

Моя профессия очень романтична, очень хороша... Мозг человека подобен книге – раскроешь, прочтешь что там написано, а потом исследуешь, ищешь и вконец выносишь приговор, ставишь правильный диагноз. Это приходит со временем и опытом; При этом, всегда нужно помнить, что пациенту больше всего нужна твоя помощь. Очень большая энергия требуется, чтобы сохранить равновесие...

Вспоминается такая злая шутка: пациент надоел врачу с вопросом «а что со мной будет? а что со мной будет?» В конце концов врач взял и надоедливого пациенту резко ответил: «Идите спокойно, вскрытие все покажет»..

Я всегда стараюсь до этого не дойти. Недастаточно быть врачом, ты должен быть и хорошим психологом, а это чрезмерно трудно...

Самое большое счастье быть влюбленным в свою профессию (это выходит на любовь к людям). Это значит выражать свое отношение (симпатии, любовь) в отличие от любви к одному человеку, ко всему обществу.

Коль я патолог, нужны мне как факты лежащие извне, так и глубоко запрятанные в тканях частицы истины, механизмах происходящих процессов.

Для мышления и его прогресса важно не количество накопленной информации (что кстати жаждет почти идиногого), а умение их анализировать, находить логические связи и самому рождать идеи.

Наука – эта книга дающая знания и умеющая задавать вопросы. На вопрос, который тебя, уже умудренного опытом исследователя заинте-

решает (после знакомства с ней), нет готового ответа. Этим ты сам должен заняться вплотную.

Красивая научная теория, которая также элегантно сводит к единому разные фактические данные и логические посылы (отметая вакуум мысли), как произведение искусства, всю эстетическую концепцию автора облекает в единую форму.

Пытливый ум стимулирующий и творческой искрой, часто выхлестывает ученого за рамки конкретного исследования, в результате чего и направленность работы может меняться в зависимости от получаемых по ходу ее выполнения результатов. Но сам исследователь должен уметь надежно держать поводья и по возможности ограничивать работу в рамках преследуемой им цели.

В науке поощряются решительные подходы с концентрацией научного потенциала в приоритетных направлениях, ибо лишь в условиях скоординированной работы можно усиленно решать (в условиях крупных научных баз и инструментов) большие проблемы, выходящие на т.н. сверхзадачи.

Задействована вся т.н. сверхкрупная габаритная артиллерия, использован почти весь арсенал методик морфологического исследования и все это пущенное в русло остроумной, хорошо продуманной идеи, часто закономерно привело меня к интересной работе, на которой красуется печать новизны и активной последовательской мысли. Между строк читается сокровенный смысл, представляющий собой некую скрытую, сквозную тему всей этой многотрудной работы.

Тесты, параметры, дефиниции, условия, хитрые глубокие ходы, зигзаги мысли, это все из арсенала научного поиска, где наряду с задумкой необходима адекватная ей методика.

Чем больше доказательств, тем больше разных ответов.

Проведенное исследование вносит серьезные коррективы, переставит акценты, что в свою очередь, явится подспорьем уяснения ряда неясных вопросов.

Главное найти ту нить в узлах запутанных сплетений, проблему пропахать, свести концы с концами и отместить сомнения.

Научные устои существуют, часть их не сразу заменятся новым представлением, а расшатывается почва под ним (также как стоматолог козьею ножкой расшатывает корень упрямого зуба перед удалением). Так, вот, если мои труды в подавляющем большинстве случаев не открытия, по моему глубокому убеждению, они так или иначе, в какой то степени разрыхляют почву и сдабривают ее для новых исканий.

Каждый по своему трудится (вносит лепту) для поддержания огня науки: один бросает в него поленья, другой дует и разжигает костер.

Как самолету нужна взлетная площадка, так и новой идее нужен обший уровень науки, иначе эта идея не родится и уж подавно, даже в случае ее создания не привьется.

Одно могу сказать: в течение всей моей длительной жизни книгу не выпускал из рук...пригодилось! Бог с закрытыми глазами дает людям всё, а потом мы должны осмыслить, распорядить, сложить; человек ведь один приходит на эту землю и своими силами должен найти своё место. Если Бог с небес высоких нам помогает, всегда всё так идет, как этого всевышний наш господь желает.

Кто является нашим учителем? Не только тот, который непосредственно и долго занят с нами (для меня академики Вл. Жгенти, И.Татишвили, А. Джорбенадзе, Натишвили, М.А. Скворцов, Авозин, И.А.Аршавский, Е.Н. Тер-Григорова, Серов), а каждый, кто на нас влияет книгами, своими измышлениями.

Я – то, что дано богом, и надо уважать, как проявление жизни в себе – микрокосмосе. Но это личный глубинный процесс самоуважения не должен выступать за заданную рамку. Во всех случаях, личность стоящая, или стремящаяся к возвышению духовному, должен действовать и жить ради других, общего дела людей, которые его окружают.

По большому счету – человек живет для того дела, которому служит и для добра к окружающим.

Терпимость – от всех, за многое ... эта самая необходимая черта, высшая мера адаптации человека. Во первых, она исходит из доброты

к окружающим, во вторых, оборачивается добром к самой терпящей личности.

Мудрость – отвлеченное понятие, но в жизни это процесс постепенного восхождения по лестнице, ступенькам мудрости, и также как истина, она тоже требует работы сердца и ума! Чем выше интеллект, тем человек выше восходит по этой лестнице (и чем выше достигнут уровень, тем больше компромиссов к другим).

Я прошел такую длинную дорогу жизни, что остались лишь, увы, бледные повторы, узкая тропа, которая вопреки вынесенным страданиям и ущербу, должна идти в гору науки, искусства...

Творчество-это трепетное соприкосновение с благородной, глубоко затаенной рудой человеческого страдания и еще не созревшей, и не воплощенной мысли.

Есть профессии несовместимые, к примеру: наука требует от человека широчайшего простора, кумуляции в мозгу всего, что сделано человечеством, но есть профессии, которые замыкают человека в свое я, в стремление создать свое, неповторимое. И, таким образом, человек оказывается в вакууме. Это особенно относится к художникам.

Моё отношение к диссертациям таково: она не должна выхолощенной, безликой, работа должна быть насыщена интересной информацией, данные литературы поданы увлекательно в хронологической динамике, без метафизической статичности, без вакуума вокруг разбираемых вопросов. Они должны состыкованы. Сегодня требуется большая точность исследований в свете увязки получаемых результатов с уточнением географии, получения полной информации, прогнозирования и т.д. Необходимо, исходя отсюда, говорить языком фактов, создать цифровую модель процесса.

Докторская диссертация, - это кредо учёного. Она создаётся, можно сказать, на одной из вершин его научного творчества... поэтому, при её оценке подход единственны – максималистический!

Если кандидатская диссертация его скромное слово у ворот храма науки, следует его пощадить за некоторые слабости и позволить войти туда, то докторскую диссертацию можно сравнить с триумфальным шествием к научным вершинам.

Исходя из этого, ограничение идей, намеченных задач диссертации и для их исполнения ожидаемых трудностей, по моему мнению, крайне

недопустимо.

Требования при выборе научных изысканий: неординарные вопросы, нестандартные решения, высокий методологический уровень, актуальность темы, интегрированный в синтетическом анализе, обеспечение решения важной проблемы.

Мы должны воспитать диссертанта не как покорного раба фактов, а как мыслящего исследователя.

Диссертация – это не заезженный конек, общее место, а новая, говоря без преувеличения, животрепещущая ключевая тема.

Максимализм при выборе диссертационной темы (и разрешаемых его задач), в отличие от соискателей не желающих, в угоду своего большого спокойствия, расточать лишней энергии, не характеризует диссертанта с наилучшей стороны.

Мой совет диссертантам: высказывайте смело ваши доводы, аргументы, презумпции, резоны, соображения, но только без чрезвычайных амбиций и чрезмерного воображения. Изречения приходят, когда о чем то думаешь, они всплывают с места своего назначения.

При любви к предмету и прилежанию, достичь можно всего, но с равнодушием – невозможно.

Сознавая, что скудное знание чревато опасностью и риском, в течение десятилетий целыми днями корпел над книгами, создал достаточно прочный фундамент моей диссертационной работе, что укрепила уверенность в своем успехе. Могу признаться себе, что Я встретил свою защиту докторской диссертации во всеоружии своего долгого опыта, почерпнутых многогранных знаний, обогащенных творческим мышлением и словом подкованным, как говорится, на все “четыре ноги”.

Дискуссия это полезный спор, при котором мнения должны корректироваться.

Нельзя ждать от науки сиюминутного выхода в практику.

Казнить дремучее невежество и всячески потворствовать прогрессу.

Критические замечания рушатся сокрушительными аргументами спорщика, как волны о гранитах волнореза.

Ведь сама теория, это краеугольный камень практики. На умную презумпцию или гипотезу словно на ниточку нанизываются жемчужины, ждущие своего претворения в жизнь. При этом время, которое пройдет до воплощения в жизнь теории, не может предопределить

ценности (и весомости) полученных при этом результатов.

Из дебрей этого вопроса выкарабкивается, как из лабиринта Минотавра, необходимый поводырь..(опытный).

Процесс мышления опережает действия.

Некоторый труд по всей его благородной направленности, можно, без преувеличения, назвать подвижническим.

РАЗМЫШЛЕНИЯ О РАЗНОМ...

Сию один, погружен в раздумье над прошлым, что вошло в память, увязалось быль с небылью, домыслам и возникли законченные образы прошлой жизни, выкристаллизовались навсегда портреты под ретушью времени...

Мои наиболее значительные воспоминания связаны с моей матерью – Людмилой Ражденновой Цинцадзе (заслуж. педагог Грузии) Ан. Филиным, У. Джапаридзе, А. Кутателадзе, Х. Кутателадзе, С. Кобуладзе, М.А.Скворцовым.

Моя мама вдвойне проявляла материнскую заботливость,наверно потому что я был послушный и всегда выполнял ее просьбу ,надеялась на меня. Мечтала о завершении моей докторской диссертациии.К сожалению при ее жизни не успел закончи , но обещанное выполнил... Думала тоько о сыновьях. Если куда-то выезжал, любое желание выполняла.. Ценила все возвышенное, блестяще знала и любила русскую литературу и не только русскую...

А.Филин – академик, инж. механик.Родился и работал в Тбилиси, затем в Ленинграде, в США. Начальное и высшее образование получил в Тбилиси. В школе учился с моим братом, Алксандром Данелиа. Много-сторонне талантливая и одаренная личность).

У. Джапаридзе – Ректор тбилисской художеств. Академии, народный художник Грузии и СССР, действ. член Академии художеств СССР.

А. Кутателадзе – Народный художник СССР, членкорр. Академии жудожеств СССР, Ректор тбилисской художеств. Академии, живописец-баталист.

Г. (Хита) Кутателадзе – заслуж. художник Грузии. Близкая дружба связывала меня с Хитой и его братом Тариелом, который до конца жизни работал в Тбилисской художеств. Академии. Поэтому я с детства ча-

сто гостил в семье Кутателадзе.

С. Кобуладзе – народный художник Грузии, членкорр. Академии художеств СССР. График, театральный художник.

М. А. Скворцов – действит. член Медицинской Академии СССР. профессор. один из моих руководителей докторской диссертации.

Держу все свои пестрые мысли в шкатулке моей фантазии, не выдавая их людям, собираю в веер моего вдохновения и постепенно раскрываю его показывая то одну, то другую грань моего увлекательного повествования.

Неверно, чтобы человек был один счастлив. Для счастья их должно быть, как минимум, двое (и чаще всего). Счастье, это как сообщающиеся сосуды, это ответ души не на свой, собственный, личный, а на зов другого сердца. Счастье - это, когда я с Белой!

Жена или муж, в принципе, это единственное существо, которого обязательно следует осчастливить. И это потому, что он (она) непосредственно тебе доверяет. Если этого не можешь сделать, ты эгоист...и, в общем, большим человеком, ни в коем случае нельзя тебя считать.

Помни! Привяжи к Богу (жену):

Ведь зачем ошибаться, будь к ней снисходителен и добр всегда (никогда не обижай!). Белочка мой талисман, путеводитель, и тот магический кристалл, который Бог сам мне прислал

Любовь как море, которое выхлестывается в страданиях, муках и мечтах.

Человеческое поведение разложено по полочкам моральных норм.

Счастье кратковременное состояние, в момент воплощения мечты, которое быстро проходит, ибо после этого неизбежно появляется новая мечта.

Счастье человека – жить в дружбе с моралью.

Любые обиды иль принимаю со сдержанной эмоцией, иль горестью. В мои годы лучше на плаху, чем на сделку со совестью.

Удел умного человека – терпеть! Никого ничему не научишь и каждый думает только о своем личном комфорте, о себе. Как жить? – приспособливаться.

Для человека блаженство – это красота, совершенство.

Для библиофила самое дорогое – это быстро схватывать во всяком чтиве основное.

Слишком строгая логика близка к истине, но убивает пульсацию мысли, стирает его зигзаги.

Оценка личности – сколько тепла и доброты он излучает.

Дружба понятие абсолютной свободы выбора. Она поэтому складывается между людьми, отношения которых не строятся на корыстных и выгоднических мотивах, и которые не связаны какими либо условиями.

Когда дружба истощается, она как бы превращается в оголенные провода, контакты которых часто дают вспышки и висит на волоске.

Иногда дружба похожа на холодную войну, не знаешь что общего у тебя с ним.

Будучи в компании недруга, веди осторожный разговор, берегись откровенных мыслей, которых он, будучи далеко не заинтересован в уяснении истины, или торжества справедливости, или просто не понимает и поэтому и не принимает их, ими будет пользоваться для твоей же критики.

Дружба – редкость, поскольку помимо всего (и в первую очередь зависти, человек по своей природе не может терпеть хоть какого-либо преимущества другого), требует одинакового склада мыслей, и следовательно одного уровня интеллекта. Кроме того, у каждого явления (если это так!...), и в том числе терпения, есть предел и конец.

Когда завистливый человек одержим, к тому же гордыней, он становится в позу ментора.

Утрата тяжелее, если человек жив, но мертв для тебя (после тяжелого разочарования). Ты о нем не хочешь вспоминать, все мосты сожжены. Когда же умирает друг, честный, преданный, он для тебя жив, ты о нем думаешь и скорбишь.

Друг должен быть чист, чтоб перед ним исповедоваться.

Застолье – эта молитва, украшенная народными грузинскими песнями и песнопением.

Без музыки жить невозможно. Она для меня, как воздух. Без неё я задыхаюсь. В начале я играл на виолино, затем на фортепиано и гитаре. Звук гитары – для меня это какой-то посредник между человеческими и божественными голосами.

Божий свет так прекрасен, что во всем, что человек видит, он находит что-то интересное. Можно думать, что человек сам дорисовывает и докрашивает в своей апперцепции увиденное.

Например, как бы скучен не был пейзаж и однообразен, в нем всегда найдется такая деталь, будет эта окраска (чаще всего), или предмет, который придает ему неповторимую прелесть, свойственную всему мирозданию.

Когда смотрю на небо, всегда поражаюсь: если в нем монотонность, то она величественна, а если бурная игра красок, присущая зарнице, или закату солнца, это запрятано в лучах. Тут буйство красок при чем, почему-то глаз перескакивает с одного места на другое..То ли это краски влекут глаз, то ли воображение создает неповторимость ощущения. Почему любой закат так великолепен? И почему редко удается человеку без витиеватости формы, создать величие игры красок.

Художник должен стремиться исходя не только из импульса, и природного вкуса – а из глубокого анализа, посредством обдумывания и дерзания, достигать эффекта на полотне.

Но одно, что невозможно создать, это тот могущественный божий луч солнца, который обвалакивает нашу вселенную, ее любой уголок, и придает ему в любое время дня и года – своеобразную неповторимость!

Интеллигенты – это лица высокой умственной и этической культуры, которые могут сдерживать свои плохие инстинкты...

На солнце он не замечает пятен, всегда галантен и приятен, в молчании великодушен, калитку ржавую обходит, цветы он ищет и находит.

Поэзия не только ритм и рифма, воплощенная в сознание. Она несет в себе подчас пленительный нектар воспоминаний.

Поэзия это одно, а поэтическое мышление это другое. Именно это последнее превращает каждое слово и выражение в белый стих.

Поэты реже пишут эпиграммы, а по сему занимаемся этим сами.

Доживи до своего юбилея, о прежнем не сожалей.

Могу сказать не сожалей, //Дожил ведь я до юбилея, //Пора вином хлеб окрасить, //Все обобщить и оценить.

Человек сам должен уметь в жизни поставить точку и не беспокоить Всевидящего бога – надо покорно вручить ему свою судьбу.

К а л а м б у р ы

Не люблю я заговор, также коалиции, Потому что не грызет, червь меня амбиции.

Ваши речи далеко не серенады, в них вместо музыки, увы, язвительные тирады.

Уважать друг друга, а не пользоваться моментом, чтобы стать коварным оппонентом.

Ты излагай, пиши, но так, чтоб птичку не спугнуть, да и не дай читателю уснуть.

Держись стойко, не выбрасывай поспешно белый флаг, сохрани достоинство, действуй спокойно.

И сколько ты не бряцай защитными словами онтогенез, патогенез, морфогенез – с апломбом, Предел твоим стараниям земным, Давно определен уж богом.

Он вам увёртками, уловками, намёками и полусловом отвечает, и пыль в глаза пускает. В ученом мире на многих впечатление оставляет, на деле же он пустоцвет, по существу софист отъявленный и филистер.

Он хочет быть лучшим среди плохих и худших.. Он умом не блещет, но масса ему рукоплещет.

Если ты ниже других, то будь терпимее других, Если ты выше других, то будь благороднее других.

Сопромат и компромат - два предмета разных,
Оба на своих местах целесообразных,
Первый – чистая наука, а вторая мразь и скука,
Поджидать, искать, следить, чтоб кому-то навредить.

Бодришься не унывая, Нектар ты бодрости вкушай,
Тогда не будешь мучиться, Печаль же улетучится.

Ты не тяни назад, Не повторяй, не ковыряй и не штудируй, лучше
соображай, толкай вперед, изобретай и мысль будируй

Вбери в себя озон, воспрянь ты духом, раскрой все шире крылья,
измерь диапазон.

Как вода на пламень, кувалда на камень, юмор – эмоции крутит,горе
как рукой снимает и тем самым нам душу облегчает.

Он не просто живёт и дышит, а непрестанно его что-то беспокоит,
Он не коптит небо и праздно не мечтает,постоянно творчески страдает.

Эта наша каждодневность, рутина с докучливым повтором, хитроум-
ная загадка, цепкая паутина.

Коль ты закоренелый брандахлыст, то ни к чему тебе ни пряник, кнут
иль хлыст Он все взад-вперед ходит, подчас бормочет и глупости горо-
дит.

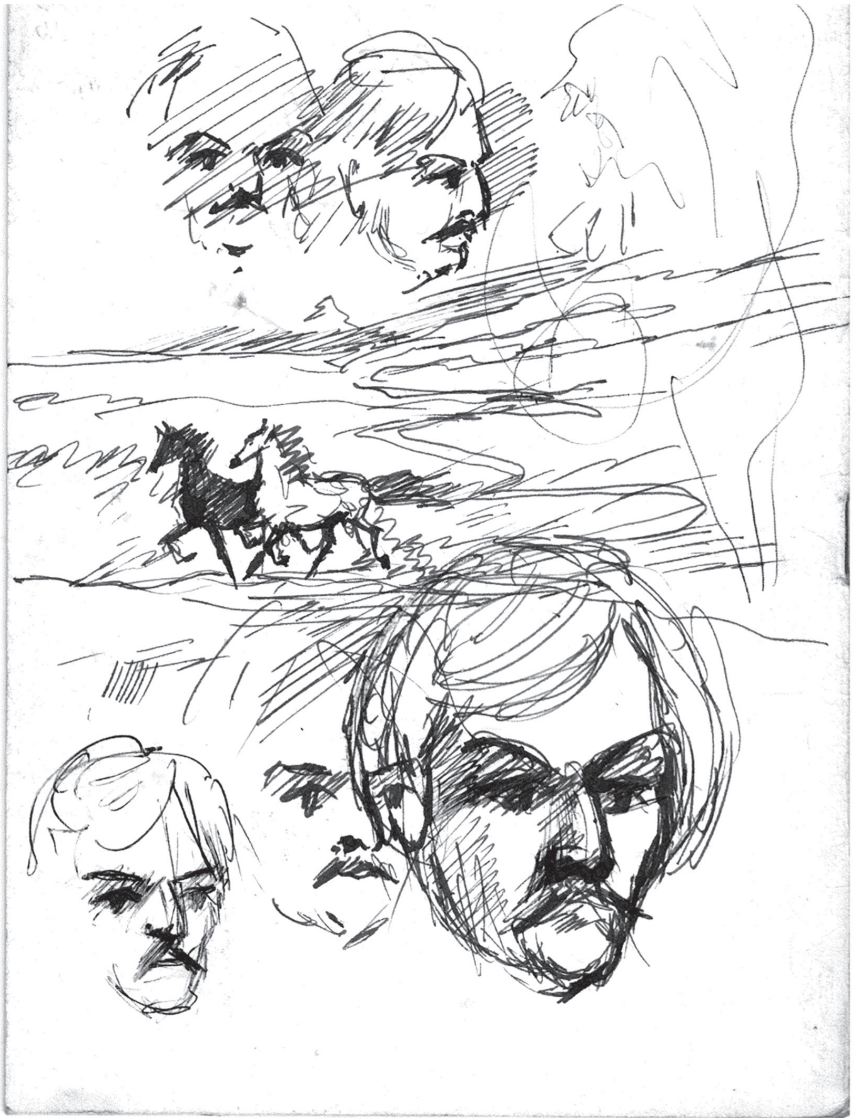
Жил домашний зубодер-горе-врач, а точнее стоматолог-зубной
врач, зуб больной из виду упускал,здоровый же весь с корнем вырывал.

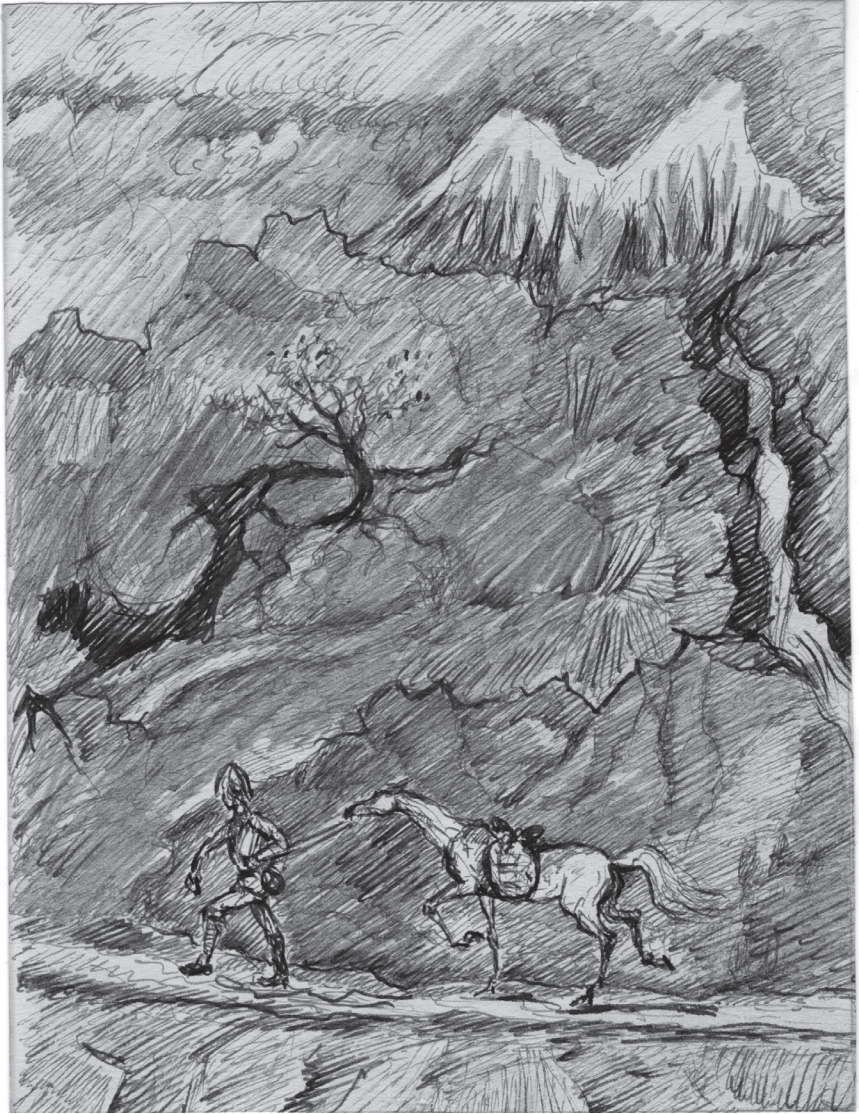
Да глупость, тупость иль просто суета, из этого исходит одна мыш-
ная возня.

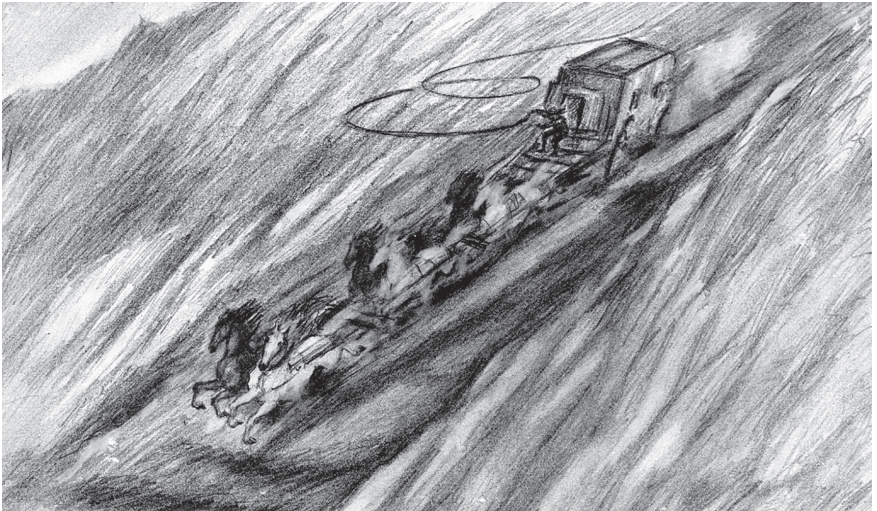
На степень, хоть и доктора, поди и можно натаскать, Но умного с
рождения нельзя одним дипломом обскакать.

Не копошись ты вечно в письменах и книгах,в жизнь окунись на
день другой, растормоши себя, дай волю чувствам, ведь ты каторжник
приятель мой земной.

Не следует идти до дна, тянуть всю нить, раскручивать спирали все
до конца, все это разумом ведь можно притянуть и обойти круги, ближе
рассмотреть и заключить умом.

„ცოდნა გვმატებს წონას, ნიჭი - ბრწყინვალეებას“
ჩესტერფილდი

„პოეტებად იბადებიან, ორატორებად კი ყალიბდები-
ან“
ციცერონი

„ყველაზე ჭეშმარიტი წიგნი – ეს არის ადამიანის სხე-
ულის ამსახველი წიგნი, სადაც არ არის შეცდომები“
ა. ვეზალიუსი
(ანატომიის ფუძემდებელი-XI ს.)

არსებობს ასეთი მოსაზრება, რაც ალბათ გასათვალ-
ისწინებელია: “ფილოსოფია უნდა გადავიდეს მედიცინა-
ში, მედიცინა კი ფილოსოფიაში. ფილოსოფოსი მედიკო-
სი, ეს ღმერთის სწორია“.
გ. დანელია

გიორგი დანელია

გამონათქვამები, აზრები მეცნიერებაზე, ხელოვნებაზე, მუსიკაზე, მხატვრობაზე და სხვადასხვა ცხოვრებისეულ საკითხებზე

(გიორგი დანელიას გამონათქვამებს, დაწერილს რუსულ ენაზე, კოლეგების თხოვნით გთავაზობთ ჩემს მიერ ქართულ ენაზე თარგმნილ ვარიანტს).

განსხვავებული, მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი თავისებურებანი და ღვთით ბოძებული მრავალმხრივი ნიჭი, გიორგი დანელიამ სრულად გამოავლინა როგორც მეცნიერებაში, აგრეთვე მის მიღმა ლექსებში, მუსიკაში, ნახატებში, მაქსიმებში, კალამბურებში.

მედიცინა, როგორც მეცნიერება, დაიბადა პათოლოგიური ანატომიის სამჭედლოში.

მე პათოლოგანატომი ვარ და ვამაყობ ჩემი პროფესიით.

პათომორფოლოგია, სოლიდარობაა ნმინდა ჭეშმარიტებასთან გათვალისწინებულია რა კლინიკის ინტერესები, რომლებიც დაფუძნებულია კოლეგიალობის მაღალ პრინციპებზე (წინასწარ აკვირებული აზრის, შემრიგებლობისა და კონფრონტაციის გარეშე), იმის გაცნობიერებით, რომ სიმართლეს უნდა შეხედო თვალებში, და ექიმის შეცდომები, თუნდაც ყველაზე დასანანი, კი არ დაიმალოს, არამედ გასწორდეს და უკუგდებულ იქნას ყოველგვარი ანგარების შემცველი ინტერესები და პატივმოყვარე ამბიციები.

პათოლოგანატომია ასთვალისანი არგუსია, რომელიც აფიქსირებს პათოლოგიის ხასიათს და ავლენს ექიმის შეცდომას.

ყოველი შემთხვევის შემდეგ ექიმის სულში ისადგურებს თვითგანმენდის კათარზისი მკაცრი შინაგანი თვითანალიზით.

პათოლოგანატომი ჭეშმარიტი იურისტია. პათოლოგია კედელთან მიგაყენებს და ნილაბს აგხდის. პათოლოგანატომი ადვილად შეი-

ძლება იქცეს ოდიოზურ პიროვნებად, გამოიწვიოს მრავალთა აღშფოთება, თუ იგი ფრთხილად არ აუვლის გვერდს მახვილ კუთხეებს.

როდესაც გისტოლოგიური დიაგნოზი ჩიხში შედის, მაშინ ამუშავდება მეშვიდე გრძნობა, ხადახან კი ინტუიცია და ყოველივე ამას გაჰყევხარ სწორ გზაზე.

პათოლოგანატომს, თუნდაც იქ მყოფი ერუდირებული კლინიციის-ტის გვერდით, არ შეუძლია გადანყვიტოს საკითხი, თუ მას ზურგს არ უმაგრებს მყარი სამეცნიერო პოზიცია განხორციელებული იდეაში, რომელმაც ფრთა უნდა შეასხას პათანატომს სასექციო მაგიდასთან (განსაკუთრებით იმ შემთხვევებში, როდესაც ეპიკრიზი წარმოადგენს საბაბს აქტიურად ჩართო შენი ნააზრევი რთული საკითხის უძირო მორევში).

მძაფრი მოზღვავება ფაქტებისა და მათ საფუძველზე განსხვავებულ პათოლოგიური პროცესების შეხამება, მიუხედავად მათი კალედოსკოპური სხვადასხვაგვარობისა, ეს არის ანატომიური თეატრის სანახაობითი და ლოგიკური ასოციაციების განუმეორებლობა.

ჩემი პროფესია ძალიან მრავალნახნაგოვანია და რომანტიული... ადამიანის ტვინი წიგნის მსგავსადაა მოწყობილი: გადაშლი, წაიკითხავ რა წერია შიგ, შემდეგ კი იკვლევ, ეძებ და ბოლოს გამოგაქვს განაჩენი – მიაგნებ სწორ დიაგნოზს. ეს მოდის დროთა განმავლობაში გამოცდილებასთან ერთად. ამასთან, მუდამ უნდა გახსოვდეს, რომ პაციენტს ყველაზე მეტად ესაჭიროება შენი დახმარება, რაც მოითხოვს ძალიან დიდ ენერგიას წონასწორობის შესანარჩუნებლად.

მაგონდება ასეთი ბოროტი ხუმრობა: პაციენტი გულისშემანაწხებლად ბევრჯერ ეკითხება ექიმს: “ჩემს შემთხვევაში როგორ იქნება?” “ჩემს შემთხვევაში როგორ იქნება?” ბოლოსდაბოლოს ექიმმა მკვახედ უპასუხა: „იყავით წყნარად, გაკვეთა ყველაფერს გვიჩვენებს.“ მე ყოველთვის ვცდილობ აქამდე არ მივიდე. არ არის საკმარისი იყო ექიმი, შენ იმავდროულად კარგი ფსიქოლოგიც უნდა იყო, ეს კი ძალიან ძნელია.

ყველაზე დიდი ბედნიერებაა იყო შეყვარებული შენს პროფესიაში, რადგან ეს შემდგომში ვრცელდება ხალხის სიყვარულზე, რაც იმას ნიშნავს, რომ გამოხატო შენი დამოკიდებულება (სიმპატია, სიყვარული) არა მხოლოდ ერთი ადამიანის, არამედ მთელი საზოგადოების მიმართ.

მე ვითარცა პათოლოგს, მჭირდება როგორც ზედაპირზე არსებული, ასევე ქსოვილებში ღრმად ჩამალული ქეშმარიტების კერძო მხარეები, მექანიზმებში მიმდინარე პროცესები.

აზროვნებისთვის და მისი პროგრესისთვის მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ დაგროვილი ინფორმაციის რაოდენობა, არამედ უნარი მათი გაანალიზებისა, ლოგიკური კავშირების ძიებისა, რაც გიბიძგებს თვითონ დაგებადოს იდეები.

მეცნიერება – ეს არის წიგნი, რომელიც გაძლევს ცოდნას და იცის კითხვების დასმა. კითხვაზე, რომელიც შენ დაგაინტერესებს, როგორც გამოცდილებით უკვე დაბრძენებულ მკვლევარს, მას არა აქვს მზა პასუხი. ამისთვის შენ უნდა მოემზადო საფუძვლიანად და მოძებნო იგი.

ლამაზი სამეცნიერო თეორია, რომელსაც ელეგანტურად მიჰყავს ერთი მიზნისკენ სხვადასხვა ფაქტიური მონაცემები და ლოგიკური ვარაუდები (ჩამოიშორებს რა აზრის ვაკუუმს), ავტორისეულ ესთეტიკურ კონცეფციას, როგორც ხელოვნების ნაწარმოებს, ერთიან ფორმაში შემოსავს.

გამომცდელი, ცნობისმოყვარე გონება, რომელიც იმავდროულად სტიმულირებულია შემოქმედებითი ნაპერწკლით, ხშირად გამოირიყავს, ამოაგდებს მეცნიერს კონკრეტული კვლევის ჩარჩოებიდან, რის გამოც შეიძლება შეიცვალოს სამუშაოს მიმართულება გამომდინარე შესრულებული სამუშაოს შედეგად მიღებული რეზულტატებიდან. მაგრამ თვით მკვლევარი მოვალეა საიმედოდ ეკავოს მართვის სადავეები და შეძლებისდაგვარად დატოვოს სამუშაო იმ ჩარჩოებში, რომლებიც გათვალისწინებული იყო დასახული მიზნის მისაღწევად.

მეცნიერებაში ნახალისებულია გაბედული მიდგომები სამეცნიერო პოტენციალზე კონცენტრირებით პრიორიტეტულ მიმართულებებში, რადგან მხოლოდ ურთიერთკოორდინირებული სამუშაოების პირობებში შეიძლება თამამად გადაწყდეს დიდი პრობლემები, თუ შენ ფლობ მსხვილ სამეცნიერო ბაზებსა და ინსტრუმენტებს და შეგიძლია გახვიდე ე.წ. ზეამოცანებზე.

თუ ამუშავებულია მთლიანი ე.წ. ზემსხვილი გაბარიტული არტილერია, გამოყენებულია მორფოლოგიური კვლევების მეთოდების თითქმის მთელი არსენალი და ეს ყველაფერი ჩაშვებულია მახვილგონიერი, კარგად გააზრებული იდეის კალაპოტში, ხშირად ამას მივუყვანივარ კანონზომიერად საინტერესო სამუშაომდე, რაზეც მომხიბვლელად ჩანს სიახლის ნიშანი და ნოვატორული აზრის თანმიმდევრულობა. სტრიქონებს შორის იკითხება იდუმალი აზრი, რომელიც წარმოადგენს ამ მრავალმხრივ მძიმე სამუშაოს რალაცა დაფარულ, გამჭოლ თემას.

ტესტები, პარამეტრები, დეფინიციები, პირობები, ღრმა ეშმაკური სვლები, აზრის ზიგზაგები, ყოველივე ეს სამეცნიერო ძიების არსენალიდანაა, სადაც ჩანაფიქრთან ერთად აუცილებელია მისი ადექვატური მეთოდის არსებობა.

რაც მეტია მტკიცებულებები, მით მეტია სხვადასხვაგვარი პასუხები.

ჩატარებულ კვლევას შემოაქვს სერიოზული კორექტივები, აქცენტების გადაადგილება, რაც თავის მხრივ, გვევლინება დამხმარე საყრდენად მთელი რიგი გაურკვეველი საკითხების გასარკვევად.

მთავარია, თითქოსდა აბსურდული ხლართების მქონე კვანძებში მოიძებნოს ის მთავარი ძაფი, რომლის დახმარებითაც პრობლემა გაიშლება და უკუგდებულ იქნება ყოველგვარი გაუგებრობა და ეჭვი.

არსებობს მეცნიერების საფუძვლები, რომელთა ნაწილი უცბად ვერ შეიცვლება ახალი წარმოდგენებით, მაგრამ შეირყევა ნიადაგი მის ქვემოთ (ისე როგორც სტომატოლოგი, საქმის გასაიოლებლად, ჯიუტი კბილის ამოღებამდე არყევს მის ფესვს). ამიტომ ვთვლი, რომ თუ ჩემი შრომები უმეტეს შემთხვევაში აღმოჩენები არ არის, ჩემი

ღრმა რწმენით, ისინი ასე თუ ისე, რაღაცა ხარისხით „აფხვიერებენ“ არსებული სამეცნიერო საფუძვლების ნიადაგს და „ანოყიერებენ“ მას ახალი სამეცნიერო ძიებებისთვის.

თითოეული მათგანი თავისებურად შრომობს, შეაქვს თავისი ნვლილი, რათა არ ჩაქრეს მეცნიერების ცეცხლი: ერთი ხის ნაფოტებს ყრის მასში, მეორე კი სულს უბერავს და კოცონს ანთებს.

როგორც თვითმფრინავს სჭირდება ასაფრენი მოედანი, ასევე ახალი იდეისთვის საჭიროა მეცნიერების ზოგადი დონე. სხვანაირად ეს იდეა არ დაიბადება, და მით უმეტეს, მისი შექმნის შემთხვევაში იგი ფეხს ვერ მოიკიდებს.

ერთი რამ შემიძლია ვთქვა: ჩემი ხანგრძლივი ცხოვრების მანძილზე წიგნი არ გამიშვია ხელიდან..გამომადგა! ღმერთი დახუჭული თვალებით აძლევს ადამიანებს ყველაფერს, შემდეგ კი ჩვენ გვმართებს გავიაზროთ, გავანანილოთ, დავალაგოთ; ადამიანი ხომ მარტო მოდის ამ ქვეყნად ამ მიწაზე და თავისი ძალებით უნდა მოძებნოს თავისი ადგილი.

თუ ღმერთი ზეციდან გვეხმარება, ყველაფერი ისე მიდის, როგორც ეს მამაზეციერს სურს.

ვინ არიან ჩვენი მასწავლებლები? არა მხოლოდ ისინი, ვინც უშუალოდ და დიდხანს მუშაობენ ჩვენთან (ჩემთვის აკადემიკოსები ვლ. ჟღენტი, ირ. ტატიშვილი, არკ. ჯორბენაძე, ა. ნათიშვილი, მ. სკვორცოვი, ავოზინი, ი. არშავსკი, ე. ტერ-გრიგოროვა, სეროვი), არამედ ყველა, ვინც ჩვენზე ზემოქმედებს თავისი ნააზრევით, თავისი წიგნით.

მე ის ვარ, რაც ღვთით მაქვს ბოძებული, და უნდა პატივი მივაგო ამას, როგორც სიცოცხლის გამოვლინებას ჩემში - მიკროკოსმოსში. მხოლოდ ეს პირადი თვითპატივისცემის სიღრმისეული პროცესი არ უნდა გასცდეს მოცემულ ჩარჩოებს. ყველა შემთხვევაში, ღირსეული პიროვნება, რომელიც მიისწრაფის სულიერების ამაღლებისკენ, უნდა მოქმედებდეს და ცხოვრობდეს სხვებისთვის, მის გარშემოყოფი ხალხის საერთო საქმისთვის.

და ზოგადად, ადამიანი ცხოვრობს იმ საქმისთვის, რომელსაც ემსახურება და გარშემომყოფებს მოუტანოს სიკეთე.

მოთმინება – ყველას მიმართ, ბევრი რამის გამო... ეს არის აუცილებელი თვისება, ადამიანის ადაპტაციის უმაღლესი ზომა. ჯერ ერთი, ეს განპირობებულია გარემომყოფთადმი სიკეთით, ხოლო მეორე მხრივ, იგი სიკეთითვე უბრუნდება თვით მომთმენ პიროვნებას.

სიბრძნე – განყენებული ცნებაა, მაგრამ ცხოვრებაში ეს არის თანდათანობითი აღმასვლის პროცესი კიბეზე, სიბრძნის საფეხურებით, და როგორც ჭეშმარიტება, ისიც მოითხოვს გულისა და ჭკუის მუშაობას! რაც უფრო დიდია ინტელექტი, მით უფრო მაღალ საფეხურზე ადის ადამიანი ამ კიბეზე (და რაც უფრო მაღალ დონეს მიაღწევ, მით უფრო მეტ კომპრომისებზე მიდიხარ სხვასთან).

მე გავიარე ცხოვრების იმდენად გრძელი გზა, რომ დარჩა მხოლოდ მკრთალი გამეორებები, ვინრო ბილიკი, რომელიც მიუხედავად გადატანილი ტანჯვა -წამებისა და დანაკარგებისა, უნდა მიდიოდეს მეცნიერების, ხელოვნების მწვერვალისკენ.

შემოქმედება – ეს არის მთრთოლვარე შეხება კეთილშობილ, ღრმად დამალულ მადანთან, სადაც ადამიანურ ტანჯვასთან ერთად ჯერ არ მომნიფებულა და არც ხორცი შესხმია აზრებს.

არის შეუთავსებელი პროფესიები: მაგალითად, მეცნიერება მოითხოვს ადამიანისგან უფართოეს სივრცეს, ტვინში ყოველივე იმის კუმულაციას, რაც შექმნილია კაცობრიობის მიერ, მაგრამ არის პროფესიები, რომლებიც ჩაკეტავს ადამიანს თავის მე-ში, რათა თავის მისწრაფებაში შექმნას საკუთრივ მისი, განუმეორებელი და ამგვარად, ადამიანი აღმოჩნდება ვაკუუმში. ეს განსაკუთრებით ეხება მხატვრებს.

ჩემი დამოკიდებულება დისერტაციებისადმი ასეთია: იგი არ უნდა იყოს უსახო, იდეებისგან გამოფიტული. სამუშაო უნდა დატვირთული იყოს საინტერესო ინფორმაციით და ლიტერატურული მონაცემები საინტერესოდ უნდა იყოს მონოდებული ქრონოლოგიური დინამიკის დაცვით, მეტაფიზიკური სტატიკურობის გარეშე, განსახილველი

საკითხების ირგვლივაკუუმის შეუქმნელად. ისინი უნდა იყვნენ შეპირაპირებულნი. დღეისთვის მოითხოვება კვლევათა დიდი სიზუსტე მიღებული რეზულტატების ურთიერთდაკავშირების ქრილში, გეოგრაფიის დაზუსტებით, სრული ინფორმაციის მიღებისა და პროგნოზირების თვალსაზრისით და ა.შ. აქედან გამომდინარე, აუცილებელია ფაქტების ენით საუბარი და პროცესის ციფრული მოდელის შექმნა.

სადოქტორო დისერტაცია – ეს არის მეცნიერის კრედიო. იგი იქმნება, შეიძლება ითქვას, მისი სამეცნიერო შემოქმედების ერთერთ მწვერვალზე... ამიტომ მისი შეფასებისას მიდგომა ერთადერთია – მაქსიმალისტური!

თუ საკანდიდატო დისერტაცია მისი მოკრძალებული სიტყვა მეცნიერების ტაძრის კარიბჭესთან, იგი უნდა დავზოგოთ ზოგიერთი სისუსტეების გამო და მივცეთ ნება შიგ შესვლისა, ხოლო სადოქტორო დისერტაცია შეიძლება შევადაროთ ტრიუმფალურ სვლას სამეცნიერო მწვერვალისკენ.

აქედან გამომდინარე, შეზღუდვა იდეებისა, დისერტაციაში დასმული ამოცანებისა და მათ განსახორციელებლად მოსალოდნელი სირთულეებისა სრულიად დაუშვებელია.

მოთხოვნები სამეცნიერო კვლევების შერჩევისას: არაორდინალური საკითხები, არასტანდარტული გადაწყვეტები, მაღალი მეთოდოლოგიური დონე, საძიებო თემის აქტუალობა, ინტეგრირებული სინთეტიკურ ანალიზში, მნიშვნელოვანი პრობლემის გადაჭრა.

ჩვენ უნდა აღვზარდოთ დისერტანტი არა როგორც ფაქტების მორჩილი მონა, არამედ როგორც მოაზროვნე მკვლევარი.

დისერტაცია არ უნდა ჰგავდეს ბევრი ტარებით მოქანცულ ცხენს, არამედ, გადაჭარბების გარეშე, იგი უნდა იყოს ახალი, საჭირობოტო, წყაროსწყალივით ანკარა თემა.

მაქსიმალიზმი სადისერტაციო თემის შერჩევისას (და მასში დასმული ამოცანების გადასაწყვეტად), განსხვავებით მაძიებლებისგან, მათი სიმშვიდის სასარგებლოდ არ დახარჯონ ზედმეტი ენერგია, არ ახასიათებს დისერტანტს საუკეთესო მხრიდან.

ჩემი რჩევაა დისერტანტებისთვის ასეთია: თამამად გამოთქვან თავიანთი მოსაზრებები, არგუმენტები, პრეზუმპციები, დასაბუთებები მხოლოდ ყოველგვარი ზედმეტი ამბიციებისა და ზედმეტი წარმოდგენების გარეშე.

როდესაც რაიმე საკითხზე ფიქრობ, სათქმელი აუცილებლად თავად ნამოტივტივდება თავისი დანიშნულების ადგილიდან.

როდესაც გიყვარს შენი საგანი და გულითადად, ბეჯითად მუშაობ, ყველაფერს შეიძლება მიაღწიო, გულგრილობის შემთხვევაში კი ეს შეუძლებელია.

ვაცნობიერებდი რა, რომ მწირი ცოდნა საფრთხისა და რისკის შემცველია, ათეული წლების მანძილზე მთელი დღეების მანძილზე რუდუნებით, გულდასმით ვმუშაობდი წიგნებზე, შევქმენი საკმაოდ მტკიცე ფუნდამენტი ჩემი სადისერტაციო სამუშაოსთვის, რამაც განმიმტკიცა რწმენა ჩემს ნარმატებაში. შემიძლია ვალიაო ჩემი თავის წინაშე, რომ ჩემი სადოქტორო დისერტაციის დაცვას შევხვდი ყოველმხრივ მომზადებული ჩემი ხანგრძლივი გამოცდილების ხარჯზე წიგნებიდან მიღებული მრავალმხრივი ცოდნით, გამდიდრებული შემოქმედებითი აზროვნებითა და ჩემი განვრთნილი დახვეწილი ნიჭით, როგორც იტყვიან, **“на все четыре ноги”**.

დისკუსია სასარგებლო კამათია, ამ დროს შეხედულებები უნდა განიცდიდეს კორექტირებას.

არ შეიძლება მეცნიერებისგან მოითხოვო პრაქტიკაში მყისიერი გადასვლა.

უნდა დაისაჯოს ღრმა უვიცობა და ყოველმხრივ ნახალისდეს პროგრესი.

კრიტიკული შენიშვნები ჩამოიშლება მოპაიქრეს გამანადგურებელი არგუმენტებით ისე, როგორც ტალღები – ტალღათმჭრელ გრანიტზე.

თვით თეორია ხომ პრაქტიკის ძირითადი ქვაკუთხედაა. ჭკვიანურ პრეზუმპციაზე ან ჰიპოთეზაზე, თითქოსდა როგორც ძაფზე, აისხმება მარგალიტები, რომლებიც ელოდებიან ცხოვრებაში მათ განხორციელებას. ამასთან დრო, რომელიც დასჭირდა თეორიის ცხოვრებაში შესვლას, ვერ განსაზღვრავს მიღებული რეზულტატების ფაქტულობასა და ნონადობას.

საკვლევი საკითხის ტევრიდან, როგორც მინოტავრის ლაბირინთიდან, გამოიკვეთება აუცილებელი წინამძღოლი.

აზროვნების პროცესი მოქმედებათა წინმსწრებია.

ზოგიერთი შრომა თავისი კეთილშობილური მიმართულების გამო გადაუჭარბებლად შეიძლება ჩაითვალოს დიდ სამეცნიერო ღვაწლად.

ფიქრები, ფიქრები, ფიქრები ...

ვზივარ მარტო, წარსულზე ფიქრებში ჩაფლული, ვფიქრობ რა შემორჩა მესხიერებას, როგორ გადაება არსებული არარსებულს, ჩემს ნააზრევს, ჩემს გამონაგონს და როგორ წარმოიქმნა დასრულებული ხატები წარსული ცხოვრებისა, რომელიც გამოკრისტალიზებულია სამუდამოდ როგორც პორტრეტები დროის რეტუშით....

ჩემი ყველაზე მნიშვნელოვანი მოგონებები უკავშირდება **დედაჩემს – ლუდმილა ცინცაძეს** (რესპუბლიკის დამსახურებულ პედაგოგს), ანატოლი ფილინს, უჩა ჯაფარიძეს, აპოლონ ქუთათელაძეს, გურამ და ტარიელ ქუთათელაძეებს, სერგო ქობულაძეს, მიხეილ სკვარცოვს.

დედაჩემი გულით 2 დედას უდრიდა, ალბათ იმიტომ, რომ მე ვუჯერებდი, ვუსრულებდი ყველაფერს და იმედიც ჰქონდა უდავოდ ჩემი. ნატრობდა ჩემს სადოქტორო დისერტაციას მოსწრებოდა, ვერ მოვასწარი დროზე, სანამ ცოცხალი იყო, მაგრამ იმედი არ გავეუცრუვე, შევუსრულე დანაპირები...

მხოლოდ შვილებზე ფიქრობდა, სადმე რომ წავიდოდი დასასვენებლად, სულ მისი იმედი მქონდა, ნებისმიერ ჩემს სურვილს შემისრულებდა...

დამფასებელი იყო ყოველივე ამაღლებულის, ძალიან უყვარდა რუსული ლიტერატურა და არა მარტო რუსული...

ა. ფილინი – ინჟ. მექან. აკადემიკოსი, დაიბადა და მუშაობდა თბილისში, შემდეგ ლენინგრადში, აშშ. საშუალო და უმაღლესი განათლება მიიღო თბილისში. სკოლაში სწავლობდა ჩემს ძმასთან, ალექსანდრესთან ერთად. მრავალმხრივ ნიჭიერი და განათლებული პიროვნება გახლდათ.

უჩა ჯაფარიძე – თბილისის სამხატვრო აკადემიის რექტორი, პროფესორი, საქართვე. და სსრკ სახალხო მხატვარი, სსრკ-ს სამხატვრო აკადემიის ნამდვილი წევრი.

აპოლონ ქუთათელაძე – სსრკ-ს სახალხო მხატვარი, სსრკ სამხატვრო აკადემიის წევრ-კორ., თბილისის სამხატვრო აკადემიის რექტორი, ფერმწერი- ბატალისტი.

გურამ (ხიტა) ქუთათელაძე – საქართვე. დამსახ. მხატვარი. ახლო მეგობრობა მაკავშირებდა ხიტასა და მის ძმასთან, ტარიელთან, რომელიც სიცოცხლის ბოლომდე თბილისის სამხატვრო აკადემიაში

მუშაობდა. ამიტომ ბავშვობიდან ხშირი სტუმარი ვიყავი ქუთათელაძეების ოჯახში.

სერგო ქობულაძე – გრაფიკოსი და თეატრის მხატვარი, საქართველოს სახალხო მხატვარი, ყოფილი სსრკ-ს სამხატვრო აკადემიის წევრ-კორ.,

მ.ა. სკვორცოვი – სსრკ მედიცინის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვ. წევრი, პროფესორი, ჩემი სადოქტორო დისერტაციის ერთერთი ხელმძღვანელი.

ყველა ჩემი ქრელი, მახვილგონივრული აზრები შენახული მაქვს ჩემი ფანტაზიის ყულაბაში, (არ ვუზიარებ მათ ხალხს), ვკრებ მათ ჩემი ზეშთაგონების მარაოში და ხადახან თანდათანობით ვშლი მას და ვუჩვენებ ხან ერთ, ხან მეორე ნახნაგს ჩემი წარმტაცი, მომხიბლავი თხრობისას.

ცოლი ან ქმარი, პრინციპში, ეს არის ის ერთადერთი არსება, რომელიც აუცილებლად უნდა გააბედნიერო. და ეს იმიტომ, რომ ქალი (ან მამაკაცი) უშუალოდ შენზეა მონდობილი. თუ ამას ვერ მოახერხებ, შენ ეგოისტი ხარ, და ზოგადად, დიდ ადამიანად ვერავითარ შემთხვევაში ვერ ჩაითვლება.

არ არის მართალი, რომ ადამიანი შეიძლება მარტო იყოს ბედნიერი. უხშირესად ბედნიერებისთვის საჭიროა მინიმუმ ორი ადამიანი მაინც იყოს. ბედნიერება ზიარჭურჭლის მსგავსია, ეს არის შენი სულის პასუხი არა საკუთრივ შენი პირადი, არამედ სხვისი გულის ამოძახილზე. ბედნიერება – ეს არის, როცა მე ბელასთან ვარ!

დაიმახსოვრე! ღმერთს დაუახლოვე ცოლი.

რატომ უნდა შეგეშალოს, იყავი მის მიმართ მუდამ შემწყნარებელი და კეთილი (არასდროს არ აწყენინო).

ბელა ჩემი თილისმაა, ჩემი გზამკვლევი და ის მაგიური კრისტალი, რომელიც თვით ღმერთმა გამომიგზავნა.

სიყვარული ზღვასავითაა, რომელიც გადმოიფრქვევა ხოლმე ტანჯვაში, წვალებაში და ოცნებებში.

ბედნიერება ხანმოკლე მდგომარეობაა აღსრულებული ოცნებების მომენტში, რომელიც მალე გაივლის, რადგან ამის შემდეგ აუცილებლად გამოჩნდება ახალი ოცნება.

ადამიანის ბედნიერება მდგომარეობს იმაში, რომ მეგობრულად იცხოვროს მორალთან.

ადამიანის ქცევა განლაგებულია მორალური ნორმების მიხედვით თაროებზე.

ნებისმიერ წყენას ვლელულობ ან შეკავებული ემოციით ან მწუხარებით. ჩემს ასაკში ჯობს წავიდე საჯალათო კუნძზე, ვიდრე გარიგებაზე ჩემს სინდისთან.

ჭკვიანი ადამიანის ხვედრია – მოთმინება! ვერავის ვერაფერს ვერ ასწავლი და თითოეული ადამიანი ფიქრობს თავის პირად კომფორტზე, თავის თავზე. როგორ ვიცხოვროთ? - შევეგუოთ.

ადამიანისთვის **ნეტარება** - ეს არის სილამაზე, სრულყოფილება. ბიბლიოფილისთვის ყველაზე ძვირფასია – ყოველგვარ ნაკითხულში სწრაფად ჩაავლოს ძირითადს.

ზედმეტად მკაცრი ლოგიკა ახლოსაა ჭეშმარიტებასთან, მაგრამ იგი კლავს აზრის პულსაციას, შლის მის ზიგზაგებს.

პიროვნების შეფასება ხდება იმის მიხედვით თუ რამდენ სიტბოსა და სიკეთეს ასხივებს იგი.

მეგობრობა - ეს არის შერჩევის აბსოლუტური თავისუფლება. ამიტომ იგი ყალიბდება ადამიანებს შორის, რომელთა დამოკიდებულება არ გულისხმობს ანგარებისა და სარგებლიანობის მოტივებს, და არ არის დაკავშირებული რაიმე პირობებთან.

როდესაც მეგობრობა სუსტდება, იგი თითქოს გადაიქცევა გამომვლელულ მავთულებად, რომელთა კონტაქტები ხშირად იძლევა აფეთქებებს და ბენჯზე ჰკიდია.

ზოგჯერ მეგობრობა ცივ ომს ემსგავსება, არ იცი, რა საერთო გაქვს მასთან.

როდესაც ხარ არა მეგობართა კომპანიაში, ისაუბრე სიფრთხილით, თავი შეიკავე გულახდილი აზრებისგან, რომლებსაც იგი გამოიყენებს შენივე კრიტიკისთვის, რადგან მას არც ჭეშმარიტების დადგენა სურს, არც სამართლიანობის ზეიმი, ანდა სულაც არ ესმის და ამიტომ არც იღებს მას.

მეგობრობა იშვიათობაა, რადგან ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ (პირველ რიგში კი შურს, ადამიანი თავისი ბუნების გამო ვერ იტანს სხვის რაიმე უპირატესობას), მოითხოვს აზრთა ერთნაირ წყობას, გამომდინარე აქედან ინტელექტის ერთნაირ დონეს. გარდა ამისა, ყოველ მოვლენას (თუ ეს ასეა!...), მათ შორის მოთმინებასაც, აქვს თავისი ზღვარი და დასასრული.

დანაკარგი მძიმეა, თუ ადამიანი ცოცხალია, მაგრამ მკვდარია შენთვის (მძიმე იმედგაცრუების შედეგად). შენ აღარ გინდა იგი მიი-გონო, ყველა ხიდი გადამწვარია. ხოლო როდესაც გარდაიცვლება მეგობარი, პატიოსანი, ერთგული, ის შენთვის ცოცხალია, შენ მასზე ფიქრობ და დარდობ.

მეგობარი უნდა იყოს სუფთა, რომ მის წინაშე შეგეძლოს აღსარე-ბის თქმა.

პურობა – ეს არის ლოცვა, რომელსაც აღამაზებს ქართული ხალხური სიმღერები და საგალობლები.

მუსიკის გარეშე ცხოვრება შეუძლებელია. იგი ჩემთვის ჰაერევი-თაა. უმისოდ მე ვიხრჩობი. თავდაპირველად მე ვუკრავდი ვიოლი-ნოზე, შემდეგ ფორტეპიანოსა და გიტარაზე. ჩემთვის გიტარის ხმო-ვანება – ეს რაღაც შუალედურია ადამიანურსა და ღვთიურ ხმებს შორის.

ღვთიური შუქი იმდენად მშვენიერია, რომ ყველაფერში რასაც ადამიანი ხედავს, ის პოულობს რაღაც საინტერესოს. შეიძლება იფ-იქრო, რომ ადამიანი თვითონ ასრულებს და აფერადებს თავის აპერ-ცეპციაში ნანახს.

ასე მაგალითად, როგორი ერთფეროვანი ან მოსაწყენიც არ უნდა იყოს პეიზაჟი, მასში ყოველთვის მოიძებნება ისეთი დეტალი, თუნ-დაც ეს იყოს შეფერილობა (უხშირესად), ან საგანი, რომელიც მას ანიჭებს განუმეორებელ მშვენიერებას, რაც დამახასიათებელია მთელი სამყაროსთვის.

როდესაც ვუყურებ ზეცას, ყოველთვის განცვიფრებული ვარ: თუ მასში მონოტონურობაა, იგი დიდებულია, თუ ეს ფერთა ბოხოქარი თამაშია, რაც დამახასიათებელია ციაგისთვის, ან მზის ჩასვლის-თვის, ეს ჩამალულია სხივებში. აქ ფერთა სიბოხოქრეა, ამასთან თვა-ლი გაგირბის ერთი ადგილიდან მეორეზე... ან ეს ფერები იტაცებს თვალს, ან წარმოსახვა ქმნის შეგრძნების განუმეორებლობას.

რატომ არის ყოველი მზის ჩასვლა ასეთი დიდებული? რატომ ძალუძს ასე იშვიათად ადამიანს „გადაპრანჭული“ ფორმის გარეშე შექმნას ფერთა თამაშის დიდებულიება.

მხატვარი უნდა ისწრაფოდეს მიაღწიოს ეფექტს ტილოზე არა მხ-ოლოდ იმპულსიდან გამომდინარე და ბოძებული ნიჭიდან, არამედ ღრმა ანალიზიდან, ფიქრისა და შემართების შედეგად.

მხოლოდ ერთი რამ არის, რაც შეუძლებელია შექმნა. ეს არის უმძლავრესი ღვთიური მზის სხივი, რომელიც მოიცავს მთელ სამყაროს, მის ნებისმიერ კუთხეს და შესძენს მას წლისა და დღის სასურველ დროს თავისებურ განუმეორებლობას!

ინტელიგენტები – არიან მაღალი გონებრივი და ეთიკური კულტურის მქონე პიროვნებები, რომელთაც შესწევთ უნარი შეაკავონ თავიანთი ცუდი ინსტინქტები...

პოეზია არა მხოლოდ რიტმი და რითმაა, განხორციელებული გონებაში. იგი შეიცავს თან მოგონებათა მიმზიდველ ნექტარს.

პოეზია ერთია, პოეტური აზროვნება მეორე. შწორედ ეს უკანასკნელი აქცევს ყოველ სიტყვასა და გამოთქმას თეთრ ლექსად.

პოეტები იშვიათად წერენ ეპიგრამებს. ამიტომ არის, რომ ჩვენთვის ვზრუნავთ ამაზე.

თუ იცოცხლე შენს იუბილემდე, ნუ იდარდებ წარსულზე...

შემიძლია სინანულის გარეშე ვაღიარო, რომ ვიცოცხლე იუბილემდე; დროა ღვინოში პურის ჩასველებისა, განვლილი ცხოვრების განზოგადოებისა და შეფასებისა.

ადამიანმა თვითონ უნდა დასვას წერტილი ცხოვრებაში და არ შეაწუხოს მამაზეციერი ღმერთი, – მორჩილად უნდა ჩააბაროს მას **თავისი ბედი**.

კალამბურები

რუსულ ენაზე მჭერმეტყველური და გონივრული ნათქვამების ქართულ ენაზე ჯეროვნად გადატანა გაძნელდა. ამიტომ ქართული თარგმანი მხოლოდ პნკარედების როლით შემოიფარგლა.

არ მიყვარს შეთქმულება და არც კოალიცია, იმიტომ, რომ არ მდრღნის მე მავნე ამბიცია.

თქვენი მეტყველება შორს არის სერენადებისგან, მასში მუსიკის ნაცვლად ჟღერს მწარე ტირადები. პატივი უნდა სცეთ ერთმანეთს და არ ისარგებლოთ მომენტით, რომ გახდეთ მზაკვარი ოპონენტი.

შენ ისაუბრე, წერე, მხოლოდ ისე, რომ არც ჩიტი დააფრთხო და არც მკითხველი.

იდექი მედგრად და ნუ ააფრიალებ თეთრ დროშას ნაჩქარევად,

შეინარჩუნე ღირსება, იმოქმედე წყნარად.

რამდენიც არ უნდა აუღარუნო დამცველი სიტყვები: ონტოგენეზი, პათოგენეზი, მორფოგენეზი – თანაც აპლომბით, ზღვარი შენი მიწინერი მცდელობებისა დიდი ხანია განსაზღვრულია თვით ღვთის მიერ.

ვინც თქვენ ხრიკებით, მინიშნებებით და მიხვედრებით გპასუხობთ და ამით მტვერს გაყრით თვალებში, სამეცნიერო სამყაროში, სამწიგნობროდ, ბევრზე შთაბეჭდილებას ახდენს, სინამდვილეში კი იგი ფშუტყვაგვილაა, არსებითად კი მონამღვრული სოფისტია და ფილისტერი.

ზოგს უნდა იყოს საუკეთესო ცუდებსა და მათზე უარესებს შორის.

ზოგი ჭკუით არ ბრწყინავს, მაგრამ მასა მაინც ტაშისკვრით ხვდება მას.

თუ შენ სხვებზე დაბლა დგახარ, იყავი სხვებზე მეტად მომთმენი, თუ შენ სხვებზე მაღლა დგახარ, იყავი მათზე კეთილშობილი.

“სოპრომატი” (მასალათგამძლეობა) და კომპრომატი – ორი სხვადასხვა საგანია, თავთავიანთ ადგილებზე ორივე მიზანშეწონილი... პირველი – სუფთა მეცნიერებაა, ხოლო მეორე – სიბილნე და მოწყენილობა, რადგან ელოდები, ეძებ, უთვალთვალე, რათა ვინმეს რამე ავნო.

იყავი მხნედ, სასონარკვეთილებას ნუ მიეცემი, სიმხნევის ნექტარი შეისუნთქე, მაშინ არ იწვალე, დარდიც გაქრება. შენ თავს უკან ნუ ქაჩავ, ნუ იმეორებ და ნუ უკირკიტებ, ნუ იზეპირებ, უკეთესია თვით იაზროვნო, საქმე წინ წასწიო, გამოიგონო და აზრი გამოაფხიზლო.

შეისუნთქე ოზონი, სულით აღსდექ, გაშალე ფრთები რაც შეიძლება ფართოდ, რათა გაზომო შენი დაიპაზონი.

როგორც წყალი ცეცხლზე, სანგი ქვაზე, იუმორი – ემოციებს ატრიალებს, ჭირვარამს უცბად აქრობს, ჩვენს სულს კი ამით შვებას გვრის.

ის უბრალოდ კი არ ცხოვრობს და სუნთქავს, არამედ მას მუდმივად რაღაც აწუხებს, ის არ მჭვარტლავს ცას და უსაფუძვლოდ არ ოცნებობს, გამუდმებით შემოქმედებითად იღვწის.

ჩვენი ყოველდღიურობა რუტინაა მოსაწყენი, გერგილიანი გამოცანაა, მჭიდვე ქსელია.

თუ უკვე ძირგადგმული ავარა ხარ, მაშინ შენ ველარ გიშველის ვერც თაფლაკვერა, ვერც მათრახი და აღარც წკნელის გამოყენებას აქვს აზრი.

იყო ერთი შინაური ვაი-ეკიმი, უფრო ზუსტად, სტომატოლოგი, კბილის ეკიმი, მტკივნეული კბილი ყურადღების მიღმა რჩებოდა, ჯანმრთელ კბილს კი უყოყმანოდ ძირფესვიანად იღებდა.

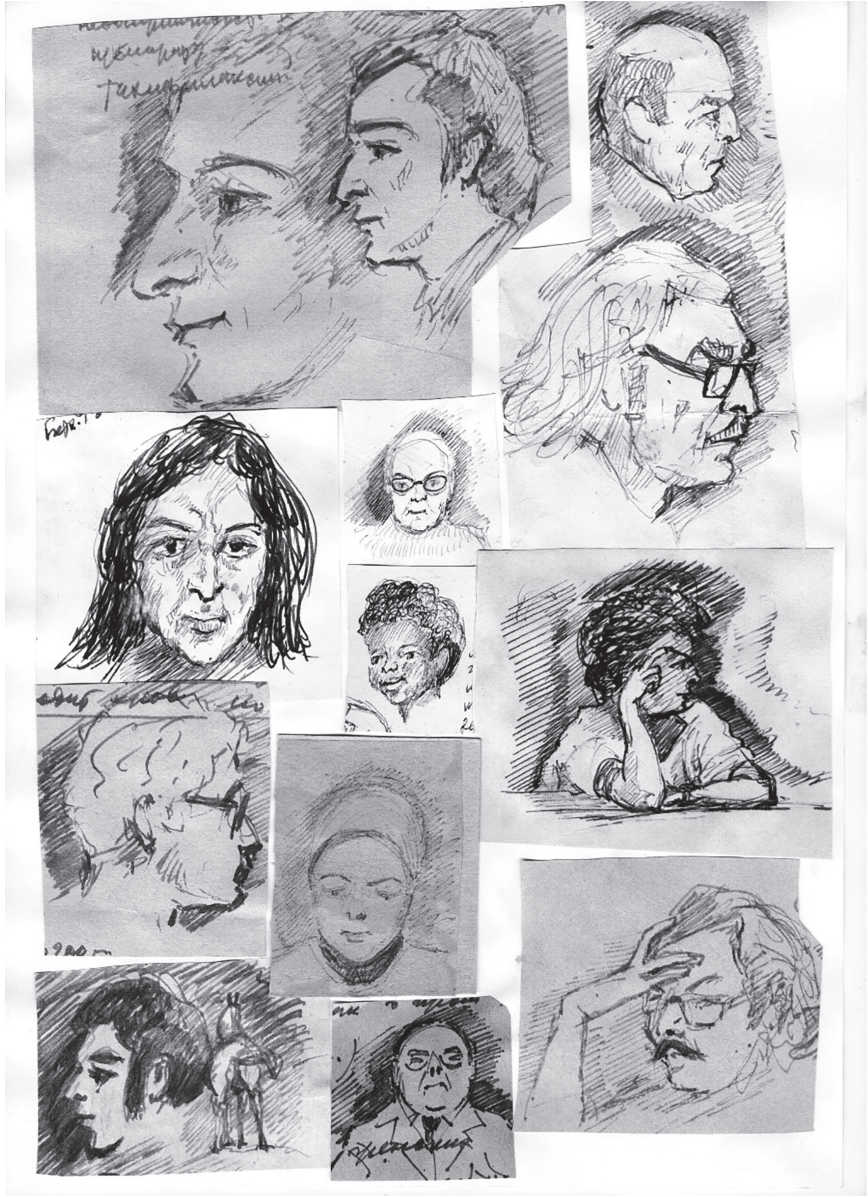
სისულელე, გონებასიჩლუნგე ან უბრალოდ ამაო ფუსფუსი, ეს ყველაფერი სათავეა ცრუ ალიაქოთისა.

ხარისხი, თუნდაც დოქტორისა, შეიძლება როგორღაც მოიპოვო, მაგრამ დაბადებიდან ჭკვიან კაცს მხოლოდ დიპლომით ვერ გადაუსწრებ.

ნუ ჩაკირკიტებ მუდმივად ნაწერებსა და წიგნებს, ხანდახან, თუნდაც ერთი დღით, ცხოვრებაშიც გადაეშვი, გაანთავისუფლე თავი, მიეცი შენს გრძნობებს გასაქანი. შენ ხომ, ჩემო მეგობარო, დედამინის ტუსალი ხარ.

არ ღირს ჩახვიდე ფსკერამდე, ამოქაჩო მთლიანად ძაფი, რათა სპირალი ბოლომდე დაშალო, ყოველივე ეს ხომ გონებითაც შეიძლება (მოიზიდო) გაიაზრო და გვერდი აუარო წრეებს, რაც შეიძლება ახლოს დაათვალიერო და დასკვნები კი ჭკუით გამოიტანო.

VI. მოზონეჯი, რომლებიც მუდამ ჩვენთან არის

„ერები – ეს კაცობრიობის სიმდიდრეა. ეს არის მისი განზოგადოებული პიროვნებები; ყველაზე მცირეს მათ შორის აქვს თავისი გამორჩეული ფერები, მასში ჩამალულია ღვთისმიერი ჩანაფიქრის განსაკუთრებული ნახნავი“.

ა. სოლუენიციანი

ასეთ მცირერიცხოვან ერებს განეკუთვნება ქართველი ერი, რომელსაც ღმერთმა მაღლი და სიკეთე უხვად „დააბერტყა“. ამიტომაც საქართველოში ქართველი კაცის ნიჭიერება არავის უკვირს. ასეთები მრავლად არიან, მაგრამ მთავარია როგორ და საით წარმართავ, რას მოახმარ შენს ნიჭს, რამდენად ბოლომდე დაიხარჯები დასახული მიზნების მისაღწევად... მე, ჩვენი ერთობლივი ცხოვრების (თითქმის 40 წ.) ერთგულმა თანამგზავრმა, მხოლოდ მისი ამ ქვეყნიდან წასვლის შემდეგ გავბედე და საოჯახო არქივში შემონახულ უამრავ საინტერესო ჩანაწერს გავეცანი ლიტერატურის, მუსიკის, მხატვრობის, ფილოსოფიის, მედიცინის, მჭერმეტყველების საკითხებს რომ შეეხება, მის გამონათქვამებს შემოქმედებისა თუ ცხოვრებისეულ პრობლემებს რომ მოიცავს...

ერთი რამ შემიძლია დაბეჯითებით აღვნიშნო: გიორგისთვის ცალკ-ცალკე, ერთმანეთისგან დამოუკიდებლად არ არსებობდა პროფესია, მუსიკა, ხელოვნების სხვადასხვა დარგები. იგი თავის პიროვნებას თვითონ ქმნიდა, ძერწავდა, სრულყოფდა, მიღწეულით არასდროს კმაყოფილდებოდა, თავისგან მოითხოვდა უფრო მეტსა და მეტს. მას რომ ვაკვირდებოდი, მაგონდებოდა გოეთეს სიტყვები: „ვისაც შეუძლებელი უნდა, ჩემთვის ის სასურველია და ძვირფასი“.

გამიჩნდა სურვილი ჩემი ერთგული მეგობრებისთვის და აბოლობლებისთვის გამეზიარებინა როგორი იყო იგი ყოველდღიურ ცხოვრებაში. ვიფიქრე... და გადავიფიქრე, და იცით რატომ? როდესაც თვალი გადავაავლე მისი კოლეგების, მეგობრების, აღზრდილების თუ უბრალოდ დახმარებისთვის მისული ადამიანების შეფასებებს, სათქმელი არ დამიბოვებს?! იგი ყველგან, ყველასთან, ყველა სიტუაციაში ერთნაირი იყო: პრინციპული, მაღალი ზნეობის მატარებელი, გულწრფელი, სიკეთით სავსე, შემწყნარებელი, უანგარო და უშურ-

ველი... მისი მდიდარი ბუნების არცერთი ნახნავი შეუმჩნეველი არ დარჩენიათ, რისთვისაც დიდ მადლობას ვუხდით თვით გიორგისაც და ყველას, ვინც ასე ხედავდა მას... (ბ.გ).

ქვემოთ შემოთავაზებული მოგონებები ძირითადად ამოღებულია ნიგნიდან „გიორგი (ბიჭიკო) დანელია.“ 2014 წ. ქ. თბილისი, რომელიც გამოიცა გიორგის გარდაცვალებიდან ერთი წლის თავზე და რომელიც სავაჭრო ქსელში არ შესულა. ამ ნიგნის რამდენიმე ეგზემპლარი არის საქართველოს ეროვნულ ბიბლიოთეკაში; აგრეთვე ყოფილი „აკად. კოტე ჩაჩავას კლინიკის“ ბიბლიოთეკაში და გამომც. „ინტელექტის“ სტამბა „დამანში“. ტირაჟის უდიდესი ნაწილი კოლექციებისა და მეგობრების კუთვნილებაშია.

სამწუხაროდ, ზოგიერთი მოგონების ავტორი სამუდამოდ განეშორა ამ წუთისოფელს. მითუმეტეს მიზანშეწონილად მივიჩნით მათ მიერ დანერგილი წერილებიდან ნაწყვეტები, ზოგჯერ კი სრული სახით მიგვეწოდებინა მკითხველისთვის შემოთავაზებულ წინამდებარე კრებულში. ვბეჭდავთ შემომატებულ ახალ წერილებსაც.

კაცი – ალმაფრენა

მხოლოდ ასე შეიძლება მოიხსენიო ადამიანმა ბატონი გიორგი დანელია, იმდენად მრავალფეროვანი და ალმაფრთოვანებელი იყო იგი როგორც პიროვნება. ყოველი შეხვედრა მასთან, და თუნდაც უბრალო საუბარი განსაკუთრებულ განწყობას ქმნიდა.

აკადემიკოს გიორგი დანელიას მეცნიერული ინტერესების სფერო მოიცავდა თითქმის მთელ პათოლოგიურ ანატომიას, მაგრამ განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს მისი დამსახურება პერინატალურ მედიცინაში. ბატონი გიორგი იყო პირველი მთელ საბჭოთა კავშირში, ვინც შექმნა ნაყოფისა და ახალშობილის პათოლოგოანატომიური შესწავლის მეთოდოლოგია. დღეს მოდაშია საუბარი „გაიდლაინებზე“, „პროტოკოლებზე“ და მოდასაყოფილი ვაიმეცნიერები უმოწყალოდ ამახინჯებენ როგორც ქართულ ენას, ასევე ქართულ სამედიცინო ტერმინოლოგიას. ბატონმა გიორგიმ ჯერ კიდევ პერინატოლოგიის გარიჟრაჟზე დარბაისლური ქართულით ჩამოაყალიბა ადამიანის ნაყოფისა და ახალშობილის პათოლოგიური მეთოდოლოგიის ტერმინოლოგია და ამით კიდევ ერთხელ მიაგო პატივი თავისი დიდი მასწავლებლის მიერ შექმნილ ტრადიციას. საყოველთაოდ ცნობილია აკადემიკოს ვლადიმერ ჟღენტის და მისი სკოლის დამსახურება ქართული სამეცნიერო ტერმინოლოგიის ჩამოყალიბებაში აკადემიკოს ა. ნათიშვილის სკოლასთან ერთად...

საოცრად რთული და „მრისხანე“ დარგის წარმომადგენელი - პათოლოგოანატომი, ანუ მსაჯული ყველა დარგის პრაქტიკოსი ექიმის მოღვაწეობისა, გიორგი დანელია იმდენად ჰუმანური, იმდენად ადამიანური იყო, რომ მისი უმკაცრესი შენიშვნაც კი ადვილად ასატანი ხდებოდა.

მის საოჯახო არქივში ინახება კლინიკისტებისადმი მისი დამოკიდებულების ამსახველი ასეთი ჩანაწერი:

პათოლოგოანატომი კლინიკისტს

მე არ მინდა შენი მტრობა,
შემიძლია ვიყო მხოლოდ
საუბრის დროს ცენზორი,
საქმეში კი მეგობარი
და არასდროს მენტორი.

ეს მიტომ, რომ კარგად ვიცი,
არ არსებობს ექიმი,
ვისაც ავადმყოფისათვის
არ გაეღოს თვისი სისხლი
თვისი ღვიძლი, თვისი გული,
თუნდაც ფილტვი სასუნთქი,
რასაც ზღაპრებში აკეთებს
თვით ღვთიური ფასკუნჯი.

პალიკო კინტრაია

აკადემიკოსი, საქართველოს
მეან-გინეკოლოგთა
ასოციაციის პრეზიდენტი

ბატონ პალიკოს!

მეანობის ვერძს შენ უვლი,
აბალახებ მაღალ მთაზე,
ბევრი მეანი აღზარდე,
ბარაქიან შენს კალთაზე,
ინსტიტუტის სახელი რომ
კიაფობდეს დუნიაზე.

გიორგი დანელია

ღვანულმოსილი პიროვნება და მიცნეირი

(ჩემი სიყრმის მეგობარი გიორგი დანელია)

2023 წლის 25 აპრილს ბატონ გიორგი დანელიას 100 წელი შეუსრულდებოდა. 90 წლის ასაკამდე მას მხოლოდ სამი თვე დააკლდა. გიორგი ჩემი უახლოესი მეგობარი გახლდათ. ვიხსენებ გულისტკივილით, რამდენი წინააღმდეგობის გადალახვა უხდებოდა ბატონ გიორგის, მის მიერ განვლილი გზა არ ყოფილა ია-ვარდებით მოფენილი. ღვთის მადლით ბევრი სიძნელე, პირადული თუ საზოგადოებრივი, წარმატებით დაუძლევია. ესეც მისი მომადლებული ნიჭის, მუხლჩაუხრელი შრომის, საქმისადმი დიდი ერთგულების და,

რაც მთავარია, დიდი ოჯახიშვილობის შედეგი იყო. ვწუხვარ, რომ ჩემი სიყრმის უახლოესი მეგობარი თვალს მოეფარა, წავიდა ამ ქვეყნიდან, დაგვიტოვა შემანუხებელი სიცარიელე, რაც დაუსრულებელი სევდის მომგვრელია...

ბატონი გიორგის სამეცნიერო მოღვაწეობის დასაწყის პერიოდში ჩვენში, ისე როგორც მთელ საბჭოთა კავშირში, დიდი პოპულარობით სარგებლობდა პავლოვის ე.წ. ნევრიზმის მოძღვრება. მთელი მაშინდელი კვლევა-ძიებანი ამ მიმართულებით მიმდინარეობდა. ბატონი გიორგის სასახლოდ უნდა ითქვას, რომ მან გვერდი აუარა ამ პოპულარულ პრობლემას და ბავშვთა და პერინატალური პათოლოგიის აქტუალური და ურთულესი პრობლემების შესწავლას შეუდგა.

გიორგი დანელიას როგორც საკანდიდატო („ჭიპლარის სისხლის მიღების ასაკობრივი ცვლილებები ჭიპლარული სეფსისის პათოგენების და მისი თავისებურებების ჭრილში“ (1958 წ.), ასევე სადოქტორო სადისერტაციო („ახალშობილთა პნემოპათიების მორფოლოგია, პათოგენები და თანატოგენური მნიშვნელობა“ („კლინიკურ-ანატომიური და ექსპერიმენტული მონაცემების ანალიზი“. 1972წ.)

შრომებმა ახალი ეტაპი შექმნეს პერინატალურ მორფოლოგიაში.

ამ ორივე დასახელებული ფუნდამენტური მრავალწლიანი კვლევის შედეგები შეიძლება მივიჩნიოთ აღმოჩენად, რადგან თეორიული კვლევა, რომლის შედეგები დაუყოვნებლივ აისახება პრაქტიკაში, ეს უკვე დიდი მიღწევაა. ჭიპისმიერ სეფსისს, რომელსაც საქართველოს სინამდვილეში იმ დროისთვის ბავშვთა სიკვდილობაში წამყვანი თუ არა, ერთ-ერთი პირველი ადგილი ეკავა; აღნიშნული ნაშრომის მონაცემების პრაქტიკაში დანერგვის შედეგად ბავშვთა სიკვდილობამ მნიშვნელოვნად იკლო.

რაც შეეხება მეორე პრობლემის – „ფილტვების ალვეოლების უანთებო დაზიანების“ შესწავლას, მისი მნიშვნელობაც უაღრესად დიდია. ალვეოლების ანუ ფილტვების სასუნთქი ზედაპირის დაფარვა ვითარდება ფირფიტოვანი შემაერთებელი ქსოვილით, რომელიც აბრკოლებს ჟანგბადის გადაცემას სისხლის კაპილარებში არსებულ ერთთროციტებზე. ეს გამოკვლევა ბატონი გიორგის მიერ პირველად იქნა ჩატარებული ამერიკელებმა ამ შემზღუდავ ფირფიტებს დაარქვეს **distress-სინდრომი** და მათ, ბატონი გიორგის აღმოჩენიდან დიდი ხნის შემდეგ დაადგინეს და გამოაქვეყნეს ანალოგიური რეზულტატები.

ამის შემდეგ გ. დანელიამ მისთვის ჩვეული ენერგიით, დაუღლელად, დიდი ენთუზიაზმით ახალი მიგნებებით გაამდიდრა მისი სამეცნიერო კვლევების არეალი.

ბატონი გიორგის ასეთი წარმატებული და ნაყოფიერი სამეცნიერო და პრაქტიკული მოღვაწეობის საქმეში არ შეიძლება არ აღინიშნოს ის პერიოდი, როდესაც ინსტიტუტის თავკაცი და დირექტორი აკადემიკოსი კონსტანტინე ჩაჩავა იყო. ამ დროს ბატონი გიორგის შემოქმედებითმა ნიჭმა და ენერგიამ თითქოს ახალი ძალით იფეთქა, განსაკუთრებულ წარმატებებს მიაღწია სამეცნიერო და პრაქტიკულ საქმიანობაში. არც შემდგომში დაჰკლებია ბატონ გიორგის და მის ლაბორატორიას ყურადღება, როდესაც ინსტიტუტს სათავეში ჩაუდგა, სამწუხაროდ ეხლახან გარდაცვლილი ცნობილი მეცნიერი, მეან-გინეკოლოგიის შესანიშნავი პროფესიონალი, პროფესორი პალიკო კინტრიაა. ბატონმა პალიკომ საფუძვლიანად იცოდა პათოლოგიური ანატომიის ფასი, ღირებულებები მედიცინის თეორიისა და პრაქტიკის განვითარების საქმეში...

ნაყოფიერი მეცნიერული მოღვაწეობის ნიმუში იყო გიორგი დანელიას გამოსვლები პერინატალური დაავადებების დიაგნოსტიკის, პროფილაქტიკისა და მკურნალობის საკითხებზე. მის გამოსვლებში

ხშირად სრულიად მოულოდნელი სიახლეები იყო, აქტუალური, სა-
ოცრად ღრმადმეცნიერულად გაჯერებული, გააზრებული დებულებ-
ებით გამდიდრებული. აქ ჩანდა მისი ღრმა ცოდნა, ერუდიცია და
ანალიტიკოსის მომადლებული ნიჭი....

ამ თვალთახედვით თვალს თუ გადავავლებთ მის ნაშრომთა ბიბ-
ლიოგრაფიას, რაც საკმაოდ სოლიდურია, დავრწმუნდებით მისი
მეცნიერული კვლევების პროდუქტიულობაში, სადაც დედათა და
ბავშვთა პათოლოგიის აქტუალური საკითხებია წარმოდგენილი.

ბატონი გიორგის სამეცნიერო შრომების დახასიათება ცალკე
განხილვის თემაა. ალბათ ჩვენს შორის გამოჩნდება პიროვნება, ვინც
ამ მისიას პირნათლად და ბატონი გიორგის საკადრისად გააკეთებს.

ბატონი გიორგის სამეცნიერო სარბიელზე თვალსაჩინო მოღ-
ვაწეობის სფეროში დიდია მისი მეუღლის, ქალბატონი ბელა გრიგო-
ლაშვილის დამსახურება. ის უქმნიდა თბილ სამუშაო და სააზროვნო
გარემოს ირგვლივ გამეფებული დისპარმონიის პირობებშიც კი. ქა-
ლბატონი ბელა ინტელიგენტი, პროფესიონალი და კარგი ოჯახში-
ვილია. ასე რომ, აქაც დიდად გაუმართლა ბატონ გიორგის....

რამდენიც არ უნდა ვწერო ჩემი ძვირფასი მეგობრის წარმატე-
ბებისა და დამსახურების შესახებ ქვეყნისა და ხალხის, თეორიული
და პრაქტიკული მედიცინის წინაშე, მაინც ვერ ამოვწურავ იმ ღრმა
შთაბეჭდილებებს, რომლებიც ნათელ სხივებად გასდევს მის შემო-
ქმედებით მიღწევებს. დიდად კმაყოფილი ვარ თუნდაც იმით, რომ
რამდენიმე ათეული წელი ერთად ვზიდეთ ამ ცხოვრების, ჩვენი
ყოფის მძიმე ჭაპანი. ვიზრდებოდით, ვშრომობდით სასიამოვნო ატ-
მოსფეროში. ისეთ პიროვნებასთან მეგობრობა, როგორიც ბატონი
გიორგი ბრძანდებოდა, აღიბეჭდა ჩემი სულის სიღრმეში.

ერთსაც ვიტყვი: ასეთ პიროვნებებზე მოგონების წერა ერთხელ
კიდევ მიგვახედებს იმ ფესვებისკენ, რომლებსაც განსაკუთრებული
მოვლა-პატრონობა ესაჭიროება, რათა მათგან მძლავრი და ჯანსაღი
ყლორტები ამოიზარდოს და მომავალი თაობებისთვის სწორი გზის
მაჩვენებელი გახდეს.

რევაზ კაპანაძე

სამხარაულის სახ. სასამართლო
ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო
მედ. მეცნ. დოქტორი, პროფესორი,
მეცნ. დამსახ. მოღვაწე

ღვანულმოსილი მეცნიერი და გამორჩეული პიროვნება

აკადემიკოს ვლადიმერ ჟღენტის მიერ შექმნილი ქართული პათოლოგანატომიური სკოლა თავისი არსებობის 90 წლიანი ისტორიის არც ერთ ეტაპზე არ განიცდიდა ორიგინალური აზროვნებისა და განსაკუთრებული პიროვნული თვისებების მქონე მეცნიერთა ნაკლებობას. ამ სკოლის ნებისმიერ თაობას ამშვენებდა მრავალი საინტერესო პიროვნება, რომელთა შორის პროფესორი გიორგი დანელია აშკარად გამორჩეულია.

ჩემი აზრით, ერთ-ერთი მთავარი თვისება, რომლითაც იგი განსხვავდებოდა თავისი თაობის პათოლოგანატომებისგან, იყო მოვლენებისადმი არასტანდარტული დამოკიდებულება, ფაქტებისა და მოვლენების შეფასების დროს ჰიპერპოლიზებისა და იმპროვიზირების განსაკუთრებული უნარი. იგი ამ თვისებას ავლენდა ნებისმიერ სიტუაციაში – როგორც ფართო საზოგადოებრივ თავყრილობებზე, ისე ვიწრო წრეში – პირადი საუბრების დროსაც, მაშინაც კი, როდესაც საუბარი იმართებოდა, ერთი შეხედვით, არც თუ განსაკუთრებული მნიშვნელობის თემებზე. მისი საუბრები არასდროს მთავრდებოდა მხოლოდ ფაქტების კონსტანტაციით, იგი ცდილობდა ნებისმიერი ფაქტისა თუ მოვლენის ინტერპრეტაციის დროს მოეხდინა იმპროვიზებული, ზოგჯერ ჰიპერპოლიზებული განზოგადება. ლოგიკური აზროვნების ეს დამაგვირგვინებელი ეტაპი წარმოადგენდა მისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანს, სადაც საშუალება ეძლეოდა ფართოდ წარმოეჩინა უბადლო ინდივიდუალური, ინტელექტუალური შესაძლებლობები და ამავე დროს მოეხდინა ამა თუ იმ მოვლენით განპირობებული ემოციური განწყობის სუბლიმაცია.

ბატონი გიორგი თავისუფალი პიროვნება იყო. ჩემი აზრით, იგი ცხოვრობდა თავისი მრწამსისა და შეხედულებების მიხედვით, ამაყად და თავისუფლად. არასდროს უცხოვრია წესით – “რას იტყვის ხალხი”. ჰქონდა თავისი პიროვნული გატაცებები, რასაც არასდროს არ ღალატობდა. უზომოდ უყვარდა მუსიკა, შესანიშნავად ფლობდა გიტარაზე დაკვრის ხელოვნებას, (გიტარა განუყრელად თან ჰქონდა, მათ შორის, როგორც გადმოცემით ვიცი, სამსახურშიც). თავისუფალ დროს საზეიმო სუფრაზე შინაურულ წრეში ააჟღერებდა ხოლმე კლასიკურ ჰანგებს. ამისთვის ის არ ირჩევდა აუდიტორიას და სულაც არ აინტერესებდა ის, თუ რას იტყოდნენ მავანნი ამაზე.

ბატონმა გიორგიმ თავისი ღრმადმინაარსიანი მეცნიერული და

საზოგადოებრივი მოღვაწეობით, უნიკალური პიროვნული თვისებებით სამუდამო და გამორჩეული ადგილი დაიმკვიდრა ქართული პათოლოგოანატომიური სკოლის ისტორიაში, მის ნამოღვაწარზე მრავალი თაობა შეიძლება აღიზარდოს.

ვუსურვებ გიორგი დანელიას უახლოეს მოწაფეებს, მისივე ლაბორატორიის წევრებს: მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორს მარინა ფაილოძეს, მედიცინის დოქტორებს რუსუდან ლორიას, ჯენეცა ნანიკაშვილს და სხვებს, გაუფრთხილდნენ მათი დიდებული მასწავლებლის ნამოღვაწარს და სამომავლოდ ამრავლონ იგი.

ომარ ხარძეიშვილი

მედ. მეცნ.დოქტორი,
თსსუ პათანატომიის (დეპარტამენტის) პროფესორი.

ლაბორატორიის წევრები, პირველ რიგში მარცხნიდან: მ. ფაილოძე, ა. პეტროვი, გ. წიკლაშვილი, მეორე რიგში: ლ. როკიტანსკაია, რ. ლორია, ნ. ხუნდაძე, ჯ. ნანიკაშვილი

ენერჯის უშრეტი წყარო

ბატონი გიორგი იყო „ ვულკანი“, ენერჯის უშრეტი წყარო და ეს ყოველთვის იგრძნობოდა – საუბრის, მოხსენების, თუ მიკროპრეპარატების სინჯვის დროს.

ბატონი ბიჭიკო მუდამ კეთილგანწყობილი იყო ახალგაზრდების მიმართ. ამის მაგალითი იყო ისიც, რომ დისერტაციის დაცვის დროს დიდი გულისყურით უსმენდა დისერტანტს და კამათს ყოველთვის ასე იწყებდა: გაამახვილებდა ყურადღებას სადისკუსიო საკითხებზე, ჩამოაყალიბებდა ჩატარებული შრომიდან გამომდინარე სამომავლო კვლევის პერსპექტივებს და აუცილებლად შეაქებდა ახალგაზრდას ჩატარებული შრომისთვის. ერთხელ ბატონმა ბიჭიკომ ამიხსნა რატომ აკეთებს ამას: მან მითხრა, რომ ახალგაზრდამ იშრომა და ამას დაფასება უნდა, ყველაზე დიდი დაფასება კი ამ ნაშრომის მიმართ ინტერესია, რომელიც დისერტაციის დაცვის დროს აუცილებლად უნდა გამოჩნდესო. აი, მეც ამიტომ ვინყებ დისკუსიას, მაგრამ არავითარ შემთხვევაში არავის არ დავაჩაგვრინებ ახალგაზრდას, არ დავუშვებ ვინმემ მას კვლევის ინტერესი დააკარგვინოსო.

ბატონი ბიჭიკო დანელია გამორჩეული ერუდიციის მქონე, ჭეშმარიტი ინტელიგენტი ქართველი, ადამიანურობის ეტალონი გახლდათ

რამაზ ჩიხლაძე

პროფესორი, მ.მ.დ.,
თსსუ პათანატომიის და
ციტოპათოლოგიის
დეპარტამენტის ხელმძღ-
ვანელი

დაგვაკლდება ბატონი გიორგის სიტუპო

გავიხსენებ, რომ მამაჩემი, გიორგი ცაგარელი, ახლოს იცნობდა გამოჩენილ ქართველ ფილოსოფოსს სერგი დანელიას, მის ოჯახს და ბუნებრივია, თავადაც ბევრი მსმენია ბატონ გიორგიზე, როგორც ნიჭიერ ახალგაზრდაზე და პერსპექტიულ მკვლევარზე. ალბათ ყოველივე ამან განაპირობა, რომ ინსტიტუტის დირექტორად ყოფნის დროს, მამამ უპირობოდ მისცა რეკომენდაცია გიორგი დანელიას პათოლოგოანატომიის ლაბორატორიის გამგის თანამდებობის დასაკავებლად, რომელიც მას სიცოცხლის ბოლომდე ეკავა...

მინდა გავიხსენო ერთი ეპიზოდი. ქალაქ მოსკოვში, სამედიცინო ბიბლიოთეკაში მეცადინეობის დროს, შევხვდი ბატონ გიორგის, რომელიც იმხანად სადოქტორო დისერტაციის თემაზე მუშაობდა. საოცარი შრომისმოყვარება და გულმოდგინება ახასიათებდა მას. ჩვენ, ახალგაზრდები, ხშირი შესვენების, "პერეკუჩრების" მოყვარულები, გაცეცხულები ვიყავით მისი ნებისყოფით, ნიჭიერებითა და ერუდიციით, ვხუმრობდით: დანელიამ ჩინელებსაც კი აჯობაო...

ბატონ გიორგის, საოცარი გულისხმიერება ახასიათებდა პაციენტების, კოლეგების მიმართ, განურჩევლად მათი ცენზისა და თანამდებობისა, იყო უზომოდ თავმდაბალი, ჩუმი და მოკრძალებული პიროვნება, თუმცა სამეცნიერო დისკუსიებსა და პროფესიულ საუბრებში მუდამ გამოსჭვიოდა მისი ძლიერი „ეგო“.

ბატონი გიორგი დანელია იყო ადამიანი, რომელიც დააკლდება თავის თანამშრომლებს, მთელ სამეცნიერო საზოგადოებას, მეგობრებს. იგი იყო ევროაზიური ინტელექტუალი, ესთეტი, იმავდროულად ქართული კულტურის ნიადაგზე აღზრდილი მეცნიერი პატრიოტი.

ერთი რამ თამამად შემიძლია განვაცხადო, რომ გასული ათწლეულის შემდეგაც კი, ის კვლავ ჩვენთან არის...

ზურაბ ცაგარელი

საქ. მა ალ. ნათიშვილის სახ. ექსპერიმენტული მორფოლოგიის ინსტიტუტის ციტოლოგიის განყოფილების გამგე, პროფესორი

არასდროს დაგვაპინწყდები...

“ბიჭიკო გამოირჩეოდა განსაკუთრებული ხალისით. ადამიანური ურთიერთობების დამყარების ოსტატი იყო. ყოველთვის ამაღლებულისა და მშვენიერისკენ მიილტვოდა. ნებისმიერ საზოგადოებაში შეეძლო საზეიმო განწყობის შექმნა. ბიჭიკოს შევადარებდი დაჭიმულ მშვილდს, საკმარისი იყო შეხებოდი ლარს და იგი ელვისებურ სწრაფად აიჭრებოდა მაღლა, მაღლა ცაში – ჩვენდა გასახარად” ...

ივერიელი

მედიც მეცნ. დოქტორი, პროფესორი

დაუვინყარი საღამო

„ქ. ლენინგრაღში, დისერტაციის დაცვის შემდეგ გამართულ ბანკეტზე, ბატონმა გიორგიმ, როგორც დისერტანტის ერთ-ერთმა ხელმძღვანელმა და სუფრის თამაღამ, თავის მოვალეობად ჩათვალა საინტერესოდ წარმართულიყო ეს საღამო... რუსი პოეტების ლექსების შემდეგ, ორიგინალიდან ზეპირად დეკლამირებდა მსოფლიო პოეზიის შედევერებს (გოეთე, შექსპირი, რილკე, ჰიუგოდან და სხვ.). ბანკეტის ბოლოს კი მან სტუმრებს მათი პორტრეტების ნაჩქარევად ჩახატული ესკიზები გადასცა.

იმ საღამოს ბატონმა გიორგიმ მოხიბლა სტუმრები თავისი მჭერ-მეტყველებით, მუსიცირებით, სიმღერით“.

დ. ხეროდინაშვილი

მედიც. მეცნ. დოქტორი, პროფესორი

გ. დანელია თავის დისერტანტ შ. ნაცვლიშვილთან ერთად ქ. პეტერბურგში

ბატონი გიორგი დანელია

ბატონი გიორგი დანელია ჩემი სადოქტორო დისერტაციის ხელმძღვანელი იყო. მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, საქართველოს სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი გახლდათ ღირსეული ოჯახიშვილი, უდიდესი პატრიოტი, დახვეწილი არისტოკრატი, უაღრესად გალანტური, მრავალმხრივი ნიჭით დაჯილდოებული, ერუდირებული, შრომისმოყვარე, ენერგიული, კეთილშობილი, ერთგული, მეგობრული, მოსიყვარულე, თავმდაბალი, იოლი ურთიერთობებში, ყოველთვის მზადყოფი სწავლებისა და დახმარებისათვის...

კათედრაზე ერთნლიანი სამუშაო ადგილის დაკავების შემდეგ დამევალა, მაშინდელი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქში, პათოლოგანატომიური სამსახურის საოლქო ცენტრის ჩამოყალიბება, რაც, ალბათ დამეთანხმებით, ახალგაზრდა ექიმისთვის ძალიან დიდი პასუხისმგებლობა გახლდათ. აღნიშნული საქმის განხორციელებაში მხარს მიჭერდა და მეხმარებოდა მთელი პათოლოგანატომიური საზოგადოება. ამ პერიოდიდან იწყება ჩემი, როგორც მოსწავლისა და მეგობრის განსაკუთრებული ურთიერთობა ბატონ გიორგი დანელიასთან. აღნიშნული საქმის შესრულებისას იგი ჩამოსული იყო ქ.ცხინვალში და გვერდით მედგა ცენტრის აწყობისას. კიდევ უფრო დიდი და საპასუხისმგებლო საქმის, კერძოდ, ქ. ქუთაისში პათოლოგანატომიური სამსახურის საკვლევი-დიაგნოსტიკური ცენტრის ორგანიზებასა და აწყობაში, როგორც პრაქტიკული, ასევე სამეცნიერო მიმართულებითაც არასდროს არ დამავიწყდება მისი უშურველი დახმარება. ბატონ გიორგის კარგად ჰქონდა გააზრებული, რომ ამით რესპუბლიკისთვის მეტად მნიშვნელოვანი საქმე კეთდებოდა ქ-ნი თამარ დეკანოზიძისა და მისი ერთობლივი ჩანაფიქრითა და მონდომებით. მთელი ცხოვრების მანძილზე ვარ მომსწრე ბატონი გიორგის საოცრად თბილი და მზრუნველი ურთიერთობისა მის თანამშრომლებთან, რაშიც ყოველთვის მჟღავნდებოდა მისი მაღალი კულტურა და დიდი ადამიანობა..

ბატონი გიორგის გამოჩენა ყოველთვის, ყველა თავყრილობაზე

გახლდათ ზეიმი სულიერი სიმაღლის, კულტურის, ერუდიციის, განათლების, კეთილშობილების და კაცთმოყვარეობისა.

მაგული ჩხობაძე
ექიმი-პათანატომი,
მედიც. მეცნ. დოქტორი, პროფესორი

გიორგი დანელიას გახსენება

გიორგი დანელია დიდი მამულიშვილი, ენციკლოპედიური განათლების მქონე, ფართო სპექტრის მეცნიერი, უკეთილშობილესი პიროვნება გახლდათ, რომელმაც უდიდესი წვლილი შეიტანა ქართული პათოლოგიური ანატომიის და საერთოდ, პათოლოგიური და ნორმალური მორფოლოგიის განვითარებაში. გიორგი დანელია ჩემი პედაგოგი იყო, პედაგოგი, რომელიც მუდმივ მონიტორინგს უწევდა ჩემ მიერ განვლილ გზას, თითოეულ ნაბიჯს, თითოეულ შრომას, დისერტაციას თუ სახელმძღვანელოს. ჩვენი ურთიერთობა ჩემი ასპირანტურის წლებიდან (1973-1975) დაიწყო და არ შეწყვეტილა ბატონი გიორგის გარდაცვალებამდე. ბატონი გიორგი, მიუხედავად თავისი უდიდესი განათლებისა, ძალზედ თავმდაბალი პიროვნება გახლდათ. მას განსაკუთრებული, მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი ურთიერთობა ჰქონდა თავის მოწაფეებთან, ასპირანტებთან და მკვლევარებთან. ის ყოველთვის ცდილობდა ჩასწვდომოდა კვლევის ორგანიზაციის პრობლემებს, ცდილობდა და ხშირად უშუალოდ მისი ჩარევით წყვეტდა ისეთ საკითხებს, რომლებიც ძალზედ მნიშვნელოვანი იყო მკვლევრის, როგორც სამსახურეობრივი, ასევე კვლევის პირობების შექმნისთვის. ბატონი გიორგი, ძალზედ ობიექტური, კეთილსინდისიერი, ზნეკეთილი დიდი მეცნიერი გახლდათ, რომელიც თავის მოწაფეებში ყოველთვის ნათლად ხედავდა მათ მომავალს, უნერგავდა მათ შრომის სიყვარულს. ის მთელი თავისი განვლილი გზის მაგალითზე გასწავლიდა, რომ მთავარია მხოლოდ კეთილსინდისიერი შრომა და ადამიანური ურთიერთობები, ზედმინევნით ხარობდა, როდესაც მისი მოწაფე წარმატებას აღწევდა; ის სწორუპოვარი მოკამათე იყო — არასდროს დაგეთანხმებოდა თქვენ მიერ წარმოთქმულ აზრში, თუ მას არ ჰქონდა სათანადო მტკიცებულებები, ექსპერიმენტით ან ჰისტოლოგიური მასალით დადასტურებული ფაქტები. საინტერესო იყო, როდესაც რაიმეში ეჭვი ეპარებოდა, მოკრძალებით გთხოვდა, მოდი, ერთხელ კიდევ გავიმეოროთო და როცა დარწმუნდებოდა შენს სიმართლეში, ამბობდა, რა კარგია, რომ ეს საკითხი უფრო ღრმად შევისწავლეთო. ამით ბატონი გიორგი გვასწავლიდა, რომ სამეცნიერო კვლევის დროს სრულად უნდა განთავისუფლდე ემოციისგან, არ უნდა იყო წინასწარ ორიენტირებული მოსალოდნელ შედეგზე, შედეგი უნდა დადგეს, როგორც ობიექტური რეალობა.

ბატონმა გიორგიმ აღზარდა პათოლოგოანატომთა, ჰისტოლოგთა, ციტოლოგთა და სხვა მრავალი დარგის მედიკოსების მთელი პლეადა და, რაც განსაკუთრებულ აღნიშვნას მოითხოვს, მან ჩამოაყალიბა პრაქტიკული მუშაობისა და კვლევის კლინიკურ-ანატომიური მიმართულებები.

საბედნიეროდ, ბევრი სხვა სასიკეთოც სამუდამოდ დაგვა-მახსოვრდა...

რამაზ ხეცურიანი

თსუ ნორმალური ანატომიის
დეპარტამენტის ხელმძღვანელი
აკადემიკოსი, მედ. მეცნ. დოქტორი

გიორგი დანელიას ფანოქანი

ქართულ სამედიცინო სკოლას მუდამ ამშვენებდნენ ნიჭიერი, ფართო დიაპაზონის და ერუდიციის მქონე, მულტიდისციპლინარულად მოაზროვნე მეცნიერ-მედიკოსთა სახელები. ისინი იყვნენ ეპოქალური პიროვნებები, რომლებმაც დასავლეთის ქვეყნებისგან თოთქმის სრული იზოლაციის პირობებში, არა მარტო შეინარჩუნეს შემოქმედებითი ინდივიდუალობა, საკუთარი ხელწერა, არამედ ყოველთვის დასავლური, ევროპული ორიენტაციის მკვლევარები გახლდნენ. მათ რიგებში ქართული პათოლოგოანატომიური სკოლის ერთერთ თვალსაჩინო წარმომადგენელს, ჩვენს ქვეყანაში პერინატალური მორფოლოგიის ფუძემდებელს, მეცნიერს, მკვლევარსა და პედაგოგს გიორგი დანელიას გამორჩეული ადგილი ეკავა.

ბატონი გიორგი, დიდებული ოჯახის შთამომავალი, ჩამოყალიბდა როგორც ჭეშმარიტი ფილოსოფიური მრწამსის შემოქმედი, უნიკალური ერუდიციის მქონე მეცნიერი, მკვლევარი მუდმივად ახლის ძიების ჟინითა და სწრაფვით შეპყრობილი, განსაკუთრებული პიროვნული ხიბლითა და მაღალზნეობრივი მოქალაქეობრივი თვისებებით... ნლების განმავლობაში ჩვენ ბატონ გიორგისთან ერთად ვთანამშრომლობდით თსსუ ხარისხების მიმნიჭებელი სამეცნიერო საბჭოს მუშაობაში. იგი განუმეორებელი ოპონენტი და სამეცნიერო საბჭოს აქტიური წევრი გახლდათ. ბატონი გიორგი დაჯილდოვებული იყო მეტყველების მაღალი კულტურითა და ორატორული ნიჭით. ლათინური ფრთიანი სიტყვის თანახმად „გონიერი ადამიანი - მეტყველი ადამიანია“. ეს სიტყვები სავსებით მიესადაგება ბატონი გიორგის უნიკალურ პიროვნებას. მისი ყოველი საჯარო გამოსვლა სამეცნიერო საბჭოს მუშაობაში იყო ფეიერვერკი, სადაც აშკარად ჩანდა არა მხოლოდ მისი პროფესიული ერუდიცია, არამედ ზოგადი ფართო განათლებაც...

და ბოლოს, სახარება გვამცნობს: „ყოველი, რომელიც სიკეთეს იქმს, მასვე მიიღებს“. გიორგი დანელია უანგაროდ და თავდაუზოგავად ემსახურა თავის სამშობლოს. ოფიციალური სტრუქტურების მიერ წოდებული რეგალიების გარდა, მან მიიღო პატივი, აღიარება,

დიდი სიყვარული და არდავიწყება არა მხოლოდ სამედიცინო, არამედ მთელი ქართველი საზოგადოებისგან. ასეთი ჯილდო კი მხოლოდ რჩეულთა ხვედრია.

ნინო მანჯავიძე
თსსუ პროფესორი,
პედიატრიის დეპარტამენტის უფროსი

გ. ჯაშის ნახატი

დაგვაკლდება ყველას, ყველას, ყველას...

მინდა ერთხელ კიდევ გავიხსენო ზოგიერთი საინტერესო რამ ბატონ გიორგიზე. ყოველთვის მაოცებდა რამდენად ამოუწურავი იყო მისი მრავალმხრივი მეცნიერული ინტერესები. ხშირად, ერთიდაიგივე პერიოდში, იგი პარალელურად მუშაობდა ერთმანეთისგან სრულიად განსხვავებულ პრობლემაზე, რაც უდავოდ მის ფართო სამედიცინო განათლებასა და მასშტაბურ აზროვნებაზე მეტყველებდა; ჰქონდა არაჩვეულებრივი მეცნიერული ალლო და კონკრეტულ ფაქტობრივ მასალაზე დაყრდნობით, თავისი ორიგინალური მიგნებებით, ამ თუ იმ საკითხს სრულიად ახლებურად წარმოაჩენდა ხოლმე შესაბამისი დასკვნებით.

ასეთებს განეკუთვნება: 1. ნაყოფისა და ახალშობილთა პათოლოგიებიდან თავისა და ზურგის ტვინის სისხლის მიმოქცევის მოშლა: ნათხემის კარვისა და დიდი ნამგლის დაზიანების პათოგენეზი; ნაყოფის სხვადასხვა სამშობიარო ტრავმული დაზიანებები; განვითარების თანდაყოლილი მანკები; ენდოკრინული სისტემისა და ფილტვების დაავადებები; ნაყოფის ენდოკრინული სისტემის და პლაცენტის მორფოლოგიური ცვლილებების კორელაციური კავშირების დადგენა; ნაყოფის თირკმელზედა ჯირკვლის კომპენსატორულ-ადაპტაციური პროცესები და მისი მექანიზმები.

2. პლაცენტის პათომორფოლოგიური ცვლილებები დედის სხვადასხვა სომატური და ინფექციური დაავადებების დროს;

3. დედათა სიკვდილობის მიზეზებიდან სანაყოფო წყლებით მასიური ემბოლიისა და საძილე არტერიების შევიწროების მნიშვნელობის გამოვლენა;

4. ნაყოფის ძვლოვანი სისტემის განვითარების ზოგადი კანონზომიერებანი, ტვინის ქალას კონსტრუქციის ასაკობრივი ნორმები, მათზე დაყრდნობით ქალასარქველის ინდივიდუალური სტრუქტურული დევიაციის დადგენა და მათი მნიშვნელობის შესწავლა სამედიცინო თვალსაზრისით;

5. თრომბო-ჰემორაგიული სინდრომის თეორიის მორფო-ლოგიური დასაბუთება, რაც საფუძვლად დაედო აღნიშნული სინდრომის პროფილაქტიკის, დიაგნოსტიკის და მკურნალობის მეთოდების შემუშავებას...

ბატონი გიორგი ბევრს ფიქრობდა ქვეყნის მომავალზე. ღრმად იცოდა საქართველოს ისტორია და პატივს სცემდა ძველ ტრადიცი-

იებს, მაგრამ განსაკუთრებით უყვარდა სიახლე; ჩემი აზრით, იგი თავისი მრწამსით და მსოფლმხედველობით წინ უსწრებდა ახლანდელ თაობას და ძალიან პროგრესული პიროვნება გახლდათ. მის ხასიათში გამჯდარი იყო ქართული ვაჟკაცური ბუნება, რაინდული შემართება და მაღალი ზნეობრივი ნორმები.

ამავე დროს, თბილისში დაბადებული და გაზრდილი კაცი ნამდვილი ევროპელი იყო. ბატონ გიორგის შექმლო ხშირ შემთხვევაში თვალი დაეხუჭა ადამიანურ სისუსტეებზე, არასოდეს შეეხებოდა სხვის პირად ცხოვრებას და არასოდეს წარმოაჩენდა ცუდი კუთხით მის მიერ შენიშნულ სხვათა ნაკლოვან მხარეებს.

რუსუდან ლორია

სს ჩაჩავას კლინიკის გენ. დირექტორის მოადგილე
პათომორფოლოგიის დარგში,
მედიცინის დოქტორი

გიორგი დანელია

ზომიერთი რამ ბატონ გიორგი დანელიაზე

ბატონი გიორგისა და ჩემი სამეცნიერო თუ მეგობრული ურთიერთობის მრავალ წახნაგზე არაერთხელ მისაუბრია, დამინერია. ყველა მოგონება მახსოვს და ჩემთან არის. ამჯერად კიდევ ერთხელ მინდა გავიხსენო ერთი ეპიზოდი.

ჩემი სადოქტორო დისერტაცია ბატონი გიორგის კონსულტაციით შესრულდა.

სადოქტორო თემის შესარჩევად მრავალი საღამო გავატარეთ მსჯელობაში და ბოლოს მისი დაჟინებული მოთხოვნით გადაწყდა, რომ შემესწავლა დედათა სიკვდილობის ურთულესი პრობლემა. მითხრა, ეს საკითხი კაცობრიობას აწუხებს, მაგრამ სათანადო ყურადღებას არ აქცევენ. წელიწადში 0,5 მილიონი პრაქტიკულად ჯანმრთელი ახალგაზრდა ორსული ქალი კვდება. ქალთა ეს რაოდენობა კატასტროფაში რომ დაღუპულიყო, ყოველ 4 საათში 250 ქალის სიკვდილს ერთი წელი დასჭირდებოდა; ერთი რეისის ავიაკატასტროფაც კი ფეხზე დააყენებდა მსოფლიო საზოგადოებას, მაგრამ თითოეული ორსული და მშობიარე ქალის სიკვდილი, მიუხედავად პრობლემის მასშტაბურობისა, ნაკლებად იწვევს მსოფლიო საზოგადოების ფართო ინტერესს. ეს შემთხვევები კი რეალურად მხოლოდ გაუბედურებულ ოჯახებზე და დაობლებულ ბავშვებზე აისახება.

ბატონი გიორგის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება მოწმობდა იმას, რომ დისერტანტის მიერ შესრულებული სამუშაოს რეზულტატებს გარკვეული წვლილი უნდა შეეტანა საყოველთაოდ არსებული პრობლემის გადაწყვეტაში....

ბატონ გიორგის შესანიშნავი მეხსიერება ჰქონდა. ზეპირად იცოდა მსოფლიო პოეზიის მრავალი ნიმუში, ბიოლოგიისა და მედიცინის სხვადასხვა სფეროში თანამედროვე მიღწევები. ჰისტოლოგიური პრეპარატების მიხედვით უტყუარად სვამდა პათომორფოლოგიურ დიაგნოზებს, რასაც ათასობით მორფოლოგიური სურათის დამახსოვრება სჭირდება...

როგორც ყველა დარგში, განსაკუთრებით ხელოვნებასა და მეცნიერებაში, უცხო არ არის კოლეგებს შორის შური. ზოგი დამსახურებულად, ზოგი კი დაუმსახურებლად წარმატებას რომ მიაღწევს; ბევრჯერ შევსწრებივარ ზურგს უკან მათზე საუბარს. არ მახსოვს შემთხვევა, ბატონ გიორგის ვინმეზე ცუდი ეთქვას. ცხოვრება რთულია, მასაც შეხებიან უსამართლოდ, დაუმსახურებლად, მაგრამ არც მაშინ აჰყვებოდა მათ, იმწამსვე გამართლებას მოუძებნიდა და მანც

კარგს იტყოდა. მასში მხოლოდ სიყვარული სუფევდა...

გიორგი დანელია მაღალი სულიერი და ინტელექტუალური კულტურის მქონე, დიდად განათლებული, უნიჭიერესი პიროვნება იყო; სიცოცხლით სავსე, ემოციური, კეთილმოსურნე, ენერგიული, უღალატო.

მის გარშემო მუდამ ნიჭის ზეიმი იყო.

ბესარიონ კილასონია

თსსუ სასამართლო მედიცინის დეპარტამენტის
ხელმძღვანელი, მედ. მეცნ. დოქტ, პროფესორი

არაორდინარული პიროვნება

მე მქონდა ბედნიერება არაერთხელ მესაუბრა ბატონ გიორგისთან პროფესიულ თემებზე. მას ცალკეული პრობლემების ორიგინალური ხედვა ჰქონდა, არსებული მონაცემების განზოგადოების საოცარი უნარი, რაც მკვლევარის დიდ ღირსებას წარმოადგენს.

მეტად ფართო იყო ბატონი გიორგის მეცნიერული ინტერესების სფერო. განსაკუთრებული წვლილი მიუძღვის პერინატალური პათოლოგიის მორფოლოგიური საფუძვლების კვლევაში. ამ მიმართულებით მიღებულმა შედეგებმა მას საყოველთაო აღიარება მოუპოვა.

ბატონი გიორგი არაორდინარული პიროვნება იყო, ამ სიტყვის საუკეთესო გაგებით. ბატონი გიორგის არაორდინარულობის შესახებ, მინდა გავიხსენო ერთი ეპიზოდი. 1977 წლის სექტემბერში ქ. ივანოვოში ჩატარდა ყოფილი საბჭოთა კავშირის პათოლოგანატომთა მეექვსე ყრილობა. ერთ-ერთი სხდომის შემდეგ, სალამოს, სასტუმროს რესტორანში რუს კოლეგებთან ერთად ვახშმობის დროს ბატონმა გიორგიმ სიტყვაკაზმულობით, ლიტერატურაზე და ხელოვნებაზე საუბრით, მსოფლიო ლიტერატურის შედევრებიდან ნაწყვეტების ციტირებით მოხიბლა საზოგადოება. ერთ-ერთი რუსი კოლეგა შემეკითხა: **“Кто он такой, литературовед, искусствовед или оба вместе?”** ადვილი წარმოსადგენია მისი გაოცება ჩემი პასუხის შემდეგ...

მინდა დავესესხო დიდებულ მურმან ლებანიძეს: “ნიჭი, ძამიკო, ნიჭი!” — გალაქტიონმა ბრძანა“.

თეიმურაზ ჯორბენაძე

კლინიკური პათოლოგიის სამეცნიერო-პრაქტიკული ცენტრის დირექტორი, პროფესორი

НЕЗАБЫВАЕМЫЙ ГЕОРГИЙ СЕРГЕЕВИЧ ДАНЕЛИЯ

Есть личности, память о которых, надолго остается в обществе людей. Одним из таких представителей является Георгий Сергеевич Данелия. Человек большой культуры, неимоверной интеллигентности, ученый, труды которого, всегда были актуальными, вносили большой вклад в медицинскую науку....

Будучи молодым врачом, я познакомился с ним в рабочей обстановке – Научно-исследовательском институте акушерства и гинекологии. С первых же минут, я почувствовал его коммуникабельность, простоту отношений его с сотрудниками института, и сразу же показалось, что передо мной личность большого ума, высочайшей культуры, образования и интеллигентности.

Вам известно, что чем проще человек в отношении с людьми – тем больше он как личность, и это соответствовало правилам Георгия Сергеевича.

После моего знакомства с Георгием Сергеевичем, в течение многих лет, проводя общую работу в клинике, я научился правильной интерпретации при введении больных, зная, что каждая больная, беременная, роженица и родительница требовала индивидуального подхода в методиках исследования, лечения или хирургического вмешательства.

Как правило, приходя к нему в лабораторию, при получении гистоморфологического диагноза, я всегда получал от него те основы патологоанатомической дисциплины, которые мне в будущем, давали широкие горизонты, позволяющие правильно интерпретировать научные или практические вопросы в моей специальности-акушер-гинеколога.

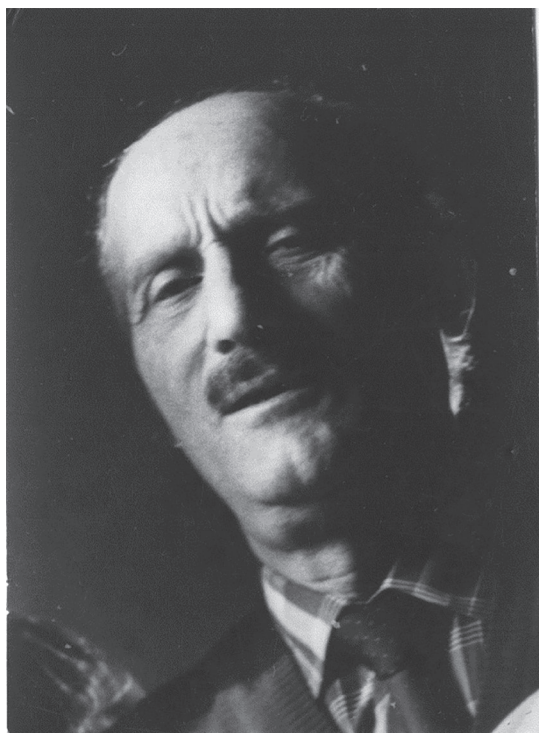
Обязан отметить, что эти встречи проходили в дружеской обстановке, несмотря на разницу наших возрастов и цензов. Можно сказать, что при этом, стиралась пространственная граница между большим ученым, а тогда еще и молодого врача...

Очень много можно вспомнить из жизни Георгия Сергеевича. Как можно не свидетельствовать, что кроме академичности в науке, он всегда оставался прекрасным собеседником по разным темам бесед, куда входили классическая и современная литература как отечественная, так и зарубежная, искусство во всех его видах, языкознание (прекрасно знающий немецкий, русский и конечно большой знаток родного грузинского), музыка и большой спорт. Душой всех дружеских компаний, ублажая всех своим темпераментом, и способностью, исполняя при этом с гитарой, многие известные произведения и романсы. Георгий Сергеевич, не представляя себя без занятий спортом, считая это каждодневным правилом, всегда был веселым

и радостным человеком.

Все, кто его знали, очень долго и часто будут вспоминать как эталон большого ученого, рафинированного интеллигента, широко образованного и культурного гражданина своей родины.

Александр Мачавариани
Акушер-гинеколог. Докт. мед. наук

თ. ყუბანიშვილის ფოტო

ბასასხენებელი ძალიან გვირჩხვეს...

ბატონი გიორგი ჩემთვის ინტელექტითა და ინტელიგენტურობით, ვაჟკაცობით გამორჩეული ადამიანი, უდიდესი პროფესიონალი, მეცნიერი, მხატვარი, პოლიგლოტი, უფროსი მეგობარი გახლდათ. მე, ჯენეტა ნანიკაშვილმა, მისი, როგორც უშუალო ხელმძღვანელის დაქვემდებარების ქვეშ მუშაობა დავიწყე 1988 წლის მიწურულს. მანამდე კი ორი წლის მანძილზე, ქ. თბილისის სამედიცინო ინსტიტუტის პათოლოგიური ანატომიის კათედრის ორდინატორი გახლდით აკად. თ. დეკანოზიძის კათედრის გამგედ ყოფნის დროს.

ყველასთვის მისაბაძი იყო ბატონი გიორგის შესაშური, ამოუწურავი შრომისუნარიანობა. მან ეს ჯერ კიდევ მისი სადოქტორო თემაზე მუშაობის დროს დაამტკიცა. სადოქტორო დისერტაცია ქ. მოსკოვში, მედიცინის მეცნიერებათა აკადემიაში დაიცვა. დაცვაზე, ნაშრომში დასმული საინტერესო, ორიგინალური და ნოვატორული პრობლემების დასმისა და მათი გადაწყვეტის ავტორის მიერ შემოთავაზებულ მეთოდებზე მაღალი შეფასების გარდა, ოპონენტებისა და საბჭოს წევრების მიერ ერთხმად აღინიშნა თვით სადისერტაციო შრომის ბრწყინვალედ გაფორმებული და დაწერილი ტექსტის სტილი, მკაფიოდ გადმოცემული სამეცნიერო იდეები, გადმოცემის სიზუსტე და ლაკონიურობა. სამეცნიერო საბჭოს წევრებმა ერთობლივად გამოთქვეს სურვილი: **“Эта диссертация должна стать настольной книгой для каждого патоморфолога”**. ამას ჰყვებოდნენ თბილისელი კოლეგები, რომლებიც ესწრებოდნენ ბატონი გიორგის დაცვას ქ. მოსკოვში, მათ შორის, თვით ინსტიტუტის მაშინდელი დირექტორი აკადემიკოსი კონსტანტინე ჩაჩავა...

მისი ნაყოფიერი შრომა და უწყვეტი პროფესიული საქმიანობა აისახა იმ 300-ზე მეტ, საქართველოსა და უცხოეთში გამოქვეყნებულ სამეცნიერო ნაშრომში, მისი უშუალო ავტორობითა და მის კოლეგებთან თუ აღზრდილ მონაფეებთან თანაავტორობით. ბატონმა გიორგიმ მედიცინის სხვადასხვა დარგის მთელი თაობა აღზარდა: მისი უშუალო ხელმძღვანელობით 38-მდე საკანდიდატო და 10 სადოქტორო დისერტაციაა დაცული. ეს ხომ მთელი სკოლაა! მაგონდება მის მიერ არაერთხელ გამეორებული ბერძნების ნათქვამი ფრაზა: „ახალგაზრდა დამწყები მეცნიერი ცარიელი ჭურჭელი კი არ არის რომ აავსო, არამედ ჩირაღდანია, რომელიც უნდა აანთო“. იგი ცდილობდა, ახალგაზრდა, თემატიკაში არსობრივად გაეცნობიერებინა და დაეინტერესებინა,

რომლის დაუფლებასაც ხალისით უნდა მოკიდებოდა პრაქტიკული, საასპირანტო თუ სადისერტაციო მოღვაწეობისას, რაც შემდგომში

ბატონ გიორგის კონსულტაციისთვის სხვადასხვა პროფილის ექიმები მიმართავდნენ, იგი ხომ ფართო მასშტაბის პროფესიონალი იყო, პათოლოგიური ანატომია კი მედიცინის სხვადასხვა დარგების შემკრები ფუნდამენტური საგანია. ექიმების გარდა, ბატონ გიორგის მუდამ თავს ეხვია ურიცხვი რაოდენობა დისერტანტებისა, ხარისხის მაძიებლები საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან და არა მხოლოდ საქართველოდან. ამ განყოფილებაში განვლილი 25 წელი საკმარისი დროა იმისთვის, რომ განყოფილებაში შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი და სასექციო სამეცნიერო სამუშაოების დონე კვალიფიციურად შევაფასო, ზოგიერთი რამ გადავაფასო კიდევ და სწორი დასკვნები გავაკეთო იმ უზარმაზარი განუელი შრომის შესახებ, რაც ამ განყოფილებაში ტრადიციად ჩამოყალიბდა. ამ კოლოსალური შრომის დასტურად განყოფილებაში არსებული საარქივო მასალებიც კმარა, სადაც შენახულია ათი ათასობით შემოსული შემთხვევების აუტოფსიის – გაკვეთების დაწვრილებითი ანალიზები, რაც სწორი დიაგნოზის დასმის წინაპირობას წარმოადგენდა. ბატონ გიორგის ძალიან ჰუმანური, თბილი დამოკიდებულება ჰქონდა პაციენტებისა და მათი პატრონებისადმი. იგი ზედმინეწვით ფრთხილად და დიდი პასუხისმგებლობით ეკიდებოდა მის მიერ ყოველ ნათქვამ სიტყვას. როდესაც მას ავადმყოფის პატრონისთვის უნდა ეცნობებინა მძიმე დიაგნოზის (სიმსივნის) შესახებ, ძალზე ნერვიულობდა, ადამიანურად განიცდიდა ამას და ისე შენიღბულად, ცხოვრებაში არსებული არგამართლებული დიაგნოზების მაგალითების მოყვანით, მაინც იმედს ჩაუსახავდა პატრონს და ისე გაუშვებდა ხოლმე...

ასეთი საოცარი ადამიანი, როგორც ბატონი გიორგი დანელია იყო, მე ჩემი 48 წლიანი საექიმო მოღვაწეობის განმავლობაში არ შემხვედრია. საოცრად ღვთისმოშიში ადამიანი იყო, სწამდა და პატივს სცემდა განგებას, ამიტომ ბოროტებას არავის უსურვებდა და როცა თვითონ სხვისგან მიყენებულ ზიანს შეეჯახებოდა ხოლმე, ყოველთვის უზენაესის იმედი ჰქონდა.

ჯენეტა ნანიკაშვილი-კერვალიძე
რეპროდუქციული მედიცინის ცენტრი „უნივერსის“
დირექტორის მოადგილე,
პათომორფოლოგიური სამსახურის უფროსი ექიმი,
პათოლოგანატომი

ПАМЯТЬ О ДОСТОЙНОМ ЧЕЛОВЕКЕ

Трудно говорить о Георгие Сергеевиче Данелия в прошедшем времени. О человеке, так любившего жизнь и не просто жизнь, а активную, насыщенную событиями жизнь. Георгия Сергеевича трудно было представить без дела, он если не читал, то писал, а на утренних конференциях в институте рисовал портреты врачей, выступавших на трибуне. У меня где-то есть его рисунок с моим профилем в высокоомрачебном колпаке (был у меня такой), рядом всадник на коне с копьем, летящим в небо.

Георгий Сергеевич был разносторонним человеком, ему удавалось все – был прекрасным гитаристом, играл на рояле, у него был свой круг музыкантов-друзей, с кем он часто общался. Он всегда был душой компании, заразительно смеялся, пел, танцевал и радовался жизни. Прекрасно рисовал (кстати, мой профиль на маленькой бумажке очень похож на оригинал), надо было видеть его рабочий журнал, где наряду с записями протоколов повседневной работы попадались зарисовки интересных случаев, его мыслей и предложений. Георгий Сергеевич был добрейшим человеком, он любил людей и общение с ними, с увлечением мог говорить с ними часами на интересующие их вопросы. Был галантным кавалером, все женщины в его присутствии подтягивались, старались выглядеть стройнее, он любил говорить им комплименты, от которых дамы таяли. А он сам всегда подтянутый в строгом костюме и галстухе и знаменитой шляпой. Слегка набекрень (что ему очень подходило), был воплощением интеллигентности, доброты и обаяния.

Георгий Сергеевич был очень спортивным человеком, всегда был в хорошей физической форме, ежедневно занимался гимнастикой и бегом. В последнее время дома на балконе выполнял бег на месте не менее часа и всем нам советовал делать то же самое, если не удастся побегать где-нибудь в парке.

Георгий Сергеевич блистал интеллектом, надо было слушать его выступления на научных съездах и конференциях, когда он с увлечением говорил о своих уникальных исследованиях по перинатальной морфологии, пересыпая свою речь немецкими, французскими и английскими словами. Этими языками он владел в совершенстве. Классиков зарубежной поэзии и литературы он читал в оригинале. Любил писать сонеты и стихи, словом, был всесторонне одаренным человеком.

Был родом из прекрасной семьи, его отец Серги Данелия был известным учёным, философом в Грузии.

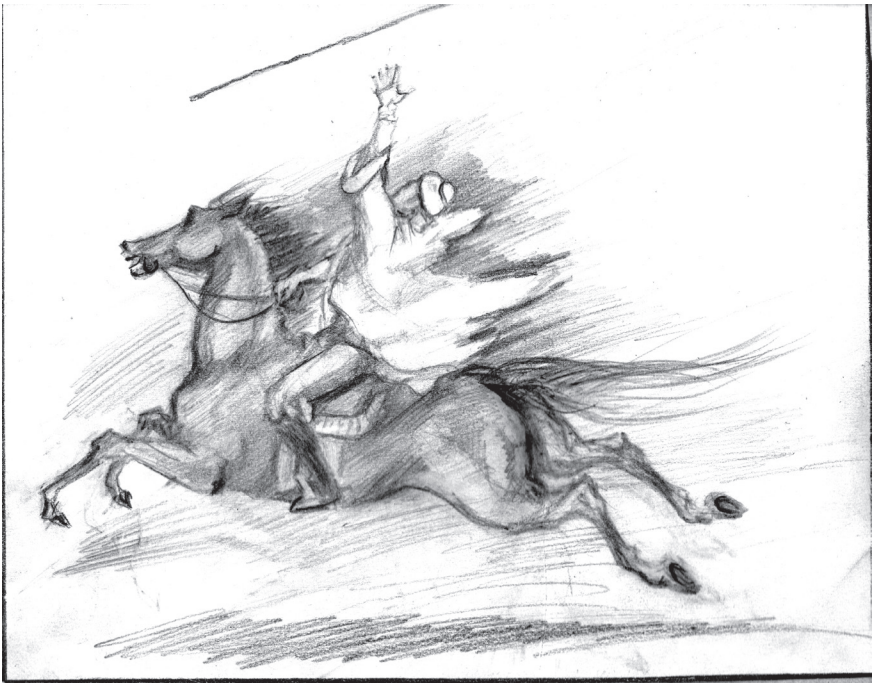
Акушерам, в их трудной и непредсказуемой практической работе, всегда можно было надеяться на высокий профессионализм и дружеское расположение Георгия Данелия. Он всегда, по мере возможности, становился на сторону врача, когда у последних случались неприятные ситуации в акушерство-гинекологической практике. Благодаря Георгию Сергеевичу мы узнали, что внезапная гибель новорожденного может произойти от таких труднодиагностирующих осложнений, как недостаточность функций вилочковой железы, разрыва мозжечкового намета и т.д. И эти диагнозы ставились в те трудные минуты для врача, когда его обвиняли в непрофессионализме и ошибках в ведении родов. Многие акушеры с благодарностью вспоминают помощь Георгия Данелия в казалось бы безвыходных ситуациях.

В последние дни жизни, уже тяжело больной Георгий Сергеевич, по словам его преданной и нежно любящей супруги Беллы, не хотел уходить из этого мира, где для него все было так интересно и увлекательно.

И очень грустно думать о том, что среди нас уже нет жизнерадостного, человеколюбивого, всегда готового прийти на помощь человека, который умел дружить, любить и доставлять радость окружающим. Пусть будет вечная память и царствие небесное достойному человеку, потомственному интеллигенту и выдающемуся ученому – академику медико-биологических наук, лауреату Государственной премии Грузии, кавалеру ордена почета, доктору медицинских наук, профессору Георгию Сергеевичу Данелия.

Мы, его сослуживцы и друзья гордимся, что жили и работали в одно время с ним.

И. Мамамтавришвили
Докт. Мед. наук., профессор

ჩემი ძვირფასი, დაუვინყარი მასწავლებელი

მიმიძმს ჩემთვის საყვარელი და დაუვინყარი ადამიანის, მეგობრის, მასწავლებლის მოგონება.

მტკივნეულია შევეგუო იმას, რომ დღეს აღარ არის ჩვენს რიგებში ქართული პათოლოგიური ანატომიის სკოლის ერთ-ერთი თვალსაჩინო წარმომადგენელი, გამოჩენილი მეცნიერი და არაჩვეულებრივი ადამიანი პროფესორი გიორგი დანელია.

ძალზედ რთულია წარსულ დროში ისაუბრო ადამიანზე, რომელიც ყოველთვის ცოცხლად გყავს წარმოდგენილი აქტიური როგორც სამეცნიერო, ისე საზოგადოებრივ საქმიანობაში, თბილისის ნამდვილი კოლორიტი, ლამაზი, მუდამ გემოვნებით შემოსილი, მომღიმარი და სათნო.

ბიჭიკო ბიძია, ასე ვეძახდით მე და ჩემი და მაია მას, სანამ იგი ჩემი სადოქტორო დისერტაციის სამეცნიერო კონსულტანტი გახდებოდა, ხოლო შემდეგ კი, „ბატონო გიორგი“ – ასე მივმართავდი ხოლმე, რაზეც ყოველთვის ეღიმებოდა. იგი გახლდათ მამაჩემის უახლოესი მეგობარი. მის ხელში გავიზარდე და მისი სიცოცხლის ბოლომდე მქონდა საქმიანი, მეგობრული და მამა-შვილური ურთიერთობა. ადვილად ვამყარებდი კონტაქტს ბავშვობაშიც და შემდეგაც, როცა მამა აღარ იყო ცოცხალი. მიყვარდა მასთან საუბარი არა მარტო სამეცნიერო, არამედ ცხოვრებისეულ და სხვადასხვა აქტუალურ საკითხებზე. ბევრი საიდუმლო გამინდია მისთვის, როგორც უახლოესი ადამიანისთვის...

ბატონი გიორგი ბრძანდებოდა ქართული სამედიცინო ინტელიგენციის ერთ-ერთი გამორჩეული წარმომადგენელი. იგი იყო ექსტრაორდინარული პიროვნება ამ სიტყვის საუკეთესო გაგებით, უაღრესად ნიჭიერი, მრავალმხრივ ერუდირებული და განსწავლული ადამიანი, დაუმრეტელი ენერჯის პატრონი, შრომისმოყვარე და ამავდროს კეთილი, მოსიყვარულე, გულისხმიერი, უბრალო, უპრეტენზიო და თავმდაბალი.

მიძნელდება გამოვყო რომელიმე განსაკუთრებული ეპიზოდი დაკავშირებული ჩვენს ურთიერთობასთან, ვინაიდან ყველა მოგონება ერთნაირად ძვირფასია ჩემთვის... გავიხსენებ მხოლოდ ერთ ძალიან მნიშვნელოვან ეპიზოდს მამას და ბატონი ბიჭიკოს ცხოვრებიდან, რაც ჩემთვის მეგობრობის, გულშემატკივრობის, გვერდში დგომის, თავგანწირვის, სიკეთის და სიყვარულის მაგალითია. ეს მე მთელი

ცხოვრება მემახსოვრება. ვცდილობდი და ვცდილობ, მეც ისე მეცხოვრა, როგორც მამაჩემმა და ბატონმა ბიჭიკომ იცხოვრეს.

მამა მე-4 კურსის სტუდენტი იყო, როდესაც მუშაობა დაიწყო თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის პათანატომიის კათედრაზე. კათედრის გამგე და მისი მასწავლებელი გახლდათ აკად. ვლადიმერ ჟლენტი, მრისხანე და მეტად მომთხოვნი პიროვნება, რომელიც ძალიან აფასებდა ლუარსაბის (მამაჩემის) ნიჭსა და შესაძლებლობებს; სისტემატიურად ავალებდა მას ახალ-ახალი შრომების დაწერას... და ერთ მშვენიერ დღესაც, 1949 წლის 31 დეკემბერს, მამას, ბატონი ვლ. ჟლენტის დავალებით მორიგი შრომა უნდა დაენერა, დაემთავრებინა და ჩაებარებინა ახალ წლამდე.

ლუარსაბი სახლში მუშაობდა, თვალებჩალურჯებული და საბან-მობვეული იჯდა სანერ მაგიდასთან... სტუმრად მოსულ ბიჭიკოს უკითხავს: „ლულუ (ასე ეძახდნენ მამას მისი ახლობლები და მეგობრები), რა გჭირსო?“ რაზეც მამას უპასუხია: „მშიაო, სახლში მხოლოდ ერთი ტომარა სიმინდი გვაქვს, მაგრამ დღეს აუცილებლად შრომა უნდა ჩავაბარო ვლ. ჟლენტს და არ მცალია რომ დასაფქველად ნისქვილში წავიღო“. ბიჭიკოს თურმე გული აუჩუყდა, არაფერი უთქვამს მისთვის. მოუკიდებია ზურგზე სიმინდის ტომარა და ჩვენი სახლიდან, რომელიც უნივერსიტეტის პირდაპირ მდებარეობს, ვარაზის ხევის ბოლოში, ცირკთან არსებულ ნისქვილში დასაფქველად ფეხით ჩაუტანია. გარკვეული დროის შემდეგ ისევ ფეხით, ზურგზე ტომარამოკიდებულს, მამასთვის სახლში მიუტანია დაფქვილი სიმინდი. გახარებულ ბებიჩემს, სასწრაფოდ მჭადები გამოუცხვია და სამივეს გემრიელად მიურთმევიათ. დანაყრების შემდეგ, მამას უთქვამს ბიჭიკოსთვის: „ შენ გაიხარე ბიჭიკო, თვალეში მიბნელებოდა და ეხლა გამოვიხედე, ამ ნაშრომსაც დროულად დავამთავრებ და ჩავაბარებო.“ მამა ხშირად იხსენებდა ამ ისტორიას და გვეუბნებოდა, რომ მას შემდეგ მჭადი ბევრჯერ მიჭამია, მაგრამ ისეთი გემრიელი არასოდესო. ამ ისტორიის გახსენებაზე ყოველთვის ცრემლები მომდის, გული მტკივა და თან მეამაყება, რომ მიუხედავად გაჭირვებისა, შრომისთვის არასდროს უღალატნიათ...

კიდევ ერთი ამბის გახსენება მინდა. 2001 წელს შევისყიდე თბილისის 1 სამშობიარო სახლი, რომელიც მრავალპროფილურ, 120 სანოლიან კლინიკად გადავაკეთე. იმ დროისათვის საქართველოში იგი რიგით მეორე პრივატიზებული, კერძო კლინიკა გახლდათ და 2002 წელს, ბატონ ედუარდ შვეარდნაძესთან ერთად საზეიმო ვითარებაში გავხსენით. ბატონი გიორ-

გი ძალიან გახარებული და ამაყი იყო ჩემი მიღწევებით და წარმატებით. საზეიმო გახსნაზე მითხრა: „ვაჟკაცებს არ უსახელებიათ ისე მამა, როგორც შენ ასახელე. მართალია, ლუარსაბი არ არის დღეს ჩვენთან ერთად, მაგრამ ის ყველაფერს ხედავს, ბედნიერია და „იქიდან“ გლოცავს“. მე ბევრი მასწავლებელი და ხელმძღვანელი მყავდა, მაგრამ ასეთი სიტყვები არავის არასოდეს უთქვამს ჩემთვის.

გიორგი დანელიას, ღირსეული მოქალაქის, ვაჟკაცი და გულისხმიერი ადამიანის ნათელი სახე მუდამ იარსებებს ჩვენს გულებში.

მანანა შარაშიძე

მედ. მეცნ. დოქტორი, პროფესორი
2022 წ.

ლ. შარაშიძე, ნახატი გ. დანელიასი

კვალი ნათელი

გიორგი დანელია გამოჩენილი ქართველი მედიკოსი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, საქართველოს მედიკო-ბიოლოგიური და სამედიცინო-სოციალურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი, ღირსების ორდენის კავალერი.

აღნიშნული რეგალიების მინიჭება განაპირობა იმან, რომ ბატონი გიორგი გახლდათ ძალზედ მაღალი დონის პროფესიონალი მედიცინის ისეთ რთულ დარგში, როგორც პათოლოგიური ანატომიაა.

აღსანიშნავია, რომ გიორგი დანელია 64 წელი ხელმძღვანელობდა აკად. კოტე ჩაჩავას სახელობის პერინატალური მედიცინისა და მენობა-გინეკოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის პათომორფოლოგიურ განყოფილებას. ეს უკანასკნელი შემდგომში გადაკეთდა ბავშვთა და პერინატალური პათოლოგიისა და გინეკოლოგიის, ორსულთა და გინეკოლოგიურ დაავადებათა პათოლოგ-ანატომიურ განყოფილებად, რომელსაც იგი სიცოცხლის ბოლომდე წარმატებით ედგა სათავეში.

ბატონი გიორგი ყოველთვის გამოირჩეოდა მაღალი ინტელექტითა და ინტელიგენტურობით, ვაჟკაცობით, მუსიკისადმი უსაზღვრო სიყვარულით, კეთილსინდისიერებით, კაცთმოყვარეობით, მეგობრობის განსაკუთრებული ნიჭით, უბრალოებითა და ბავშვური გულბრყვილობით.

როგორც პოლიგლოტმა, მან ზეპირად იცოდა ყველა ფრთიანი გამოთქმა, სტროფი, ტაეპი ინგლისურად, ფრანგულად, გერმანულად, ლათინურად, რუსულად. ეს ფრაზები მის მიერ უბრალოდ, ლამაზად და საინტერესოდ იყო ხშირად გამოყენებული საუბრისას.

ერთი საინტერესო ამბავი მიაბზეს. როდესაც ბატონი გიორგი სადოქტორო დისერტაციას იცავდა 1972 წელს ქალაქ მოსკოვში, სსრკ სამედიცინო აკადემიის სააქტო დარბაზში, მისმა სამეცნიერო კონსულტანტმა ელენა ტერ-გრიგოროვამ აუდიტორიას აცნობა: „დღეს ჩვენ ჩვეულებრივი დისერტანტი არ გვყავს. იგი მრავალ ენაზე საუბრობს და რომელ ენაზეც გსურთ, შეგიძლიათ იმ ენაზე ეპაექროთ, გარდა ჩინური და იაპონური ენებისაო“. ეს განცხადება იქ დამსწრე პოლიგლოტი მეცნიერების საყურადღებოდ იყო გაკეთებული. ერთერთ მათგანს, როგორც ჩანს, პაექრობის სურვილი გაუჩნდა, სხვადასხვა ენაზე საკმაოდ რთული კითხვები დაუსვამს, რომლებზედაც დისერტანტმა სრულყოფილად გასცა პასუხი და დამსწრე საზო-

გადოების დიდი მოწონება და აღფრთოვანება დაიმსახურა.

სამედიცინო ინსტიტუტის პათოლოგიური ანატომიის კათედრის სალექციო აუდიტორიაში, თვეში ერთხელ იმართებოდა საქართველოს პათოლოგანატომთა საზოგადოების სხდომები, დისერტანტთა აპრობაციები, რომლებზეც პათოლოგანატომთა დასწრება სავალდებულო იყო. ბატონი გიორგი დანელიას გამოჩენა აღნიშნულ შეხვედრებზე დღესასწაული იყო ღვანლმოსილი და ახალგაზრდა კოლეგებისთვის. მისი გამოსვლა მუდამ საინტერესო და საკითხის ღრმა ცოდნის დამადასტურებელი გახლდათ. ბატონი გიორგი ყოველთვის ჯდებოდა აუდიტორიის პირველ რიგში, მარცხენა პირველ სკამთან, მოიმარჯვებდა სანერ კალამს, ფურცელს და იწყებდა ჩანაწერების გაკეთებას. ძალიან ბევრი დისერტანტის ავტორეფერატზე სამუდამოდ დარჩა მისი ჩანაწერები და ჩანახატები, დისერტანტის პორტრეტები, დისერტანტისთვის დასმული საინტერესო შეკითხვები.

გიორგი დანელია ფენომენალური ნიჭის მრავალმხრივი პიროვნება იყო. ბუნებით ხელოვანი ადამიანი საუკეთესოდ უკრავდა ფორტეპიანოსა და გიტარაზე, როგორც კლასიკურ მუსიკას, ასევე ჯაზური მუსიკის საკუთარ იმპროვიზაციებს. შესანიშნავად ხატავდა, მისი მუზა უხშირესად ულაცი ცხენები იყო. ერთხელ ჰკითხეს რატომ ხატავდა იგი ასე ხშირად ცხენებს. „რატომ? ნახეთ მათში რა დინამიკაა. რა მოძრაობაა, დაუცხრომლობა და წინსწრაფვის სურვილი“...

ეს პატარა წერილი მინდა დავასრულო პროფესორ ზურაბ ძონენიძის სიტყვებით, რომლებსაც აბსოლუტურად ვიზიარებ: “შევეცადე ნაწილობრივ ამესახა პროფესორ გიორგი დანელიას პიროვნული სიდიადე. გადმომეცა მეცნიერის, ინტელექტუალის, მუსიკოსის, მეგობრის სახე. ჩვენ ყველას, ვისაც მასთან ურთიერთობა გვქონდა, ახლაც გვათბობს, გვანათებს, სულიერად გვამაღლებს, უკეთესებს გვხდის გიორგი დანელიას განუმეორებელი პიროვნება“.

სამარადისო ხსოვნა!

ქალბატონ ბელა გრიგოლაშვილს კი მინდა ვუსურვო ჯანმრთელობა და დიდხანს სიცოცხლე, მეუღლის სახელის სადიდებლად.

ილია თავზარაშვილი
მედიცინის დოქტორი

ბახსენება

ყოველთვის სასიამოვნოდ მახსენდება ბატონ გიორგი (ბიჭიკო) დანელიასთან ურთიერთობა. იგი გახლდათ ძირძველი ქართველი, თბილისის კოლორიტი, ექსტრავაგანტური, მჭერმეტყველი, განსხვავებული ქცევითა და მანერებით, დიდი და მრავალმხრივი ნიჭით დაჯილდოებული პიროვნება. იგი, როგორც მაღალი დონის მეცნიერი თავის პროფესიაში, ცნობილი იყო არა მარტო საქართველოში, არამედ რუსეთსა და ევროპის ქვეყნებში. ფლობდა რამოდენიმე ენას ბრწყინვალედ.

გიორგი დანელიას ხასიათის განსაკუთრებული საუკეთესო თვისება იყო ამბიციის სრული დათრგუნვა, სხვისი გამარჯვებებისა და წარმატებების გულწრფელი გაზიარება, ამხანაგებისა და კოლექტივის ინტერესების თავგამოდებული დაცვა...

ბატონი გიორგი, როგორც ხელმძღვანელი, იყო მზრუნველი და დაუზარელი. ჩემი სადისერტაციო შრომა ეხებოდა კუჭქვეშა ჯირკვლის მორფოლოგიას. ამომწურავი ინფორმაციის მისაღებად მან მოსკოვში გამაგზავნა პროფესორ იაგლოვთან, რომელმაც დიდი პატივით მიმიღო, ნაშრომი მოინონა და თანამშრომლობის სურვილიც კი გამოთქვა. დიდი პატივისცემით მოიხსენია თვით ბატონი გიორგი დანელია...

ერთხელ, დისერტაციის დაცვის წინა პერიოდში, ოჯახში სამუშაოდ ვენვიე. კარი მისმა მეუღლემ, ქალბატონმა ბელამ გამიღო. საოცრად ნაზი, თხელი და კარგი აღნაგობის, სასიამოვნო გარეგნობის, სითბოთი და სისპეტაკით აღსავსე ქალბატონმა გამიღიმა და შინ მიმიპატიჟა.

– ბიჭიკო, დისერტანტი მარინა ჯაფარიძე გენვია! მოულოდნელად ჩემს წინ მექსიკელი, სომბრეროს ქუდში და მექსიკურ სამოსში გამონყობილი მამაკაცი გამოემართა, ხელში გიტარით. უცებ ვერ ვიცანი და გავიფიქრე, სხვაგან ხომ არ მოვხვდი–მეთქი. მაგრამ როცა მომიახლოვდა მომღიმარი სახით, ხელი გადამხვია და მომესალმა, დავრწმუნდი, რომ იგი ბიჭიკო დანელია იყო. შემიპატიჟა თუ არა თავის სამუშაო ოთახში, სამუშაოს დაწყებამდე დამათვალისწინებინა თავისი ნახატები, განსაკუთრებით უყვარდა ულაცი ცხენების ხატვა. შემდეგ გიტარაზე დაუკრა და იმღერა. სიამოვნებით ვუსმენდი მას და გაოცებული ვფიქრობდი, რაოდენ მრავალმხრივი ნიჭით დაჯილდოებული და პატივსაცემი ხელმძღვანელი მყავდა.

მასთან ურთიერთობის პერიოდი ჩემთვის დაუვინყარი და ძალ-
ზედ საამაყოა.

მარინე ჯაფარიძე,
მედიც. დოქტორი

განუგებოდა გიორგი დანელია

გიორგი დანელია მეოცე საუკუნის გამორჩეულ ადამიანთა თაობას ეკუთვნის. ის იყო ქართული პათომორფოლოგიური სკოლის ღირსეული წარმომადგენელი, პერინატალური პათომორფოლოგიის ფუძემდებელი. რამდენი კარგი რამ შეიძლება ითქვას ამ ადამიანზე.

ვიხსენებ სამეცნიერო საბჭოს სხდომებს მისი მონაწილეობით. როგორ საინტერესოდ იცოდა ბატონმა გიორგიმ საკითხის წარმოჩენა, მისი ცოდნა იმდენად ფუნდამენტური იყო, იმგვარად მოიცავდა მედიცინის ყველა სფეროს, რომ ვფიქრობდი: სად ეტევა ამხელა ინფორმაცია? მის გამოვლენებში ისმოდა ლათინური, გერმანული, ინგლისური, რუსული, ფრანგული გამონათქვამები ორიგინალის ენებზე, როცა ის ამა თუ იმ უცხოურ ლიტერატურაში წარმოდგენილ მონაცემებს მოიხსენიებდა.

ამავე დროს არ შეიძლება არ გავიხსენო, რომ ის ჩუმად, თითქოს თავისთვის იჯდა საბჭოზე, უსმენდა და თან ხატავდა საბჭოს წევრების, მომხსენებლების პორტრეტებს, მეც ბევრჯერ დამხატვა, სხვათაშორის ჩანახატები პროფესიულად გამოსდიოდა, რაც ჩვენზე დიდ შთაბეჭდილებას ახდენდა.

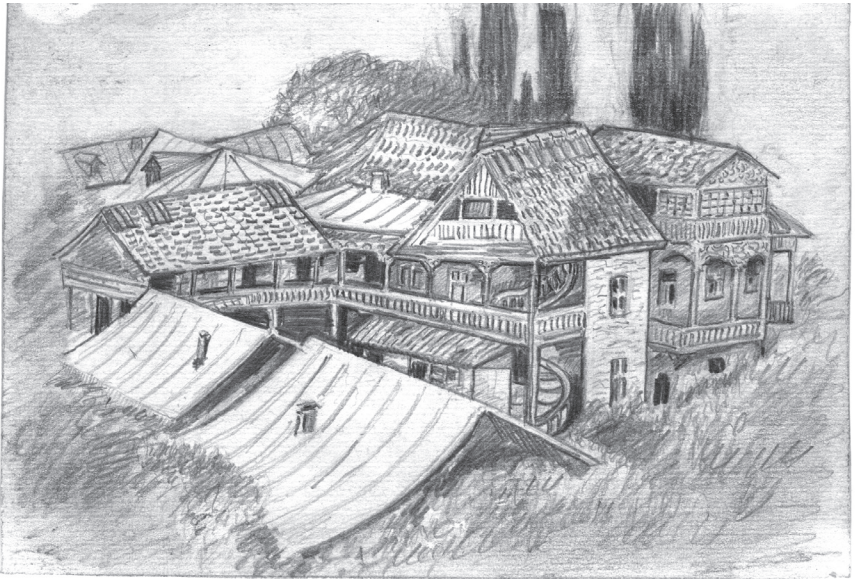
არ დაცულა დისერტაცია და არ შესრულებულა სამეცნიერო ნაშრომი, ბატონ გიორგის თავისი წვლილი რომ არ შეეტანოს მასში. ყოველთვის მზად იყო დახმარება გაენია ახალგაზრდა ექიმებისათვის.

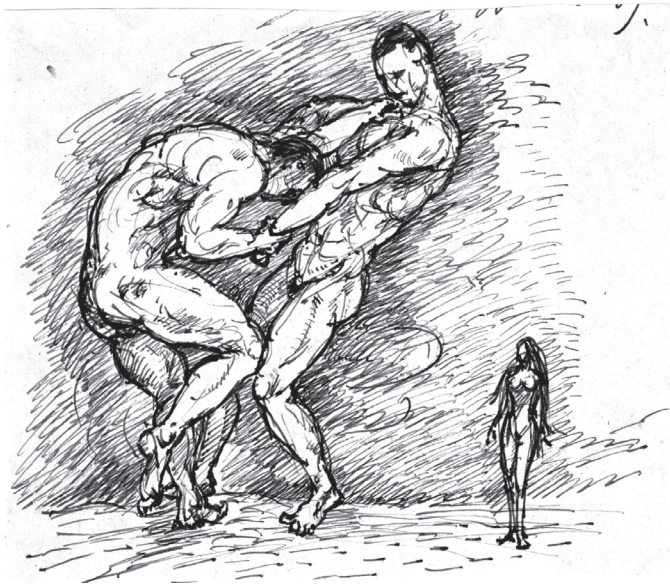
როდესაც ბატონი გიორგი და ქალბატონი ბელა ახალი შეუღლებულები იყვნენ, სოხუმში, სინოპში ისვენებდნენ და მე ისინი ჩემი მშობლების ოჯახში დავპატიჟე. ეს სალამო მთელი ცხოვრება მახსოვს. ჩემს მშობლებს ეგონათ, რომ სტუმრად პროფესიონალი მუსიკოსი მყავდა, ისე მოხდენილად მღეროდა და უკრავდა ფორტეპიანოზე...

მახსოვს, ინსტიტუტში საიუბილეო სალამო მოვუწყვეთ (მაშინ 70 წლის გახდა). ბატონმა გიორგიმ გიტარაზე დაუკრა, იმდერა, ნაიკითხა ლექსები გერმანულ და ფრანგულ ენებზე და ისევ ვფიქრობდი, რამდენი შეიძლება ადამიანმა იცოდეს? არა, ბატონი გიორგი დანელია, განუგებოდა იყო, გამორჩეული მედიკოსი, პოეტი, მუსიკოსი, მხატვარი, მრავალი ენის მცოდნე. ის იყო მოვლენა, ქართული ფენომენი – გიორგი დანელია.

დოდო სიგუა

„შპს ჩაჩავას კლინიკა“ მედ. მეცნ. დოქტორი

1268

1. სურათი

საქართველოს მთავრობის დადგენილი წესით

2) გეგმის დეტალი
7/16/89

საქართველოს მთავრობის დადგენილი წესით
საქართველოს მთავრობის დადგენილი წესით
საქართველოს მთავრობის დადგენილი წესით

3) გეგმის დეტალი
ს. ს. ს. ს.

- 1. სურათი
- 2. სურათი

Уч. печ. листов 1

Подписано к печати 27. II. 89.

- 3. სურათი

Заказ № 2200

УЗ 04492

Тираж 100

ТБИССКАЯ КНИЖНАЯ ФАБРИКА ИМ. И. ЧАВЧАВАДЗЕ
ГОСКОМИЗДАТА ГССР

- 5. სურათი
- 6. სურათი

მუსიკალური ტალანტის ახლებური გამოვლენება

კლასიკური მუსიკის კვალიფიციურ და გამოცდილ პედაგოგებს, სოლისტებს ყოველთვის გვინტერესებდა მოყვარული შემსრულებლების გაცნობა.

საქართველოს სახალხო მხატვარმა, ნიკოლოზ მეტონიძემ გიორგი (ბიჭიკო) დანელია 80-იან წლებში გამაცნო. ბატონი კოლია შესანიშნავად უკრავდა გიტარაზე, ყოველი მისი ფრაზა საოცარი მელოდიურობით, ხოლო ბგერა არაჩვეულებრივი ჟღერადობით გვატყვევებდა.

ბატონ ბიჭიკოსთან დაახლოების შემდეგ გავიგე, რომ მუსიკისადმი სიყვარული, და რაც მთავარია, ნიჭი მამისგან გამოჰყოლია. მისი მამა, სერგი დანელია, ფილოსოფიისა და ფილოლოგიის დარგში დიდი მეცნიერი, თურმე კარგად უკრავდა გიტარაზე, მღეროდა როგორც კლასიკურ, ასევე ხალხურ სიმღერებსაც.

ბატონ ბიჭიკოს მუსიკის სწავლა ვიოლინოზე დაკვრით დაუწყო. მართალია, იგი ახალგაზრდობიდან უკრავდა ფორტეპიანოზე, გიტარაზე, აკორდეონზე, მაგრამ თავისი მუსიკალური ნიჭის სრული რეალიზება გიტარას დაუკავშირა. ხშირად იხსენებდა გამოჩენილი ესპანელი გიტარისტის ანდრეს სეგოვიას სიტყვებს: „მუსიკა წააგავს ოკეანეს, ხოლო მუსიკალური ინსტრუმენტები შიგ მიმობნეულ კუნძულებს. ჩემი კუნძული გიტარაა“. ამ სიტყვებით შთაგონებულმა ბიჭიკომ თავის კუნძულად ექვსსიმიანი გიტარა მიიჩნია.

ჩვენი გაცნობისას, მისი რეპერტუარი საკმაოდ ფართო და საინტერესო იყო. ის მოიცავდა რუსულ და ქართულ რომანსებს, ქართულ და ინგლისურ სიმღერებს, პოპურს კინოფილმიდან „მზიური ველის სერენადა“, დიდი გემოვნებით შედგენილ პოპურებს ქართული თუ უცხოური მელოდიებისგან, საკუთარ კომპოზიციებს. მართალია, იგი მოყვარული შემსრულებელი იყო, მაგრამ მაქსიმალურად დახვეწილი იყო მისი დაკვრის მანერა. სხვა მოყვარული გიტარისტებისგან განსხვავებით, ბატონი ბიჭიკოს შესრულების სტილი იმაში მდგომარეობდა, რომ იგი გიტარას იყენებდა არა როგორც მხოლოდ თანმხლებ საკრავს (არ შემოიფარგლებოდა მხოლოდ აკომპანემენტით), არამედ გიტარას წამყვან ფუნქციას აკისრებდა, სოლირებდა, თვითონ მიჰყავდა მელოდიური ხაზიც და აკომპანემენტიც, თვითონვე მღეროდა, რაც საკმაოდ დიდ ეფექტს ახდენდა.

ამასთან მინდა აღვნიშნო, რომ ადრეული ყმანვილკაცობის შემ-

დეგ, ბატონი ბიჭიკო არასოდეს არ იყენებდა საფაბრიკო, სერიული ნარმოების ინსტრუმენტებს. ხშირ შემთხვევებში მისი გიტარები ცნობილი თბილისელი ოსტატის, ვ. პოკლეპას მიერ იყო დამზადებული, მეც მიჩუქებია მისთვის ჩემ მიერ გაკეთებული გიტარა.

ერთ-ერთი ჩვენი შეხვედრისას ბიჭიკომ გამომხილა, რომ გიტარაზე კლასიკური რეპერტუარიდან ნაწარმოებების შესწავლა გადანყვიტა და დახმარება მთხოვა. ამ გადანყვიტებამ ძალიან გამაოცა: ვიცოდი, რომ ბიჭიკო თავის რთულ პროფესიაში მთლიანად, არსებითად იყო ჩართული, წიგნის გარეშე ხომ არცერთი დღე არ არსებობდა მისთვის, თან ხატავდა, მუზიციერებდა. ყოველ დღით, როგორც წესი, სპორტს უთმობდა, ვარჯიშობდა, დარბოდა.

გავითვალისწინე რა მისი დაკავებულობა, მისი ასაკი ახალი საქმის წამოწყებისთვის, მე, როგორც პედაგოგმა, ნათლად დავინახე მთელი რიგი სირთულეებისა: დროის დეფიციტი, სკურპულოზური, ყოველდღიური ხანგრძლივი მეცადინეობის აუცილებლობა, ნებისყოფის სრული მობილიზება და ამდენად, ცოტა სკეპტიკურად შევხედე ამ წამოწყებას.

მაგრამ ყველაზე დიდი სირთულე ჩემთვის იცით რა იყო? ბიჭიკო რა სტილშიც უკრავდა, იქ შესრულების მწვერვალებს იყო დაუფლებული. გიტარაზე კლასიკური რეპერტუარის შესწავლა კი ნულიდან უნდა დაეწყო, მე ამ ინსტრუმენტთან შეხების სხვა კულტურასთან უნდა მეზიარებინა იგი. ვალდებულად ჩავთვალე თავი, ყოველივე ამის შესახებ გამეფრთხილებინა. მან კი, არ ვიცი, ჩემ, თუ თავისი თავის გასამხნეველად მამამისის, სერგი დანელიას ერთ-ერთი წერილიდან ასეთი სიტყვები გაიხსენა: „მე დიდად არ შევცდები, თუ ვიტყვი, რომ არაა ისეთი სიმაღლე (სულ ერთია, კულტურის რა სფეროშიც უნდა აიღოთ), რომელსაც ქართველი მისთვის მიუწვდომლად ჩათვლიდაო“. „მე, როგორც ქართველს, არა მაქვს უფლება ეს ვარაუდი არ გავამართლო“, დაამატა ბიჭიკომ თავისი გადანყვიტების დამადასტურებელ არგუმენტად.

დავინყე მასთან ნოტური სისტემით მეცადინეობა. მივაყარე ნოტები, გამები, არპეჯიოები, ლეგატოს შესრულების ტექნიკა და კიდევ სხვა მრავალი ინსტრუმენტული ხერხები, რაც მის თითებს შეჰმატებდნენ მაქსიმალურ დამოუკიდებლობას, ძალასა და რწმენას.

ნაწარმოების შესრულებაში ხომ ერთნაირად იღებს მონაწილეობას გიტარა, ხელები და სული. მაიმედებდა მისი ოპტიმიზმი და ურ-

ყვეი რწმენა თავის შესაძლებლობებში.

გავიდა რამდენიმე თვე და მან ორივესთვის, ჩემთვისაც და თავისთვისაც, ფრიად სასურველ შედეგს მიაღწია. ჩემი აზრით, მან შეუძლებელი შეძლო. მისმა მუსიკალურმა ნიჭმა ახალი რაკურსით გაიზრწინა.

მე მეამაყებოდა, რომ ბიჭიკომ თავისი ისედაც მდიდარი რეპერტუარი სერიოზული და რთული კლასიკური ნაწარმოებებით გაამდიდრა. დაუზოგავმა ყოველდღიურმა ვარჯიშმა შედეგი გამოიღო. მისი მუშაობის კრედო, ყველა სფეროში სრულყოფილები-სკენ სწრაფვა იყო. იგი თითქმის პროფესიულ დონეზე ასრულებდა ისეთ ნაწარმოებებს, როგორიცაა: ანიდოს "არგენტინული ხალხური მელოდია", ალბენისის „ლეგენდა“, ჯულიანის „ეტიუდი“, ვილა-ლობოსის „პრელუდი“, ლაუროს „კრეოლის ვალსი“, ტარეგას "მოგონებები ალჰამბრაზე" და სხვ. სწორედ ამ დროს დავასაჩუქრე ბიჭიკო ჩემი გაკეთებული გიტარით, რომელიც ძალიან შეიყვარა და სიცოცხლის ბოლომდე ხელიდან არ გაუშვია.

ბიჭიკომ თავის ახლო მეგობრებს, ექიმ-ანატომ ლადო აბაშიძეს, მოყვარულ გიტარისტ-შემსრულებლებს, საქართველოს დამსახურებულ მხატვრებს ნიკოლოზ მეტონიძეს და თეიმურაზ ყუბანეიშვილს, სიურპრიზი მოუმზადა და კლასიკური გიტარის რეპერტუარი მხოლოდ მას შემდეგ მოასმენინა, როცა თითქმის პროფესიულ დონეს მიაღწია. ქალბატონმა ბელამ გაიხსენა, რომ ბატონმა კოლიამ, აღელვებულმა და ცრემლმორეულმა, უთხრა: "ბიჭიკ, შენს ნიჭში არასდროს მეპარებოდა ეჭვი, მაგრამ შენმა დაკვრამ ყოველგვარ მოლოდინს გადააჭარბაო"...

ბიჭიკოს ირგვლივ მუდამ გამორჩეული ადამიანები იკრიბებოდნენ და ყოველთვის მემახსოვრება მათთან საინტერესო საუბრები და სასიამოვნოდ გატარებული დღეები.

თენგიზ გამიდაძე

ფილარმონიის სოლისტი,
ინსტრუმენტალისტი, გიტარისტი

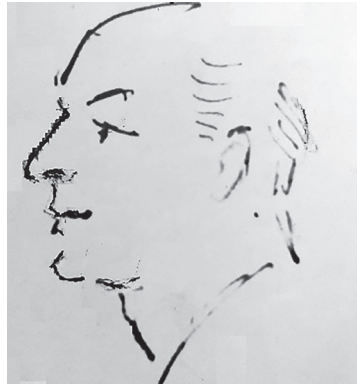
ფოტო ჯ. ელიაშვილის

„მუსიკის ჰანგები“

მამაჩემი, თეიმურაზ ყუბანეიშვილი და გიორგი (ბიჭიკო) დანელია სიყრმის მეგობრები იყვნენ. მათ ბევრი რამ ჰქონდათ საერთო: ორი შემოქმედი, ესთეტი და ატლეთი, მეცნიერული სიღრმისეული ხედვა, ერთნაირად შეპყრობილნი ხელოვნების სიყვარულით. განსხვავებული მხოლოდ ტემპერამენტი და პროფესია ჰქონდათ. მხატვარი და პათოლოგანატომი. მეგობრობის საფუძველთა-საფუძველი კი ერთმანეთის პატივისცემა და აღიარება იყო.

ТЕЙМУРАЗУ

Ты мужчина элегантный
Сластолюб, но не развратный,
Ты красив собой, силен,
Как художник превосходен,
И от комплексов свободен.
Любишь дело и гитару,
А последнюю на пару,
С другом добрым и лихим,
Гитаристом не плохим.

Г. Данелия

ნახატი გ. დანელიასი

ძნელბედობის ჟამი, რომელიც ჩვენს ოჯახს ედგა 70-ანი წლების დასაწყისში, შეიძლება ითქვას, რომ ბიჭიკო დანელიამ გადაგვატანი-ნა. იმ წლებში იგი საცხოვრებლად ჩვენს მეზობლად გადმოვიდა ლე-ვან ცომაიას ბინაში (მხატვართა სახლში).

მინდა გავიხსენო დაუვიწყარი საღამოები. ბიჭიკო ფაქტიურად ჩვენი ოჯახის წევრი გახდა. სამსახურიდან ჩვენთან მოდიოდა. გვი-ან ღამემდე ისმოდა სამზარეულოს ფანჯრებიდან გიტარისა და სიმ-ლერის ხმა. ბიჭიკომ დაგვიბრუნა „მუსიკის ჰანგები“ და სიცოცხლის ხალისი.

დედაჩემი, ნიცა დვალი, მუსიკის მასწავლებელი იყო. „ნიცა ჩვე-ნი უჩიტელნიცა“ - ასე მონათლა ბიჭიკომ იგი. დედა სრულყოფილად ფლობდა სანოტო სისტემას და ფორტეპიანოზე ნებისმიერი სირთუ-ლის ნანარმოების ფურცლიდან დაკვრა თავისუფლად შეეძლო. მე კი

– „საგანგებო“ მისია მქონდა დაკისრებული: შუალამის შემდეგ, ბიჭიკოს ფეხქვეშ ჩუმად შემეცურებინა ხალიჩა ისე, რომ თვითონ ვერაფერს მიმხვდარიყო. მეზობლები ჩიოდნენ, რაოდენ შემანუხებელი იყო მათთვის ბიჭიკოს მიერ რითმს აყოლილი ფეხის განუწყვეტელი ბაკუნი...

რაც შეეხება დუეტს, ბიჭიკო უფრო სოლისტი იყო, თანაც პროფესიონალი. როცა ისინი მუსიციერებდნენ, ხშირად ისმოდა: **„ПОДОЖДИ БИЧИКО»**, მაგრამ აქაც მეგობრობა იმარჯვებდა. ჰარმონიას ურთიერთობაშიც ხომ აბსოლუტური სმენა ესაჭიროება! მათ ეს ნიჭიც მომადლებული ჰქონდათ.

მათი დუეტი ერთგვარი ოაზისი გახდა, რომლის გარშემოც დაირაზმა ბევრი გამოჩენილი გიტარისტი და მუსიკის მოტრფიალე: ოთარ რამიშვილი, კოლია მეტონიძე, თენგიზ გამიდაძე, ლევან ცომაია, ნოდარ ქუთათელაძე, ზურაბ ლეჟავა, გოგი ცაგარეიშვილი, ვ.პოკლეპა, ნოდარ ოდიკაძე და მრავალი სხვა.

გაჩნდა იდეა დაარსებულიყო გიტარისტთა კლუბი, რომლის პრეზიდენტად ერთხმად აირჩიეს თემო, როგორც მასპინძელი. ამასთან დაკავშირებით მამა ხუმრობდა: „მე საუკეთესო გიტარისტი ვარ მხატვრებს შორის და საუკეთესო მხატვარი გიტარისტებს შორის“. მან საჭირო ინსტრუმენტებითა და ტექნიკით აღჭურვა თავისი სახელოსნო, სადაც კლუბს უნდა ეფუნქციონერა. სამნუხაროდ ეს იდეა არ განხორციელდა...

ბელა გრიგოლაშვილი

ბიჭიკოს დასახასიათებლად ეპითეტები არ ილევა: ინტელიგენტი, ერუდიტი, ქარიზმატული, იუმორით სავსე, ეპიკურიელი, მეცნიერი, ექიმი, მხატვარი, პოეტი, პოლიგლოტი... თავადაც

პოეტს, სულ თან დაჰქონდა ზეპირად (მისივე სიტყვებია) „მსოფლიოს შედეერთა სრული ანთოლოგია, რაც არც თუ მონაგონია“.

ის იყო ნამდვილი ფეიერვერკი – ხალასი ენერგია, უშურველი და კეთილშობილი.

ნამდვილი სიკეთე და სიყვარული არ ქრება. მოგონებათა ეს ნიგნიც ხომ ამის დასტურია.

ნამდვილმა „სიყვარულის ჰანგმა“, რომელიც ბელას სახით მოეცლინა ბიჭიკოს, გაათბო და გაალამაზა მისი ცხოვრება.

დღეს ბელა ჩემი მეგობარია.

ნათელი სულები კი სამანს გალმიდან გვინათებენ და გვათბობენ...

პიროვნება

ვუძღვნი გიორგი სერგის ძე დანელიას

მედიცინის დოქტორია,
ხასიათით ერთობ კარგით,
ყველაფერში ძლიერია,
ხელოვნების ყველა განხრით.
ღირსეული მემკვიდრეა,
გამოჭრილი მამის თარგით.
ზნეობრივი ესთეტია,
ფიცხი კოლხი შუბლზე ძარღვით.

მხატვარი
ლენა ყუბანეიშვილი
2022წ

პიროვნება და ეპოქა (ვბეჭდავთ შემოკლებით)

ბატონმა ბიჭიკომ, თუმცა XXI საუკუნეშიც 12 წელი სრულფასოვანი ცხოვრებით იღვანა, იგი მაინც XX საუკუნის კუთვნილებაა, იმ საუკუნის გამორჩეულ ქართველთა დასის ერთერთი ბრწყინვალე წარმომადგენელია.

გასული საუკუნე, ისევე როგორც თითქმის ყველა სხვა საუკუნე, ქართველი ერისათვის არ იყო მარტივი, უფრო მეტიც, იყო ძალიან მძიმე და ტრაგიკული. საუკუნის შემადგენელი ათწლეულებიც განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან თავისი სასიხარულო თუ სამწუხარო მოვლენებით და ისტორიისა და საზოგადოებრივი ცხოვრების ავანგარდში მდგომი ადამიანებით. სწორედ ადამიანები ქმნიან თავისი ცხოვრებით, არსებობით, საქმიანობით, ღვანლით თავისი ათწლეულის ფერადოვნებას, ჟღერადობას, სულისკვეთებას, რაც ქმნის განუმეორებელ ფრაგმენტს საუკუნის დიდ მოზაიკურ სურათში.

იმ საუკუნის გამორჩეული ათწლეული, პირველ რიგში თავისი ადამიანებით, ჩემი, ალბათ სუბიექტური, აზრით 50–იანი წლები იყო. ამ ათწლეულში ორმოციანი წლების მიწურულიდან გამდობიჯა ახალგაზრდა თაობამ, რომელმაც შექმნა ორმოცდაათიანი წლების საქართველოს განუმეორებელი სახე, ამ ათწლეულის აღმავალი ქართული სული. მე ვერ ვიხსენებ სხვა ასეთ ათწლეულს, რომელსაც ამდენი გამორჩეული ახალგაზრდა მწერალი, პოეტი, მხატვარი, მოქანდაკე, მეცნიერი, მსახიობი, მუსიკოსი, მოცეკვავე, სპორტსმენი თუ უბრალოდ პოპულარული ადამიანი გამოეყვანოს საქვეყნო ასპარეზზე.

ამ თანავარსკვლავედში ბატონ ბიჭიკო დანელიას თავისი განსაკუთრებული ადგილი უკავია. ამ დროს ჯერ კიდევ არ არსებობდა ტელევიზია, სახელმწიფო გაზეთების და ჟურნალების მწირი რაოდენობა მხოლოდ ოფიციალის მიერ ცენზურაგამოვლილ ინფორმაციას აქვეყნებდა. ამდენად, არ არსებობდა რაიმე ხელოვნური საშუალება, რომელიც ადამიანს აქცევდა ცნობად სახედ, ქვეყნის პოპულარულ პიროვნებად (გარდა ხელოვნების მუშაკებისა და სპორტსმენებისა) და მხოლოდ არაორდინალური, გამორჩეული ადამიანები იმკვიდრებდნენ ადგილს იმ საზოგადოებაში, რომელიც აერთიანებდა ქვეყნის და მისი ქალაქების პოპულარულ სახეებს, ლეგენდებს, სიამაყეებს, მშვენებებს.

ასეთი პიროვნება იყო ჩემი თაობის ახალგაზრდობისათვის ბიჭიკო დანელია. მის ქარიზმატულობას განაპირობებდა ყველა ის გამორჩეული პიროვნული ღირსება, რაც ღმერთმა ასე უხვად დააბერტყა მას. იგი იყო უნაკლო გარეგნობის ვაჟკაცი, ოქროსფერქოჩრიანი, ცისფერთვალეა, მაღალი, ტანწერნეტა, მხარბეჭიანი, სხარტი მოძრაობებით, ყოველთვის უაღრესად დიდი გემოვნებით, ხაზგასმულად ევროპულად, ელევანტურად ჩაცმული; ბრწყინვალედ უკრავდა გიტარაზე, ფორტეპიანოზე, ხატავდა პროფესიონალურად, თავისუფლად ფლობდა რამდენიმე ევროპულ ენას.

რამდენად რომანტულადაც არ უნდა გვეჩვენებოდეს ეს ნარსული, როგორც ყოველ სხვა დროს, მასაც თავისი შუქრდილები ახლდა. იმდროინდელ თბილისში ჯუნგლის კანონი აქტიურად მოქმედებდა (დღეს ეს „ქუჩის აკადემიად“ იწოდება), გამორჩეულობას ქუჩა ასე უბრალოდ არავის აპატიებდა, ეცდებოდა ასეთი კაცი გადაეთელა, დაემცირებინა, ყველასთვის დაენახვებინა, რომ მიუხედავად უამრავი ღირსებისა, ადვილად გადასათელი, დასამცირებელი ადამიანი ხარ. ბიჭიკო დანელიამ თავისი სიდიადით, რაინდული შემართებით თავად გადათელა ეს ჯუნგლები თავისი ბინადრებით და მისი მუშტის ძალა და სისხარტე იმდროინდელი ქუჩის მრავალმა მეტრმა საკუთარ ტყავზე გამოსცადა და შეაფასა.

ამდენად ბატონი ბიჭიკო ჩემი თაობისათვის იყო ვაჟკაცური სრულყოფილების, რაინდობის იდეალი. მისი გამოჩენა რუსთაველის პროსპექტზე ყოველთვის ინვევდა ახალგაზრდობის (განსაკუთრებით გოგონების) ცოცხალ ინტერესს, ბევრი ცდილობდა მის მიბაძვას. ალბათ, ასეთი მისაბაძი პიროვნება სხვა ათწლეულების ახალგაზრდებსაც რომ ჰყოლოდათ, შეიძლება გაცილებით უკეთესი თაობები გვყოლოდა.

მოგვიანებით, ჩემდა საბედნიეროდ, ბედმა ნათესაური ურთიერთობით დამაკავშირა ბიჭიკო დანელიასთან, როცა იგი დაქორწინდა ჩემს ახლობელ, ჩემი თაობის ერთერთ გამორჩეულ ქალბატონზე, ბელა გრიგოლაშვილზე. ბიჭიკოსთან მეგობრულ ურთიერთობაში მე აღმოვაჩინე უამრავი ახალი ნახნაგი მისი ადამიანური ღირსებისა, ინტელექტუალური ბრწყინვალეებისა. შორიდან ბატონი ბიჭიკო ჩანდა მკაცრი, პირქუში, ამაყი. ახლოდან კი იგი აღმოჩნდა ძალიან გულთბილი, მოყვარული, მხიარული, უბრალოებით გამორჩეული ადამიანი, რომელიც არასდროს არავის არ აგრძობინებდა თავის უპირატესობას, ბავშვურად გულუბრიყვილო, მიმნდობი.

ბატონი ბიჭიკო, ალბათ მუსიკოსად იყო დაბადებული. ყოველი შესაძლებლობისას იგი ან ფორტეპიანოს მიუჯდებოდა ან გიტარას აიღებდა და უკრავდა სრული თავდავიწყებით, გატაცებით, დაუღლელად. ამასთანავე იყო ჭეშმარიტი პოლიგლოტი, შესანიშნავად იცნობდა ევროპულ კლასიკურ ლიტერატურას, განსაკუთრებით უყვარდა ფრანგული, გერმანული, ინგლისური ლიტერატურა, საუბარში ზეპირად მოიხმობდა ვრცელ ციტატებს ორიგინალის ენაზე ნებისმიერ თემასთან დაკავშირებით.

მიუხედავად ასე მკაფიოდ გამოხატული ტალანტისა მუსიკაში, დიდი სიყვარულისა ხელოვნებისადმი, ლიტერატურისადმი ბატონმა ბიჭიკომ საქმიანი ცხოვრება მიუძღვნა მეცნიერებას, კერძოდ მედიცინას. მან აქაც სრულად გამოავლინა ტალანტი, მეცნიერული ანალიზის და სიღრმისეული ნვდომის უნარი, დააარსა ახალი მეცნიერული მიმართულება ქართულ პათანატომიაში, შექმნა შესაბამისი მეცნიერული სკოლა, აღზარდა მრავალი მეცნიერებათა დოქტორი და კანდიდატი. თავად პროფესორმა, მეცნიერებათა დოქტორმა დიდი ღვაწლი გაიღო სამედიცინო მეცნიერებისათვის. და მაინც, ჩემი რწმენით, გიორგი დანელიამ, ამ დიდმა ადამიანმა, ვერ შეძლო, ალბათ იმ უკეთური ეპოქის გამო, რომელშიც მას მოუხდა ცხოვრება, გადაეღახა საზღვრები და საერთაშორისო აღიარება მოეპოვებინა თავისი უზარმაზარი ინტელექტუალური პოტენციალით, უსაზღვრო ნიჭიერებით. ის ამას იმსახურებდა.

გმადლობთ, ბატონო ბიჭიკო, რომ იყავით ასეთი კეთილშობილი, ნათელი, ნამდვილი კაცი.

ზურაბ ძონენიძე

ქიმიურ მეცნ. დოქტორი, პროფესორი

მადლიერება!

ჩემთვის დიდი პატივი იყო ბატონი გიორგი (ბიჭიკო) დანელიას ხელმძღვანელობით მუშაობა. არ არის იოლი მის მიმართ მადლიერების სიტყვის და დიდი პატივისცემის გამოხატვა, რადგან მე, და არა მხოლოდ მე, დავალებულები ვართ აზროვნების და საზოგადოების შეგრძნების იმ ფასეულობების ჩამოყალიბებით, რასაც სხვისადმი განსაკუთრებული პატივისცემა, კაცთმოყვარეობა, კეთილგანწყობა, მტრობის და შურის დაგმობა ჰქვია. შინაგანად, მისი თავისუფალი ხასიათიდან და ხედვიდან გამომდინარე, მუდმივად და ყოველდღიურად გვმოძღვრავდა დარიგებებით.

დიდი პასუხისმგებლობაა მისი გამორჩეული, სრულიად განსხვავებული პიროვნების, რთული პორტრეტის სრულყოფილად შეფასება. ბატონი გიორგი მიეკუთვნებოდა იმ მეცნიერთა კატეგორიას, რომლებიც მუდმივად არღვევდნენ დაკანონებულ სტერეოტიპებს: ცხოვრობდა ჩვენთანაც და იმავდროულად სხვა სამყაროშიც, არ უსწორებდა თვალს რეალობას, არ არსებობდა მისთვის ჩარჩოები, ხედავდა და ქმნიდა განსხვავებულად.

ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს, რომ ენციკლოპედიური განათლების მქონე მოაზროვნე, მედიკოსი, ხელოვანი, ლინგვისტი, მუსიკოსი მეტად დაუმორჩილებელი და ჯიუტი იყო. მთელი მისი მოღვაწეობის მანძილზე ვერავინ შეძლო გიორგი დანელიას გადაკეთება. არ არსებობდა ისეთი კოლეგა თუ ხელისუფალი, ვინც გაბედავდა მასთან პაექრობას. ან კი ვინ შეძლებდა ამას, როდესაც გიორგი დანელიას შეეძლო მსოფლიო შედეგებიდან საჭირო „ფრაზების“ ზეპირად ციტირება, მათი ორიგინალში წარმოთქმა, რაც ძალიან საამაყო და დიდი ინტელექტის მაჩვენებელიც იყო.

დუმილით პასუხობდა მისთვის მიუღებელ, უსამართლო განწყვეტილებებს. ჩვენს გაკვირვებულ ვიშვიშს კი პასუხობდა მშვიდად – „ეს მათი პრობლემაა, ჩვენ არ გვეხება“, დაიმასხოვრეთ „დუმილი ოქროა“, „დრო მიდის, გაუფრთხილდით მას“, „მიეცით დროს დრო“ და კიდევ ბევრი ასეთი ბრძნული დარიგებანი, მიიხურავდა კაბინეტის კარს და ახალი შემართებით იწყებდა თავისი საქმის გაგრძელებას, თითქოს არაფერი მომხდარაო.

მისი ასეთი ქმედება იყო გაკვეთილი ჩემთვის, თუ როგორ უნდა მოვქცეულიყავი, როდესაც ვინმეს შენი დამოუკიდებელი, შეუპოვარი, თავდადებული საქმიანობა აღიზიანებს და ცდილობს მოგაქციოს და-

კანონებულ ჩარჩოებში. დღეს ვაკეთებ რა ანალიზს, მისი პიროვნული ჩვევებიდან გამომდინარე, ვხვდები, რომ გიორგი იყო თავისუფლებისმოყვარე კაცი, რომელიც ძალიან ღრმად წვდებოდა ქვეცნობიერს, რომელიც თავისუფალ საქართველოსაც მოიცავდა, ყოველ შემთხვევაში მას ასე სურდა და ასე სჯეროდა მომავლის.

განსაკუთრებით ემიჯნებოდა სიცრუეს. იგი ისე წავიდა ჩვენგან, რომ არცერთი აუგი სიტყვა არავის მიმართ არ დასცდენია. ეს იყო შესანიშნავი მაგალითი იმისა, რომ ადამიანში ხედავდე მხოლოდ კარგს... ცუდსაც ამჩნევდა ალბათ, მაგრამ ამას ტოვებდა უკომენტაროდ...

ერთი კი ნამდვილად ვიცი, ყველაფერს, რასაც მივალწიე (ჩემს მოკრძალებულ ცოდნას და გამოცდილებას ვგულისხმობ), გიორგი დანელიასთან ხანგრძლივი და დიდი მუშაობის შედეგი იყო. მაძლევდა მოტივაციას, რომ ამელო მისგან მაგალითი და ჩემი, თუნდაც პროტესტი გარემო პირობების მიმართ, ასახულიყო მხოლოდ შრომასა და არაფერ სხვაში. შეცდომებიც ბევრი მექნებოდა ურთიერთობაში, მაგრამ შემჩნევას მაძლევდა პირდაპირ, რომელსაც იწყებდა ასე:

„თუ ვინატრებდი ოდესმე მყოლოდა ქალიშვილი, ვისურვებდი ყოფილიყო მხოლოდ შენნაირი, შენი დადებითი და უარყოფითი თვისებებით. კარგი იქნება თუ ჩემს რჩევას მიიღებ“.

მახსოვს ერთერთი ასეთი კამათი დამთავრდა ჩემი პორტრეტის დახატვით და საოცარი უნაკლო ლექსით, რომელმაც ნამდვილად დამანახა საკუთარი პრობლემები. მათ, როგორც რელიქვიას დღემდე ვინახავ. ასეთ ჩანახატებს და ლექსებს თითქმის ყველა თანამშრომელს უძღვნიდა.

მარინას!

ჰარმონიამ შენთვის მოიცალა,
ღმერთმა გშობა ულამაზეს ქალად,
მეგობრობაც სანაქებო იცი,
თვით თამართან დაგიდვია ფიცი.
უცნაური შეგხვდა ჰოროსკოპი,
დაგებედა შრომა, მიკროსკოპი,
გონი მოგცა, განსჯაც გეხერხება,
თუმც ცხოვრება შენ არ გეფერება,
ჯიუტად სულ მწვერვალისკენ იღვნი,
ვით სანთელი ორივ მხრიდან იწვი!.

გიორგი დანელია
21.02.2011.

ბატონი გიორგის დავიწყება შეუძლებელია. მისი მონაფეების ცნობიერში თუ ქვეცნობიერში, მუდმივად ვცხოვრობთ მასზე მოგონებებით და ვითვალისწინებთ რა ბატონი გიორგის რჩევებს, ვრწმუნდებით, რომ საზოგადოდ არ არსებობს კარგი და შესაფერისი დრო და გარემო, მაგრამ არსებობს ამ დროისთვის შესაბამისი სწორი აზროვნება და ქმედება, რაც ხელს გინცობს მიზნის მიღწევაში.

დღეს, როდესაც სამწუხაროდ აღარ ფუნქციონირებს „დანელიას ლაბორატორია“ და გავედით „გარეთ“, ქალაქის სხვა კლინიკებში, ცოტა გაგვიჭირდა, ვინაიდან აღარ გვყავდა ქომაგი და მფარველი. პირადად მე, რამდენიმე წელი დამჭირდა ახალ რეალობასთან შესაგუებლად.

გადავწყვიტე შეძლებისდაგვარად გამეგრძელებინა ბატონი გიორგი დანელიას ხელმძღვანელობით დანყებული საქმიანობა სამ-ვილოსნოს ტანის პათოლოგიებთან, პლაცენტის და განვითარების მანკების პრობლემებთან დაკავშირებით. უხერხულია ამ თემებზე საუბარი, მაგრამ მხოლოდ ერთს ვიტყვი, მიმაჩნია, რომ ამჟამად ვმოქმედებ სწორად. რის გაკეთებას შევძლებთ და რა შედეგს დავდებთ ახალ გუნდთან ერთად, ამას ალბათ დრო გვიჩვენებს...

ნამდვილად გამიმართლა, რომ მეცხოვრა, მეშრომა და ჩამოვყალიბებულეყავი იმ ფასეულობებით, რომლებიც ბატონი ბიჭიკოსთვის მუდამ შეუცვლელი იყო. მის ხსოვნას მივუძღვენი ორი ლექსი, მოკრძალებულ რითმებად ვაქციე ჩემი სათქმელი.

გიორგი დანელიას ხსოვნას!

მარინა ფაილოძე

უპრეტენზიოდ, მდუმარებაში განვლილი წლები,
თავმდაბლობით და სულიერებით რჩეული სახე,
ღვანლმოსილი და შემოქმედი, ბრძენი, მეტყველი,
კაცთამოდგმისთვის თავდადებული, ბავშვივით წრფელი.
ყველასთვის მუზა, შთაგონების და ზეობის წყარო,
ამოუწურავ პალიტრით სავსე უცხო ფერებით,
უცხო ჰანგებით, ზღვა ემოციით და იმპულსებით,
კაცი - ლეგენდა, ამოუცნობი და უსასრულო...

2021წ.

„იყო პოეტი არაპოეტი!“

მარინა ფაილოძე

(ექვნიება გიორგი დანელიას ხსოვნას)

ფუფუნებაა კარგი აღმზრდელი, გზის შუქურაა მანათობელი,
მხოლოდ მის კვალზე თუ მოახერხებ, იყო პოეტი არაპოეტი!

პოეტი ხარო მეუბნებიან,
მე კი ვამბობ, რომ არ ვარ პოეტი,
თავისით მოდის ემოცია და
თვით ინერება ლექსი ყოველი.
ემოციებს კი,- მე მას არ ვმალავ,
აქ გამომანართო ბედმა ჭიდილში.
მადლობა ძალებს რომ მე გამხადეს,
ვითომ პოეტი არაპოეტი.
განგებამ შექმნა წამი ყოველი,
გონებამ მისი კონტროლი შეძლო.
მე გავიარე უმძიმესი გზა და
თავად ვიგრძენი ჯვარი ცხოველი.
ცხოვრება გზაა დაუნდობელი,
მესაჭე მე ვარ ვმართო ყოველი.
ვინც მოითმენსო, ის მოიგებსო,
განა ტყუილ არს თქმული ყოველი?

განვლილი გზები ზღვაა უძირო,
ტალღები მისი დაუნდობელი,
მასთან ბრძოლა კი არის ამაო,
უნდა დანებდე, თუნდაც მოეშვი.
ვერას დაგაკლებს ზვირთების ძალა,
თუ მსუბუქი ხარ განვლილ ცხოვრებით.
მე მის კალთაზე მაფარფატა და
თავად მომეშვა, რადგან მოვეშვი.
დუმილის ცოდნა თვით შეგნებაა,
ოქროზე მეტად ფასობს ყოველი,
საქმემან შენმან გადაგარჩინოს,
განა ტყუილ არს თქმული ყოველი?
დიდხანს სიცოცხლე ბედისწერაა,
მას არ ვემდური, მეტსაც მოველი,
რადგან ყოველთვის ბრუნდება უკან,
რასაცა გასცემ შენგან ყოველი.
ცხოვრება თავად იძლევა პასუხს,
ვინც რასა დასთესს, იმკის ყოველი.
ამიტომ ხომ არ დავიმსახურე,
ვიყო პოეტი არაპოეტი.

2022 წ.

გიორგი (ბიჭიკო) დანელია – ქართული მოაზროვნე საზოგადოების კოლორიტი, მრავალმხრივ ამოუცნობი ფენომენია... მისი განვლილი ცხოვრება – სირთულეებით სავსე „ეკლიანი“ გზაა, რომელიც უეჭველად მიდის „ტაძრამდე“...

შენატრებით, ვამაყობ თქვენით, გამიმართლა თქვენით.

მარადიული ძილით, სამუდამო სასუფეველში განისვენეთ მართალო, კეთილო და მიმტევებელო ადამიანო.

მარინა ფაილოძე

სამეანო პათოლოგიისა და გინეკოლოგიური
მიმართულების წარმომადგენელი,
მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი,
თსსუ ასისტენტი-პროფესორი

ბატონმა ოთარმა გიორგისთვის ნაჩუქარ წიგნზე ასეთი წარწერა გააკეთა:

„ბავშვობაში დამალობანას ვთამაშობდით. ვინც ბოლო გამოჩნდებოდა, გაიძახოდა: „СТУК, СТУК за ВСЕХ“. აი ასეა დღესაც. ბატონი ბიჭიკო დანელია დღემდე ყველაზე თავდადებული, მზრუნველი და პასუხისმგებელია, რისთვისაც ჩვენი საზოგადოება გულწრფელად მადლიერია მისი, და რა თქმა უნდა, რომ მეც“.

ოთარ (ტონი) კალანდარიშვილი
საქ. დამსახ. არქიტექტორი

„გიორგის ნიჭიერება თან სდევდა მის პიროვნულ ხიბლს. არ მავგონდება არცერთი შემთხვევა, რომ მას ვინმესთვის ეწყენინებინოს. იგი იყო პირუთვნელი, მართალი, ვაჟკაცური, რაინდული“.

თამარ დეკანოსიძე
აკადემიკოსი

სსპ რაქურსი

მიუხედავად გარდაცვალებიდან გასული ათი წლისა, ჩვენი საუკეთესო წლების მეგზურის და თანამონაწილე ბატონ გიორგი დანელიაზე მოგონებები არ გვტოვებს, ხან ერთგვარ სევდას გვგრის, ხან კი ერთგვარად გვახალისებს კიდევ... მკითხველსაც ამიტომ გვინდა გავუზიაროთ მისი, როგორც გამორჩეულად ნიჭიერი ადამიანის თანმდევი ზოგიერთი ე.წ. „შეუსაბამოებები“ თუ უცნაურობები...

ზოგიერთი რამ, მართლაც რომ გასახსენებელია...

კოლეგებისა და მეგობრების მოგონებებში ერთხმადაა აღნიშნული ბატონი გიორგის უზადო მეხსიერება, ეხებოდა ეს მის პროფესიას, ლიტერატურისა თუ მუსიკის სხვადასხვა მხარეებს. ჩვენ კი აქ გვინდა გავიხსენოთ ის სახალისო შემთხვევები, ყოფით ცხოვრებაში, ან არასტანდარტულ სიტუაციებში ხანდახან, როგორ „უმტყუნებდა“ ხოლმე ეს ნაქები მეხსიერება.

ბესიკ კილასონია: ერთხელ უადგილო ადგილას დაყენებულ მის ავტომობილს ნომერი მოხსნეს. პოლიციაში რომ გამოცხადდა, მანქანის სახელმწიფო ნომერი ჰკითხეს. ვერ გაიხსენა... სახლში დარეკე და ქალბატონი ბელა გეტყვისო, ვურჩიეთ. “ტელეფონის ნომერი ახალი გამოცვლილია, სახლში კი მე იშვიათად ვრეკავ და არ მახსოვსო. გამოსავალი მაშინვე იპოვნა: “არა უშავს, ჩემი ლაბორატორიის გოგობთან დავრეკავ და ისინი მეტყვიანო.”

ინსპექტორმა ალმაცერად გახედა ბატონ გიორგის, მიხვდა რომ არასტანდარტულ ადამიანთან ჰქონდა საქმე, ალბათ ამიტომ ავტომობილის ნომერი უპრობლემოდ დაუბრუნა...

...ბატონი გიორგი, იყო რა ჩემი ოპონენტი, დეტალურად განიხილა სამეცნიერო ნაშრომი, მომცა მრავალი რჩევა, დაცვის წინ გამაცნო 30-მდე შეკითხვა, რომელსაც საჯარო დაცვისას მკითხავდა. იმ პერიოდში ეს ფორმა მიღებული იყო. მეორე დღეს, ბ-მა გიორგიმ წარმოთქვა რა ოპონენტის სიტყვა, გადავიდა შეკითხვებზე. მე გადმოვიღე წინასწარ მომზადებული შეკითხვები და მოვემზადე პასუხების გასაცემად, მაგრამ ეს რა მესმის!! არცერთი წინა დღით შეთანხმებული კითხვა არ გაუმეორებია ოპონენტს. დაცვის შემდეგ რომ ვკითხე, ეს რა მიქენით ბატონო გიორგი-მეთქი, მიპასუხა: “შენი

კითხვები სახლში დამრჩა და ზეპირად ხომ არ მეცოდინებოდაო? და თან დაურთო, ასე ჯობდა, კიდეც უკეთ წარმოჩინდა პასუხებში შენი კვალიფიკაცია“...

...ერთხელ ჩემს შრომაზე მუშაობის დროს მთხოვა: სწრაფად ჩაინერეო და სხარტად მკარნახობდა ტექსტს. მე ვერ ვასწრებდი ჩანერას. უცებ წამართმევდა ფურცელს და თვითონ გააგრძელებდა წერას. ისე სწრაფად აზროვნებდა, რომ ზოგჯერ თვითონაც ვერ ასწრებდა აზრის ფურცელზე გადატანას და თითოეულ სიტყვას ერთი ან ორი ასოთი აღნიშნავდა ხოლმე. მე ეს ჩანანერი მეორე დღისთვის დაბეჭდილი უნდა მიმეტანა, მაგრამ მის ნაწერს ხშირად ვერ ვარკვევდი და „ხელცარიელს“ რომ დამინახავდა, მისაყვედურებდა, ამის წაკითხვას რა უნდოდაო! გამომართმევდა ფურცელს, მაგრამ თვითონაც რომ ველარ გაარჩევდა ამა თუ იმ სიტყვას, „დამარცხებული“ გამომხედავდა, რაზედაც ძლიერ ვხალისობდი...

ომარ ხარძიშვილი: ბატონი გიორგი, მიუხედავად იმისა, რომ საუბრის დროს ხშირად იყენებდა რუსულ ფრაზეოლოგიას და არა მარტო რუსულს, იყო პატრიოტული გრძნობით მთლიანად გამსჭვალული ადამიანი. მახსენდება ერთი ეპიზოდი: ვისხედით ქალბატონი თამარ დეკანოსიძის სამუშაო ოთახში. ზუსტად არ მახსოვს, მაგრამ სავარაუდოდ შეკრებილი ვიყავით პათოლოგანატომიური სამსახურის რალაც პრობლემასთან დაკავშირებით. ქალბატონმა თამარმა საუბრის დროს მოიყვანა რამდენიმე აფორიზმი „ვეფხისტყაოსნიდან“, რასაც მოჰყვა მანამდე მდუმარედ მჯდომი ბატონი გიორგის გამოცოცხლება და უცებ მან საუბარი პოეზიის გენიოსებზე გადაიტანა, რამდენიმე სტროფი წარმოთქვა პუშკინის „ევგენი ონეგინიდან“, თან დაუმატა:

– „ხომ გენიალურიაო,“ წამით შეჩერდა, თვალეები გაუბრწყინდა და დასძინა: ”იცით თუ არა თქვენ, რომ პუშკინი ქართველია?“ ყველას გაგვეცინა და ვიკითხეთ: ”ეს როგორ?! რანაირად?!“ ბატონმა გიორგიმ არ დააყოვნა და დაიწყო ახსნა: პუშკინი, მისი გარეგნობიდან ერთმნიშვნელოვნად ჩანს, რომ რუსი არ იყო, მაგრამ ამავე დროს არც ზანგი იყო. ასეთი ცეცხლოვანი ლექსის წერა ზანგის ბუნებას არ მიესადაგება. იგი კრეოლია, ანუ მასში ჩქეფს ესპანური სისხლი, ესპანელები კი ვინ არიან? ხომ დამტკიცდა, რომ ესპანელები, ბასკები, ჩვენი სისხლით მონათესავე ერია. აქედან გამომდინარე, პუშკი-

ნის ძარღვებში ქართული სისხლიც ჩქევს, ანუ პუშკინი ქართველია”. ყოველივე ამას ბატონი გიორგი ისეთი ვნებით ამტკიცებდა, რომ მიუხედავად იმისა, რომ ასეთი ლოგიკით პუშკინის ქართველობა არც ჩვენ და ვფიქრობ, არც თვითონ ბატონ გიორგის მაინცდამაინც არ სჯეროდა, მაგრამ შეკამათების სურვილი არ გიჩნდებოდა, რადგან ამ ლოგიკის უკან კარგად ჩანდა კეთილშობილი, სპეტაკი და მეოცნებე ესპანელი აზნაურის, მიგელ დე სერვანტესის დონ კი ხოტ ლამანჩელის ქართველი პროტოტიპი – თავის ქვეყანაზე უზომოდ შეყვარებული პიროვნება, რომელსაც სურდა, რომ ყველაფერი კარგი, რაც მსოფლიოში არსებობდა, ქართული ყოფილიყო.

ლაბორატორიის ნევრების მოგონებებიდან:

პირველ რიგში მარცხნიდან: რ. ლორია, ე. რაკიტინსკაია, გ. დანელია, ნ. გოგია;
დგანან: ნ. ხუნდაძე, ც. გურგენიძე, ა. პეტროვი, მ. ფაილოძე, ჯ. ნანიკაშვილი

ნანა ხუნდაძე, ციტოლოგი, იხსენებს: ერთხელ, ბატონმა გიორგიმ მთხოვა წავსულიყავი ექიმ-სტომატოლოგთან და განეული სამსახურისთვის სიმბოლური პრეზენტი – შოკოლადების ასორტი გადამეცა. ამ ექიმს, წინა დღით, ბატონი გიორგისთვის კბილი ამოეღო. დავავლე საჩუქარს ხელი და ველოდები როდის დამისახელებს ექიმის გვარს. ბატონი გიორგი უხერხულად იღიმება და მეუბნება: ნანა, ხომ იცი, რა დაბნეული ვარ, ექიმის არც გვარი მახსოვს და არც სახელიო. ჩემი გაცეცხული სახე რომ დაინახა, სახე გაუნათდა, აიღო თაბახის ფურცლის მეოთხედი და რამდენიმე წუთში პორტრეტის ესკიზი გამომიწოდა: აი, ეს ქალბატონიაო. ჩაფიქრებულმა გამოვართვი ეს ჩანახატი. ბატონ გიორგის უარს ვერ ვეტყოდი, თუმცა არარეალურად მეჩვენა რესპუბლიკურ სტომატოლოგიურ კლინიკაში, სადაც ექიმთა უამრავი რაოდენობა მუშაობდა, ადრესატისთვის მიმეგნო.

სტომატოლოგიურ კლინიკაში პირდაპირ ჩემს მამიდაშვილს მივაკითხე და ვთხოვე დამხმარებოდა ამ ექიმის მოძებნაში. იქ მყოფმა ექიმებმა მზადყოფნა გამოიჩინეს, დახედეს თუ არა ჩანახატს, ერთხმად წამოიძახეს: ეს ხომ ჩვენი ქირურგი თამარ აბულაძეაო. ასე მარტივად გადამაწყვეტინეს ჩემი „პრობლემა“...

...ბატონი გიორგი მეტად გულწრფელი, უემმაკო, მიმნდობი და ბავშვივით გულუბრყვილო ადამიანი იყო, რამაც ერთხელ იგი საკმაოდ კურიოზულ მდგომარეობაში ჩააყენა.

განყოფილების თანამშრომლებმა გავიხსენეთ ასეთი შემთხვევა:

ბატონი გიორგი ერთერთ სადოქტორო დისერტაციაზე მუშაობას ამთავრებდა თავის დოქტორანტთან და ბოლო საილუსტრაციო ფოტოებიდა ჰქონდა გადასაღები. მას როგორც ჩვენს, ასევე ი. ჟორდანიას სახ. ადამიანის რეპროდუქტოლოგიის ინსტიტუტში თავისი ფოტოლაბორატორია ჰქონდა. ერთ ჩვეულებრივ სამუშაო დღეს, საპატიო მიზეზით, ოდნავ დაგვიანებით მივედი ლაბორატორიაში, სადაც ასეთი სურათი დამხვდა: ყველა ღუმდა, გაცეცხული სახეებით ერთმანეთს ხმადაბლა ესაუბრებოდნენ. როცა ვიკითხე მიზეზი, მითხრეს, რომ „იზია“, ჩვენი ფოტოგრაფი ანუ იზრაილ რაბინოვიჩი უცბად ინფარქტით გარდაცვლილა. ამ საუბრისას ბატონმა გიორგიმ, კაბინეტიდან გამოსულმა მკაცრად მითხრა: **“Заходи быстро”**. გამიკვირდა, მაგრამ ვიფიქრე, ალბათ „იზიას“ გარდაცვალებას განიცდის-მეთქი.

შევვედი, სიჩუმე ბატონმა გიორგიმ დაარღვია. წარბები შეკრული

ჰქონდა, მარჯვენა მუშტი მაგრად მოკუმშული მუხლზე დაედო. “Ты представляешь, какой он безответственный этот Изья, когда он мне так срочно понадобился, взял и умер“... მე სახტად დავრჩი, იმნამსვე მივხვდი, რომ ბატონმა გიორგიმ უცბად ვერ გაიაზრა მომხდარის ტრაგიკულობა, რადგან წინა პლანზე, იმ მომენტში დისერტაციის დამთავრების საკითხი უტრიალებდა თავში. კვლავ ჩამოვარდა სიჩუმე, რომელიც ახლა მე დავარღვიე: ბატონო გიორგი, „იზიამ“ დაკარგული მანქანა იპოვნა და მოულოდნელი სიხარულისგან ინფარქტით გარდაიცვალა-მეთქი. თავჩაღუნული ბატონი გიორგი უცბად გონს მოვიდა, შეიშმუნა, გასწორდა და მოიღუშა. აი აქ კი, სულ სხვა რამ ამოვიკითხე მის თვალეში: დიდი სევდა და თანაგრძნობა. მან „მრისხანე“ პროფესორიდან გულწრფელად დამწუხრებულ ჭირისუფლად გარდაქმნის ტრანსფორმაცია განიცადა: “საწყალი, რა კარგი კაცი იყო“, დამორცხვებით ჩაილაპარაკა თავისთვის...

მარინა ფაილოძე: მაგონდება ერთი ასეთი შემთხვევა. მე და ბატონი გიორგი დაძაბულები ველოდებოდით პიროვნებას, რომელთან საუბარი ერთგვარად სარისკო, თუმცაღა აუცილებელი იყო. ერთ საპასუხისმგებლო საქმესთან დაკავშირებით საჭირო შეიქმნა გარკვეული სიმკაცრის გამოჩენა, მისი ერთგვარად დროული და სამართლიანი „შეფუცხუნება“ (დეტალებით თავს არ შეგანყენთ).

როდესაც იგი მოვიდა ჩვენთან, ბატონმა გიორგიმ სრულიად შეცვალა საუბრის „დაგეგმილი“ ტონი და მშვიდობიანად, დიპლომატიურად, მოკლე დროში დაასრულა მასთან ბაასი და გააცილა კიდეც გაოცებული სტუმარი (ის ხომ გაცილებით მკაცრი საუბრის მოსმენის მოლოდინით მოვიდა ჩვენთან!). უკან შემობრუნებულს კი მე არანაკლებ გაოცებული დავხვდი. ეს რომ შემნიშნა. მითხრა: “ასე იყო საჭირო, ასეთ შემთხვევებში იტყვიან ხოლმე: “И волк сыт и овцы целые”. ადამიანის განანყენებაზე ადვილი არაფერია, ზოგჯერ სიმართლეს საზიანოა. **გახსოვდეს, დუმილი ოქროა და თუ ამას შეძლებ, ცხოვრებას გაიიოლებ“...**

ბატონი გიორგი უყვარდა მთელ თბილისს. ძნელად თუ მოიძებნება ადამიანი, ვისაც მასთან არ აკავშირებდა დიდი სითბო და სიყვარული. მახსოვს, ერთ დღეს, ბატონმა გიორგიმ გამავზავნა დახელოვნების ინსტიტუტში ბატონ **საულ კახიანთან**. მის კაბინეტში თათბირზე იმყოფებოდნენ თავისი თანამშრომლები. მე ვიცდიდი

კაბინეტთან. როდესაც კარი შეაღეს და ბატონმა საულმა დამინახა, მომიბოდიშა, ცოტახანს მოცდა მოგიწევთო და თან მკითხა ვისგან ხართო. როდესაც გაიგო ვისგანაც ვიყავი, ბატონი საული ფეხზე წამოდგა (შეიძლება ითქვას წამოხტა), რა დროს ლოდინია, შემობრძანდით ქალბატონო, ბრძანეთ რა გნებავთ, ბიჭიკო დანელიას გულისთვის ხვლიკს შევჭამ, თუ საჭირო იქნებაო და ისეთი ცეცხლი დაანთო, რომ დღემდე მახსოვს მაშინდელი ემოცია და არ დამავიწყდება სიცოცხლის ბოლომდე.

ლაბორატორიის წევრებმა ასეთი შემთხვევაც გაიხსენეს:

ბატონი გიორგი სასექციო მასალის დამუშავების, ანალიზისა და დიაგნოზის დასმის საკითხებში უკომპრომისოდ, პრინციპულად სიმართლის მხარეზე იდგა, ის პროფესიულ საქმიანობაში ჩვენთვის სწორი, უცდომელი მოქმედებების გზამკვლევი და ორიენტირი იყო. ამიტომ, ჩვენი თვალსაზრისით, იგი შეუდარებელი დიაგნოსტიკი გახლდათ.

ამასთან დაკავშირებით, თანამშრომლები იხსენებენ ერთ გახმაურებულ შემთხვევას. ბატონმა გიორგიმ ერთერთ პაციენტს **სარკომის დიაგნოზი დაუსვა**. ეს დიაგნოზი გადამოწმდა თბილისში სხვადასხვა კათედრაზე და ბოლოს კი მოსკოვშიც. დასმულ დიაგნოზს არსად არ დაეთანხმნენ. ბატონ გიორგის ინსტიტუტში სასტიკი საყვედური გამოუცხადეს. რამდენიმე თვეში ხსენებული პაციენტი დაიღუპა, აუტოფსიით დადასტურდა სარკომის შემდგომი მეტასტაზების არსებობაც. აკადემიკოსმა კონსტანტინე ჩაჩავამ, ინსტიტუტის მაშინდელმა დირექტორმა, გამოიძახა ბატონი გიორგი, ეს ამბავი ამცნო და მოუბოდიშა კიდევ. **”რა დასანანია ამ ქალბატონის სიკვდილი რომ გახდა საჭირო ჩემს გასამართლებლად,”** – იყო ბატონი გიორგის მოკრძალებული პასუხი.

ვიხსენებთ ხოლმე ერთ ასეთ შემთხვევასაც. ერთხელ ბატონმა კოტე ჩაჩავამ მეცნიერ-თანამშრომლებს დაავალა დაენერათ თავიანთი დღის განრიგი. ბატონმა გიორგიმ დაწერა: დღით 7 საათზე ვდგები, ვვარჯიშობ, ვმუხიცირებ – ვუკრავ გიტარაზე ან როიალზე, დროდადრო ვხატავ, ვკითხულობ, შიგადაშიგ ვმღერი.. სხვებისგან განსხვავებით, არსად არ მიუთითა როდის მუშაობდა. ბატონმა კოტემ წაიკითხა ეს განრიგი და ირონიული, მრავლისმეტყველი სახით

ლიმილით ჰკითხა: “ბიჭიკო, ერთი მითხარი როდისღა მუშაობო?“. ჩვენ ყველანი დარწმუნებულები ვიყავით, რომ ბატონ ბიჭიკოს კი არ „გამორჩა“ მუშაობის ჩანერა, არამედ თავისთავად იგულისხმა, რომ მისი ცხოვრების ძირითადი აზრი შრომა, შრომა და შრომა იყო (ალბათ ბატონი კოტეც ამასვე იგულისხმებდა), რასაც სპეციალური ხაზგასმა არ სჭირდებოდა, ხოლო განრიგში ყოველი ჩამონათვალი ავსებდა, ალამაზებდა და ამდიდრებდა მის ყოველდღიურ ცხოვრებას, რაც ეხმარებოდა მისი, როგორც პიროვნების სრულყოფაში...

ბატონი გიორგი რთულ, თითქოს-და გამოუვალ სიტუაციებში გაჭირვების ტალკვესი იყო... ერთხელ გერმანელი მეცნიერი იყო ჩამოსული ინსტიტუტში, რომელსაც თან ახლდა პროფესორი ე. ნოვიკოვა პეტერბურგიდან. თარჯიმანი ზოგად საუბრებს კარგად თარგმნიდა, მაგრამ როდესაც თემატური მოხსენებები დაიწყო, თარჯიმანს პრობლემები შეექმნა სპეციფიკურ ტერმინებთან დაკავშირებით. შეიქმნა დიდი უხერხულობა. პროფესორმა ე. ნოვიკოვამ მიმართა ბატონ კოტე ჩაჩავას: ნუთუ არ მოიძებნება ინსტიტუტში ადამიანი, რომელიც ამ პრობლემას მოაგვარებს? ბოლოს თვით ე. ნოვიკოვამ გაიხსენა, თქვენთან ხომ არის პროფესორი გიორგი დანელია (იგი მისი სადოქტორო დისერტაციის ოფიციალური ოპონენტი გახლდათ და იცოდა მისი ევროპული ენების ცოდნის შესახებ), მოვიწვიოთ და მას ვთხოვოთ დახმარება. მართლაც, დაურეკეს ბატონ გიორგის, იგი შემობრძანდა ბატონი კოტეს კაბინეტში და დაიწყო გერმანულიდან რუსულად, შემდეგ ქართულად, რუსულიდან კი გერმანულად თარგმნა. გერმანელი მეცნიერი აღფრთოვანებული დარჩა ბატონი გიორგის ბრწყინვალე ლინგვისტიკური მონაცემებით, გერმანული-სა და რუსულის ასეთი სრულყოფილი ცოდნით (რატომ თავიდანვე არ მიიწვიეს იგი ამ მოხსენებაზე არა როგორც მთარგმნელი, არამედ როგორც მაღალი კვალიფიკაციის ერუდირებული მსმენელი, ყველასთვის გაუგებარი დარჩა...).

(ბ. გ.) ...კოლეგებს მეც შეიძლება შევაშველო ჩემს მეხსიერებას შემორჩენილი ზოგიერთი სახალისო შემთხვევა.

მინდა გავიხსენო თეიმურაზ ყუბანიშვილის სახელოსნოში გატარებული ერთი საღამო, სადაც დაპატიჟებული იყო ბატონი მერაბ მამარდაშვილი, ბიჭიკო და მე. თემოს და მერაბს სიყრმისდროინდელი მეგობრობა აკავშირებდათ.

სახელოსნოში თემოს, მისთვის ჩვეული დახვეწილი გემოვნებით

და, რაც მთავარია, ყველაფერი საკუთარი ხელით ჰქონდა შექმნილი: ბუხარი, ქართული კუთხე “მარნის ელემენტებით”, ამავედროულად შეთავსებული ლუდის ბართან, ქართული აგურით ნაშენი კედლები. ფიქალი ქვით მოპირკეთებული ტიხრები თაღოვანი სარკმლებით, კოშკის კიბე და ძველებური ხის რიკულები. ეს ყველაფერი ქმნიდა ეგზოტიკურ და უჩვეულო გარემოს, რაც ბატონ მერაბს შეუმჩნეველი არ დარჩენია. “У тебя большой вкус к вещам” უთხრა თემოს. ბატონი მერაბ მამარდაშვილი სიტყვაძუნწობით გამოირჩეოდა, ამიტომ მისი ეს ლაკონიური კომპლიმენტი დაფასებულ იქნა.

სალამოს უძღვებოდა ბიჭიკო ჩვეული ბრწყინვალეობით: მღეროდა, აფრქევდა საინტერესო აზრებს სხვადასხვა საკითხებზე. ამავე დროს თემო და ბიჭიკო დუეტში უკრავდნენ გიტარაზე. ისეთი შთაბეჭდილება იქმნებოდა, თითქოს სტუმარს ხმა არ ამოაღებინეს. სუფრის ბოლოს ბიჭიკომ თითქოს ერთგვარად მოიბოდიშა კიდეც, მოსწრებულად იხუმრა: “Философ молчит, а патанатом философствует”.

...ნლები ზუსტად არ მახსოვს; ერთხელ თბილისში აკად. ლაური მანაგაძის მოწვევით ჩამობრძანებული იყო ცნობილი გერმანელი მეცნიერი – უროლოგი ფოგლერი, რომელმაც ბერლინის კლინიკაში – „შარიტე“, წინა დღეებში ოპერაცია ჩაატარა. მოწვევის მიზეზიც სწორედ ის გახლდათ, რომ მას თბილისშიც იგივე ოპერაცია უნდა ჩაეტარებინა გერმანელ კოლეგებთან ერთად.

მასპინძლის რანგში დახვდათ მათ აკად. ნიკოლოზ იზაშვილი, ბიჭიკოს უახლოესი მეგობარი, პროფესორი ლადო აბაშიძე მეუღლითურთ. ლადოსთან ოჯახში სუფრას თამადობდა ბიჭიკო, რომელმაც ფრთები გაშალა, გაილაღა, სადღეგრძელოებს გერმანულ ენაზე ამბობდა, თან აუცილებლად გერმანული პოეზიიდან ლექსებით შეამკობდა ხოლმე თავის ნათქვამს: ფოგლერს ჯერ თვალები გაუფართოვდა, შემდეგ გაოცება გამოხატა და როცა თამადამ თავისი კეთილგანწყობა იმითიც გამოხატა, რომ რამდენიმეჯერ მხარზე ხელი მეგობრულად შემოჰკრა, ფოგლერმა გულიანად გაიცინა. არანაკლებ გაკვირვებულები დარჩნენ მასპინძლები, რადგან ერთად გატარებული ორი კვირის მანძილზე სიცილი კი არა, ღიმილიც არ შეუმჩნევიათ გერმანელი სტუმრების სახეზე...

ერთ ზაფხულის დღეს, სალამო ხანს მესტუმრა ჩემი უახლოესი მეგობარი, სამწუხაროდ აწ გარდაცვლილი, ციალა პაპიაშვილი

შვეიცარიიდან მასთან სტუმრად ჩამოსული ცოლ-ქმრითურთ. ბიჭიკოს დიდი ხანი არ დაუყოვნებია, გავშალე თუ არა სუფრა, მოიმარჯვა გიტარა და სტუმრების პატივსაცემად ხალისითა და აზარტით შეუდგა დაკვრასა და სიმღერას. ვცხოვრობდით ბოლო, მეშვიდე სართულზე, ფანჯრები ღია იყო და ხმამაღალი სიმღერა არა მარტო სტუმრებისთვის, არამედ ჩვენი სახლის მაცხოვრებლებისთვისაც საინტერესო აღმოჩნდა: ეზოში ძელსკამებზე ჩამომჯდარნი სიამოვნებით უსმენდნენ „კონცერტს“. სტუმარი ცოლქმარი ვერ მალავდა თავიანთ აღტაცებას, მაგრამ როცა შებინდდა, სულ საათზე დაინყეს ყურება. ციალას ვკითხეთ მიზეზი, სხვაგანაც ხომ არ აპირებდნენ წასვლას. თვითონ სტუმრებმა გვიპასუხეს: უკვე ათი საათია და ჩვენთან ამ დროს სახლში ძაღლმა რომ დაიყეფოს, პოლიცია მოვა და დაგვაჯარიმებსო. ბიჭიკომ დაამშვიდა სტუმრები: **“ნუნერვიულობთ, თქვენ ახლა სხვა სახელმწიფოში ხართ, იქ, სადაც სტუმარ-მასპინძლობის ტრადიციები სახელმწიფო კანონების ჩარჩოებში არ ჯდება. თუ სტუმრების საამებლად გიტარის თანხლებით სიმღერას საღამოხანს ხმამაღლა შევასრულებ, პოლიცია ამისთვის არ დაგვაჯარიმებს“.**

...მასხენდება ერთი ასეთი კურობზული შემთხვევა. ჩვენი ინსტიტუტის სწავლულმა მდივანმა, თენგიზ კორძაძემ, დიდი მოკრძალებით მთხოვა, როგორ შევანუხო ბატონი გიორგი, ჩემი ქალიშვილი, მომავალი მედიკოსი, ერთ რთულ საგანს აბარებს. ძალიან კარგად არის მომზადებული, მაგრამ ასეთი ხმა დაურხიეს ლექტორს: თუ ვინმე კომპეტენტური პიროვნება რეკომენდაციას არ გაუწევს, სტუდენტს, მაღალ ნიშანს არ უწერსო (?!). მაკა კი ძალიან ბეჯითი სატუდენტია და ჯერჯერობით სულ მაღალ ნიშნებს იღებსო. ბიჭიკო ნავიდა „საპროტექციოდ“, ლექტორს ნებსით თუ უნებლიედ შეცდომად არ დაეშვა და დაბალი ნიშანი არ დაენერა სათანადოდ მომზადებული სტუდენტისთვის. შევიდა თუ არა ინსტიტუტის შენობაში, ვილაც ფრიად სიმპატიური ქალბატონი შემოეგება, გადაკოცნა, მოიკითხა ჯერ თვითონ ბიჭიკო, შემდეგ კი არაერთი საერთო მეგობრის თუ ნაცნობის ამბავი იკითხა... ბოლოს, როგორც ჩანს, ეს არც თუ „უცხო“ ქალბატონი შეეკითხა: **“ბიჭიკო, რაზე შენუხებულხარ, მე ვერ დაგეხმარებო“. ბიჭიკომ უთხრა, “ქალბატონ მერი სიგუასთან (გვარი განგებ შევცვალე) ვარ საპროტექციოდ მოსულიო“. „აბა მე ვინ ვარ ბიჭიკო...“ გულიანად გადაიკისკისა ქ-მა მერიმ...**

...ანალოგიურ კუროზს ჰქონდა ადგილი, როდესაც მართლაც ჩვენთვის სასურველი, მაგრამ საკმაოდ დიდხნის უნახავი ოჯახის წევრები შეგვხვდნენ. ჩვენს საუბარში ბიჭიკო აქტიურად არ ჩაერთო, რაც მას ჩვეულებრივ უყურადღებობა არ ახასიათებდა. როგორც კი გაგვშორდნენ, ვკითხე, სულხანიშვილები ვერ იცანი-მეთქი. ალბათ მართლაც ასე მოხდა, რადგან გულუბრყვილო ბავშვივით მთხოვა: „Давай догоним, я исправлю свою ошибку“?!

...ერთხელ კ. ჩაჩავას ინსტიტუტის თანამშრომლები რაღაც საზეიმო თარიღს აღნიშნავდნენ რესტორან „არაგვის“ (გახსოვთ ალბათ მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე რომ მდებარეობდა). ეს ამბავი სწორედ ერთერთმა თანამშრომელმა მომიყვა. უკვე შექეიფიანებული საზოგადოება მხიარულობდა, მღეროდა, ბიჭიკო კი გიტარაზე საკუთარი იმპროვიზაციებით ართობდა და ხიბლავდა მეგობრებს. ამ დროს დარბაზში შემოსულა თვალად ტანადი, ლამაზი მამაკაცი, ცნობილი სახელოვანი არქიტექტორი, ბიძინა ავალიშვილი, რომელიც კარგად იცნობდა ბიჭიკოს და გიტარის ჰანგებმა მისკენ მიიზიდა. დიდი ხნის უნახავ ბიჭიკოს დიდი სიყვარულით მიესალმა, ბიჭიკო კი გიტარაზე დაკვრას არ წყვეტდა, (ეს მას ახასიათებდა), თუმცა მიმიკებით სრულ გულითადობას გამოხატავდა მის მიმართ. ბოლოსდაბოლოს, მასთან მისული მონატრებული მეგობარი ეკითხება: „БИЧИК, понятно что тебя сейчас оторвать от гитары невозможно, но скажи хоть адрес, где ты живешь? პასუხი ფრიად ლაკონიური აღმოჩნდა: Левый берег Куры"... ბიჭიკო მართლაც მარცხენა სანაპიროზე, ზუსტად რესტორან „არაგვის“ მოპირდაპირე მხარეს მდებარე კორპუსში ცხოვრობდა. ჩვენთვის კი ნათელი იყო რატომ უპასუხა ასე, მაგრამ რა გაიგო ამ პასუხიდან მისმა მეგობარმა, გაურკვეველია.

...ერთხელ, საღამოხანს მე და ბიჭიკომ ჩემს დასთან გადავწყვიტეთ წასვლა. მე საჭესთან ვიჯექი, ბიჭიკო კი ჩემს გვერდით. სულ რამდენიმე წუთით მარკეტში შევირბინე, ვიყიდე ტკბილეული და ჩანთასთან ერთად უკანა სკამზე დავდე .. ვიდრე მე საჭესთან დავჯდებოდი, სარკეში დავინახე, რომ უცხო ახალგაზრდა ყმანვილმა გაალო მანქანის უკანა კარები, აიღო ჩემი ჩანთა და შურდულივით გაქანდა საწინააღმდეგო მხარეს. მეც სწრაფად მოვაბრუნე მანქანა და 2-3 წუთში პოლიციაში გამოვცხადდი. პოლიციის თანამშრომელმა მკითხა, ჩანთაში მობილურიც ხომ არ გქონდათ, დარეკეთ მობილურზე, ეგებ გიპასუხოთო. ასეც

მოვიქეცი. ყმაწვილი მამშვიდებს: მობრძანდით გერმანელების საელჩოსთან, მის უკან სკოლაა და სკოლის წინ ოთხკუთხედად ამოჭრილ ორმოში ნახავთ თქვენს ჩანთასო. თქვენ ალბათ გასაღებების საკითხი ყველაზე მეტად განერვიულებთო, გამოიცნო „საზრიანმა“ ახალგაზრდამ: მართლაც ორი ნაკრები-სახლის და სამსახურის გასაღებების აღდგენა პრობლემად მიმაჩნდა. თან გულწრფელად მიაყოლა – ფული, მობილური და ზოგი წვრილმანი, რაც მომეწონა მე დავიტოვეო. ჩანთა მართლაც იოლად ვიპოვეთ და ასე თუ ისე კმაყოფილები დავბრუნდით სახლში. იმ დღეს ამაზე აღარ გვისაუბრია...

მეორე დილით კი ბიჭიკო მეუბნება: დაილოცოს ის ახალგაზრდა, რა ღვთისნიერი აღმოჩნდა... აქ კი შევანყვეტინე ლაპარაკი, როცა მივხვდი ვის გულისხმობდა. ბიჭიკო, მაღლობის წერილი ხომ არ გავუგზავნოთ? ბიჭიკო კი არგუმენტებით მარწმუნებდა თავისი აზრის სამართლიანობაში: ხომ შეიძლებოდა შეშინებოდა და მობილურზე არ ეპასუხა, ხომ შეიძლებოდა არც გასაღებები ჩაეტოვებინა და საერთოდ არ ეთქვა სად გადააგდო ჩანთა“. დავეთანხმე, შეიძლებოდა...

ბოლოთქმა

ბიჭიკო დანელია ჩემი სიძე იყო, დის ქმარი. როდესაც ჩვენმა ერთმა ძალიან ახლო მეგობარმა, უნიჭიერესმა ფიქრია მაკალათიამ (ადრე წასულმა ამ წუთისოფლიდან), გაიცნო განსაკუთრებული, ყველასგან გამორჩეული ბიჭიკო, ის ანდერსენის ცნობილ პერსონაჟს, იხვის ჭუჭულებს შერეულ გედს შეადარა.

ბიჭიკო დანელია მართლაც არავის ჰგავდა. ორფევესს გაეფიქრებოდა ხელოვნების სიყვარულში, აპოლონ ბელვედერელს აღნაგობაში, მზეჭაბუკს გულანთებულობაში...

კარგ კაცზე იტყვიან დიდთან დიდია, პატარასთან – პატარაო. არა, ბიჭიკო დანელია დიდთანაც და პატარასთანაც, სწავლულთანაც და უსწავლელთანაც, ელიტური წრის წარმომადგენელთანაც და უბრალო გლეხთანაც ბიჭიკო დანელია იყო: გალანტური, დახვეწილი, პოეზიის ენით მოსაუბრე. ყველამ იცის, როგორი იყო მისი გატაცება მუსიკით, ლიტერატურით, ხელოვნებით. მე ვიტყვოდი, ამას გატაცება არც კი ჰქვია, ის თვითონ იყო შემოქმედი, თვითონ თხზავდა, ხატავდა, უკრავდა, მღეროდა, დეკლამირებდა. ასეთი შერწყმა გამორჩეული თვისებებისა ჩემს წარმოდგენაში მხოლოდ რენესანსის ეპოქის ადამიანებს ახასიათებდათ.

ყველაფერთან ერთად, იცით, რა იყო ჩემთვის გასაოცარი? მას მინდობდა თვისებებიც ჰქონდა. ესმოდა ფრინველებისა და პირუტყვთა ენა, ის მცენარეთა სუნთქვას გრძნობდა. ყველაფერს თავისებურად ეხმიანებოდა, ცხოველებისა და ფრინველების მოშინაურებას ცდილობდა, მათ დაპურებაზე ზრუნავდა. ჩვეულებრივ ყოფას გააპოეტურებდა და მერე ტკბებოდა თავისი შემოქმედებით...

ერთი სიტყვით, მას უყვარდა სიცოცხლე, შეჰხაროდა სიცოცხლეს, რომელიც შემოქმედმა უბოძა ადამიანებს და „გვაქვს უთვალავი ფერთა“. ბიჭიკო დანელიას ნებისმიერ დროს შეეძლო ეთქვა:

„შეჩერდი, წამო, მშვენიერი ხარ!“

ერთი რამ სულ მიკვირდა: ასეთ პოეტურს, ასეთ ესთეტს, ასეთ მგრძნობიარეს, როგორ შეეძლო თავის პროფესიად პათანატომია აერჩია. გვიან მივხვდი, რომ სიცოცხლეზე შეყვარებულს სიცოცხლის ყველა საიდუმლოს ამოცნობა სურდა ლეონარდო და ვინჩის მსგავსად, თუ დიადი მიზანი მოითხოვდა, პათოლოგიური თუ უსულო სხეული იდუმალების წვდომის გზად ესახებოდა. მაგრამ არ მახსენდება არცერთი შემთხვევა ბიჭიკოს ესაუბროს თავის პროფესიაზე

(თუმცა აღიარებული მონოგრაფიები თავის სპეცილობაში მუდამ ხელთ ჰქონდა და დისერტანტებთან მუშაობას არ წყვეტდა ზაფხულშიც, დასვენებისას). მე და ჩემი და ჩვენ-ჩვენი ოჯახებით თითქმის 30 წლის მანძილზე ერთად ვისვენებდით ჩვენს მყუდრო აგარაკზე შუა ქართლში, გარიყულაზე. ბიჭიკო და ჩემი მეუღლე, გივი (ბუჭუ) ხუსკივაძე, ბიჭიკოზე სულ ერთი წლით ადრე წასული ამ ქვეყნიდან, ისხდნენ მთვარით განათებულ ჩვენს დიდ აივანზე და რაზე არ საუბრობდნენ: მუსიკაზე, პოეზიაზე, ხელოვნებაზე, მხატვრობაზე; ბიჭიკოს უყვარდა თავისი სიჭაბუკისდროინდელი ხიფათიანი თავგადასავლების გახსენებაც, მაგრამ არასდროს არ ჰყვებოდა არაფერს თავის ვირტუოზულად დასმულ დიაგნოზებზე, განსაკუთრებულ შემთხვევებზე თავის პაციენტებთან დაკავშირებით და ა.შ. ჩანს, ეს მისთვისაც ის სფერო იყო, რომლითაც არ ტვირთავდა ადამიანს.

ცხოვრებაში გაუმართლდა, შეხვდა ნამდვილ მეგობარს, ჩემს დას, ბელა გრიგოლაშვილს. იცით, რა იყო არსებითი? ჩემმა დამ პირველსავე დღიდან დაინახა ბიჭიკო დანელია და მიიღო ისეთი, როგორიც იყო. ადვილი არ არის ყოფას სრულიად გარიდებულ ადამიანთან ერთად ოჯახის მართვა, მაგრამ ბელამ ეს შეძლო. ის ერთთავად გრძნობდა, ესმოდა ბიჭიკოს პულსაცია, იცოდა რა უხაროდა, რა

უჭირდა, და ყველა სიტუაციაში მის გვერდით იყო, არ აკლებდა სიტ-
ბოსა და მზრუნველობას. მთავარი კი მაინც სხვა იყო. ისინი შეჰყოფ-
ინებდნენ, შეჰხაროდნენ ერთმანეთს. ეს კი ოჯახისთვის უკვდავების
წყაროსთან ზიარების ტოლფასია.

ბიჭიკო დანელიას სახის წარმოსაჩენად გავბედავ და მის კიდეგ
ერთ შტრიხს გამოვყოფ: ის მზის ამოსვლას მხურვალე ლოცვით
ეგებებოდა და ლოცვითვე ასრულებდა დღეს. შემისწრია თვალი ხა-
ტის წინაშე მუხლმოყრილი ბიჭიკოსთვის. ის ალბათ მშვიდობასა და
კეთილდღეობას შესთხოვდა უფალს. როდესაც ბიჭიკოს ზიარებისთ-
ვის მღვდელი მივუყვანეთ და მარტო დავტოვეთ მასთან, ეკლესიის
მსახურმა მადლობა გადაგვიხადა, ასეთი დიდი ადამიანი რომ გამა-
ცანიო.

ბიჭიკო დანელია მაგალობელი შაშვივით ატკობდა და ამშვე-
ნიერებდა ჩვენს ყოფას. ნათელში იყოს მისი სული.

ლაურა გრიგოლაშვილი
ფილოლოგი, პროფესორი

ფოტო ჯ. ელიაშვილის

სარჩევი

I. თ. დეკანოზიძე	6
გიორგი დანელიას სამოღვაწეო გზა მეცნიერის ღვაწლი	
II. გ. დანელია	14
აკადემიკოს ვლადიმერ ჟღენტისა და მისი სკოლის ნაამბარი	
III. საიუბილეო თარიღების კვლდაკვალ... 70, 80, 85 ... 90, 95	28
IV. გ. დანელია	68
მოკლე ანოტაციები ჩემ მიერ გამოკვლეული პრობლემების მთავარ ასპექტებზე	
V. Г. Данелия	74
МЫСЛИ О НАУКЕ, МУЗЫКЕ, ИСКУССТВЕ И РАЗНЫХ ВОПРОСАХ БЫТИЯ გ. დანელია	90
გამონათქვამები, აზრები მეცნიერებაზე, ხელოვნებაზე, მუსიკაზე, მხატვრობაზე და სხვადასხვა ცხოვრებისეულ საკითხებზე	
VI. მოგონებები, რომლებიც მუდამ ჩვენთან არის	107
პ. კინტრაია	109
კანტი-ალმაფრენა	
რ. კაპანაძე	111
ღვანულმოსილი ჰიროვნება და მეცნიერი	
ო. ხარქეიშვილი	114
ღვანულმოსილი მეცნიერი და გამორჩეული ჰიროვნება	
რ. ჩიხლაძე	116
ენერგის უპრეტი წყარო	
ზ. ცაგარელი	117
დაგვაკლდება პატონი გიორგის სიტგო	
ივერიელი	118
არასდროს დაგვაპინწყდები	
დ. ხეროდინაშვილი	119

დაუვინყარი საღამო	
მ. ჩხობაძე	120
ბათონი ბიორბი დანელია	
რ. ხეცურიანი	122
ბიორბი დანელიას ბახსენება	
ნ. მანჯავიძე	124
ბიორბი დანელიას ფენომენი	
რ. ლორია	126
დაბვაკლდება ყველას, ყველას, ყველას	
ბ. კილასონია	128
ზომიერთი რამ ბათონ ბიორბი დანელიაზე	
თ. ჯორბენაძე	130
არაორდინარული პიროვნება	
A. Machavariani	131
НЕЗАБЫВАЕМЫЙ ГЕОРГИЙ СЕРГЕЕВИЧ ДАНИЛИЯ	
ჯ. ნანიკაშვილი-კერვალიძე	133
ბასახსენებელი ქალიან ბევერი ბვაძვს	
И. Мамактавришвили	135
ПАМЯТЬ О ДОСТОЙНОМ ЧЕЛОВЕКЕ	
მ. შარაშიძე	138
ჩემი ძვირფასი, დაუვინყარი მახსენებელი	
ი. თავზარაშვილი	141
კვალი ნათელი	
მ. ჯაფარიძე	143
ბახსენება	
დ. სიგუა	145
ბანუმიორებელი ბიორბი დანელია	
თ. გამიდაძე	149
მუსიკალური ტალანტის ახლებური ბამოგრწყინება	
ლ. ყუბანეიშვილი	153
„მუსიკის ჰანბები“	
ზ. ძონენიძე	156
პიროვნება და ეკოქა	
მ. ფაილოძე	160
მადლიერება!	
სხვა რაკურსი	166
ლ. გრიგოლაშვილი	177
ბოლოთქმა	

გიორგი დანელიას ცხოვრებისა და მოღვაწეობის წლები

- 1923 წ. 25 აპრილი – გიორგი სერგის ძე დანელია დაიბადა ქ.თბილისში
- 1941 წ. დაამთავრა ქ.თბილისის 59-ე საშუალო სკოლა ოქროს მედლით
- 1941 წ. შევიდა და 1946 წ. დაამთავრა ქ.თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის სამკურნალო ფაკულტეტის სრული კურსი წარჩინებითი დიპლომით (№ 500601)
- 1946 წ. შევიდა და 1949 წ. დაამთავრა ქ.თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის ასპირანტურა პათოლოგიური ანატომიის განხრით.
- 1947 წლიდან მუშაობა დაიწყო კ.ჩაჩავას სახელობის მეანობა-გინეკოლოგიისა და პერინატალოგიის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში ექიმად, 1950 წლიდან – ინსტიტუტის პათომორფოლოგიური ლაბორატორიის ხელმძღვანელად
- 1958 წ. გ.დანელიამ ქ.თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოზე დაიცვა დისერტაცია მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხის მოსაპოვებლად თემაზე: “Возрастные изменения пупочных сосудов в связи с современными представлениями о патогенезе и некоторых морфологических особенностях пупочного сепсиса”. თბილისი. 1958.
- 1959 წ. უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს უმაღლესი საატესტაციო კომისიის მიერ გ. დანელიას მიენიჭა მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხი. დიპლომის № 005638 ,21.02.1959 წ. მოსკოვი.
- 1969 წელს კ. ჩაჩავას სახ. მეანობა-გინეკოლოგიის და პერინატალოგიის სამეცნიერო პათომორფოლოგიური ლაბორატორიის გამგის პარალელურად ინიშნება ქ.თბილისის ცენტრალური პათომორფოლოგიური ლაბორატორიის გამგედ.
- 1972 წ. გ.დანელიამ ქ. მოსკოვში, მეცნიერებათა აკადემიის პედიატორიის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოზე დაიცვა დისერტაცია მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხის მოსაპოვებლად თემაზე: «Морфология, патогенез и танатогенетическое значение пневмонов у новорожденных детей». ქ. მოსკოვი.

- 1974 წ. უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს უმაღლესი საატესტაციო კომისიის მიერ გ.დანელიას მიენიჭა მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხი. დიპლომის № 006297. 27.02.1974. ქ. მოსკოვი.
- 1978 წ. გ. დანელიას უმაღლესი და საშუალო სპეციალური კომისიის მიერ მიენიჭა პროფესორის სამეცნიერო წოდება სპეციალობით “პათოლოგიური ანატომია”. პროფესორის ატესტატის № 016374. 19.02.1988. ქ. მოსკოვი.
- 1990 წ. საქ. კპ ცკ და საქ. მინისტრთა საბჭოს 1990 წ. 27 მარტის №174 დადგენილებით საქ. სსრ მეცნიერებისა და ტექნიკის დარგში სახელმწიფო პრემია მიენიჭა მეცნიერთა ჯგუფს, მათ შორის გ. დანელიას 1962-1988 წ.წ. გამოქვეყნებულ ნაშრომთა ციკლისათვის – “თრომბოპემორაგიული სინდრომის თეორიის შექმნა, მისი პროფილატიკის, დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის მეთოდების შემუშავება და დანერგვა პრაქტიკაში”
- 1990 წ. საქ. სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1990 წ. 31.08-ს ბრძანებულებით, გ. დანელიას ხანგრძლივი ნაყოფიერი სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობისა და მეცნიერთა კადრების აღზრდისთვის მიენიჭა საქართველოს სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის საპატიო წოდება.
- 1994 წ. გ. დანელია არჩეულია საქართველოს მედიკურ-ბიოლოგიურ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად. №026. პრეზიდენტი გ.ჩაფიძე
- 1994 წ. გ. დანელია არჩეულია საქართველოს სამედიცინო-ბიოლოგიურ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად, №025. პრეზიდენტი ზ.ჭილაძე.
- 1999 წ. საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულებით, მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვაში აქტიური და ნაყოფიერი მოღვაწეობისთვის გ. დანელია დაჯილდოვდა ღირსების ორდენით, № 01914